

MANDATUM LIFE

METINĒ ATASKAITA UŽ 2010 m.

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE

Bendrovės kodas 10561490

Adresas: Viru vāļjak 2, 10111 Talinas

Telefonas: 681 2300, faks.: 681 2399

El. paštas: info@mandatumlife.ee | Svetainė: www.mandatumlife.ee

Finansinių metų pradžia: 2010 01 01

Finansinių metų pabaiga: 2010 12 31

Generalinis direktorius: Imre Madison

Audito bendrovė: „Ernst & Young Baltic AS“

2010 m. METINĖS ATASKAITOS turinys

I. BENDROJI 2010 M. INFORMACIJA

1. NUOSAVYBĖ IR ĮMONĖS VALDYMAS
2. VADOVYBĖ
3. VEIKLOS REZULTATAI
4. BENDROVĖS DARBUOTOJAI
5. VEIKLA BALTIJOS ŠALYSE
6. 2011 M. PERSPEKTYVA
7. REIKŠMINGI ĮVYKIAI PO BALANSO SUDARYMO DIENOS

II. METINĖS FINANSINĖS ATASKAITOS

1. FINANSINĖ BŪKLĖS ATASKAITA 2010 12 31 D.
2. 2010 M. BENDRŪJŲ PAJAMŲ ATASKAITA
3. 2010 M. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA
4. 2010 M. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

III. PASTABOS APIE FINANSINES ATASKAITAS

1. APSKAITOS PRINCIPAI
2. RIZIKOS VALDYMO ATASKAITA
3. NOTES TO FINANCIAL STATEMENTS

IV. AUDITO ATASKAITA

V. PASIŪLYMAS DĖL PELNO PASKIRSTYMO

VI. VALDYBOS NARIŲ IR STEBĖTOJŲ TARYBOS NARIŲ 2010 M. METINĖS ATASKAITOS PARAŠAI

VII. PARDAVIMŲ PAJAMOS PAGAL EMTAK 2008

Detalizuotas turinys

I. BENDROJI 2010 M. INFORMACIJA	6
1. NUOSAVYBĖ IR ĮMONĖS VALDYMAS	6
2. VADOVYBĖ	6
3. VEIKLOS REZULTATAI	6
3.1. Gyvybės draudimo sektorius Baltijos šalyse 2010 metais	7
3.2. Sutarčių portfelis	7
3.3. Pagal sutartis gautos įmokos ir valdomas turtas	7
3.4. Patirtos žalos	7
3.5. Investicijos	8
3.6. Klientui priskaičiuota draudiko pelno dalis	8
3.7. Rizikos valdymas	8
3.8. Savininkų nuosavybė ir mokumo atsarga	8
3.9. Veiklos sąnaudos	8
3.10. Veiklos pelnas	9
3.11. Balansas	9
4. BENDROVĖS DARBUOTOJAI	9
5. VEIKLA BALTIJOS ŠALYSE	9
5.1. Pardavimai ir plėtra	9
5.2. Kita veikla	9
6. 2011 M. PERSPEKTYVA	10
7. REIKŠMINGI ĮVYKIAI PO BALANSO SUDARYMO DIENOS	10
II. METINĖS FINANSINĖS ATASKAITOS	11
1. FINANSINĖ BŪKLĖS ATASKAITA 2010 12 31 D.	11
2. 2010 M. BENDRŪJŲ PAJAMŲ ATASKAITA	12
3. 2010 M. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA	13
4. 2010 M. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA	14
III. PASTABOS APIE FINANSINES ATASKAITAS	15
1. APSKAITOS PRINCIPAI	15
1.1. Rengimo pagrindas	15
1.2. Apskaitos politikos pasikeitimai	15
1.2.1. Naujų ir (ar) pakeistų TFAS ir TFAAK aiškinimų taikymas	15
1.2.2. Priimti, bet dar neįsigalioję standartai	16
1.2.3. TFAS patobulinimai	16
1.3. Užsienio valiutos perskaičiavimas	16
1.4. Pinigai ir jų ekvivalentai	17
1.5. Finansinis turtas	17
1.5.1. Finansinis turtas, vertinamas tikrąją verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje	17
1.5.2. Pajamos iš investicijų	18
1.5.3. Gautinos sumos	18
1.6. Nekilnojamasis turtas, įrenginiai ir įranga	18
1.7. Nematerialusis turtas	18
1.8. Draudimo sutarčių ir investavimo sutarčių pripažinimas	18
1.8.1. Sutarčių klasifikavimas	18
1.8.2. Pasirašytos įmokos	19
1.8.3. Įmokų mokesčiai	20
1.8.4. Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo arba investicines sutartis	20
1.8.5. Draudimo techniniai atidėjiniai	20
1.8.6. Atidėjinių pakankamumo testas	21
1.8.7. Draudimo išmokų sąnaudos ir žalų sureguliuavimo sąnaudos	21

1.9. <i>Perdraudimo sutartys</i>	21
1.10. <i>Finansiniai įsipareigojimai, išskyrus įsipareigojimus pagal draudimo sutartis</i>	21
1.11. <i>Kitos pajamos</i>	22
1.12. <i>Sąnaudos</i>	22
1.13. <i>Veiklos nuoma</i>	22
1.14. <i>Privalomasis rezervas</i>	22
1.15. <i>Pelno mokesčiai</i>	22
1.16. <i>Apskaitos principai, dėl kurių reikia vadovybės sprendimo, ir pagrindiniai vertinimų neaiškumų metinėje ataskaitoje šaltiniai</i>	23
2. RIZIKOS VALDYMO ATASKAITA	24
2.1. RIZIKOS VALDYMO ATASKAITA	24
2.1.1. Rizikos veiksmų ir rizikos valdymo apžvalga	24
2.1.2. Bendrovės rizikos apibūdinimas	24
2.1.3. Rizikos struktūra	25
2.2. <i>Kapitalo valdymas</i>	26
2.2.1. Kapitalo turinys ir kapitalo valdymas	26
2.2.2. Įstatyminiai kapitalo reikalavimai	26
2.2.3. Kapitalo reikalavimų vykdymas	27
2.3. <i>Rinkos rizika</i>	27
2.3.1. Rinkos rizikos valdymas ir kontrolė	27
2.3.2. Palūkanų normos rizika ir nuosavybės vertybinių popierių kainos rizika	27
2.3.3. Valiutos rizika	30
2.3.4. Likvidumo rizika	30
2.4. <i>Investicinės veiklos rizikos koncentracija</i>	31
2.5. <i>Kreditų rizika</i>	31
2.6. <i>Draudimo rizika</i>	32
2.7. <i>Veiklos rizika</i>	35
2.7.1. Veiklos rizikos apžvalga	35
2.7.2. Veiklos rizikos valdymas	35
2.7.3. Veiklos rizikos identifikavimas ir valdymas	35
2.7.4. Vidaus auditas	36
2.8. <i>Rizikos valdymo perspektyvos</i>	36
2.8.1. Planuojami rizikos valdymo pokyčiai	36
2.8.2. Pasirengimas vykdyti direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus	36
3. FINANSINĖS ATASKAITOS PASTABOS	37
3.1. <i>Pinigai ir jų ekvivalentai</i>	37
3.2. <i>Finansinis turtas tikrąja verte, pasikeitimą apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje</i>	37
3.2.1. Investicijos, išskyrus investicijas pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis	37
3.2.2. Investicijos pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis	37
3.2.3. Finansinis turtas tikrąja verte, pokytį registruojant pelno (nuostolių) ataskaitoje	38
3.2.4. Tikrosios vertės nustatymas ir tikrosios vertės hierarchija	39
3.3. <i>Finansinis turtas amortizuota savikaina</i>	39
3.3.1. Gautinos sumos, susijusios su draudimo veikla ir kt.	39
3.3.2. Sukauptos pajamos ir ateinančių laikotarpių sąnaudos	39
3.4. <i>Nekilnojamasis turtas, įrenginiai ir įranga</i>	40
3.5. <i>Nematerialusis turtas</i>	40
3.6. <i>Įsipareigojimai, susiję su draudimo veikla</i>	40
3.7. <i>Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos</i>	40
3.8. <i>Draudimo sutarčių finansiniai įsipareigojimai</i>	41
3.8.1. Draudimo sutarčių finansiniai įsipareigojimai iš viso	41
3.8.2. Investicinių sutarčių finansiniai įsipareigojimai iš viso	41
3.8.3. Draudimo sutarčių finansiniai įsipareigojimai	41
3.8.4. Investicinio draudimo sutarčių finansiniai įsipareigojimai	41
3.8.5. Draudimo sutarčių su dalyvavimu pelne finansiniai įsipareigojimai	42
3.9. <i>Draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai ir susijęs persidraudimo turtas</i>	42
3.9.1. Draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai ir susijęs persidraudimo turtas, iš viso	42
3.9.2. Gyvybės draudimo atidėjiniai	42
3.9.3. Numatomų išmokėjimų atidėjiniai	42

<i>3.10. Prielaidų, susijusių su draudimo techniniais atidėjimais ir finansiniais įsipareigojimais, pasikeitimai</i>	43
<i>3.11. Atidėjinių pakankamumo testas</i>	43
<i>3.12. Savininkų nuosavybė</i>	44
<i>3.13. Pasirašytos įmokos</i>	44
<i>3.14. Grynosios persidraudimo pajamos</i>	44
<i>3.15. Pajamos iš investicijų</i>	45
<i>3.16. Tikrosios vertės pokyčiai</i>	45
<i>3.17. Realizuotasis pelnas ir nuostoliai</i>	45
<i>3.18. Pajamos iš mokesčių</i>	45
<i>3.19. Kitos pajamos</i>	45
<i>3.20. Draudimo išmokos ir techninių atidėjinių pokytis</i>	45
<i>3.21. Investicinio gyvybės draudimo finansinių įsipareigojimų ir turto vertės pokytis</i>	46
<i>3.22. Sąnaudos</i>	46
<i>3.23. Pelno mokesčio sąnaudos</i>	46
<i>3.24. Veiklos nuoma</i>	46
<i>3.25. Sandoriai su susijusiomis šalimis</i>	47
3.25.1. Sandoriai su Valdybos ir Stebėtojų tarybos nariais	47
3.25.2. Kiti sandoriai su susijusiomis šalimis	47
<i>3.26. Nebalansinis turtas</i>	48
<i>3.27. Įvykiai po ataskaitos sudarymo dienos</i>	48
IV. AUDITO ATASKAITA	49
V. PASIŪLYMAS DĖL PELNO PASKIRSTYMO	50
VI. VALDYBOS NARIŲ IR STEBĖTOJŲ TARYBOS NARIŲ 2010 M. METINĖS ATASKAITOS PARAŠAI	51
VII. PARDAVIMŲ PAJAMOS PAGAL EMTAK 2008	52

I. Bendroji 2010 m. informacija

1. Nuosavybė ir įmonės valdymas

Mandatum Life Insurance Baltic SE (toliau vadinama Bendrove arba *Mandatum Life Insurance Company Ltd* (toliau vadinama pagrindine bendrove arba *Mandatum Life Finland*) 100 % priklausanti dukterinė bendrovė. Suomijos finansinė grupė *Sampo plc* yra visų *Mandatum Life* akcijų turėtoja.

Bendrovė įregistruota 2007 01 02 Taline, Estijos Respublikoje. Bendrovės registruotoji buveinė yra Taline, Bendrovė turi filialus Latvijoje ir Lietuvoje. 2010 m. – ketvirtieji Bendrovės, kaip visos trys Baltijos valstybes apimančios įmonės, aktyvios veiklos metai, ir jau dvylikieji *Mandatum Life* aktyvaus dalyvavimo Baltijos šalių rinkoje metai.

2010 m. liepos 1 d. įmonė pakeitė savo pavadinimą iš *SE Sampo Life Insurance Baltic* į *Mandatum Life Insurance Baltic SE*. Įmonės pavadinimas buvo pakeistas laikantis „vienos įmonės, vienos strategijos, vieno pavadinimo“ principo su Suomijos įmone steigėja. Bendrovė ir toliau veikia tuo pačiu registracijos numeriu, kaip ir anksčiau. Bendrovės nuosavybės atžvilgiu teisinis įmonės pavadinimo keitimas įtakos neturėjo.

Mandatum Life valdoma vadovaujantis pirmiausia Estijos draudimo veiklos įstatymu. Įmonės valdymas smulkiau aprašytas įstatuose.

Mandatum Life veikia laikydamasi visų jai suteiktų licencijų nuostatų, jos finansinę veiklą prižiūri Estijos finansinės priežiūros tarnyba.

Mandatum Life savo veiklą yra sutelkusi investicinio gyvybės draudimo, gyvybės rizikos draudimo su papildoma apsauga nuo nelaimingų atsitikimų ir kritinių ligų srityse. Kita pagrindinė veikla yra draudimo sutarčių su garantuotomis palūkanomis administravimas.

Daugiau informacijos apie *Mandatum Life* ir jos veiklą Baltijos šalyse galima rasti šiuose interneto puslapiuose:

www.mandatumlife.ee,
www.mandatumlife.lv ir
www.mandatumlife.lt. Informacija apie *Mandatum Life Finland* ir *Sampo plc* pateikiama interneto puslapiuose www.mandatumlife.fi ir www.sampo.com.

2. Vadovybė

Bendrovės Valdybą 2010 metų pabaigoje sudarė aštuoni nariai. Valdybos pirmininko pareigas eina Imre Madison, kuris tuo pačiu yra ir Bendrovės generalinis direktorius. Kiti Valdybos nariai: Erkki Sadam, atsakingas už Bendrovės teisinius klausimus ir pirkimus; Paul Lukka, atsakingas už investicijų valdymą; Uldis Mucinieks, atsakingas už pardavimų valdymą, kuris taip pat eina Latvijos filialo vadovo pareigas; Ilona Stare, atsakinga už draudimo sutarčių administravimą ir IT valdymą; Rytis Ambrazevičius, atsakingas už rinkodaros ir klientų aptarnavimo klausimus, kuris taip pat eina Lietuvos filialo vadovo pareigas; Rasa Kasperavičiūtė, atsakinga už rizikos valdymą ir produktų kūrimą; ir Timo Pursiala, atsakingas už finansinės ir veiklos kontrolės klausimus.

Bendrovės Stebėtojų tarybą 2010 metų pabaigoje sudarė trys nariai. Stebėtojų tarybos pirmininko pareigas eina Timo Laitinen, *Mandatum Life Finland* vyresnysis viceprezidentas.

Kiti Stebėtojų tarybos nariai yra Kaisa Aalto-Luoto, *Mandatum Life Finland* žmogiškųjų išteklių direktorė, ir Jukka Pirskanen, *Mandatum Life Finland* turto valdymo vadovas. *Mandatum Life* vyriausiasis aktuaras yra Airi Viirt.

3. Veiklos rezultatai

Mandatum Life finansinės ataskaitos parengtos pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS). Konsoliduoti finansiniai rezultatai pateikiami Estijos kronomis.

2010 metais *Mandatum Life* ir toliau keitė savo verslo akcentą, naujus pardavimus orientuodama į investicinio gyvybės draudimo sutartis, pagal kurias mokamos didesnės vienkartinės įmokos. Kadangi pagrindinis dėmesys versle buvo sutelktas į greitą investicinio gyvybės draudimo valdomo turto augimą, 2010 m. balandį Bendrovė pradėjo savo turto valdymo operacijas Baltijos šalyse. *Mandatum Life* turto valdymo sprendimai siūlomi turtingiems klientams, sudarant investicinio gyvybės draudimo sutartis. Vidurinės klasės privatiems klientams ir korporaciniams klientams buvo pradėta aktyviau pardavinėti paprastas ir taupymą orientuotas investicinio gyvybės draudimo sutartis, taip pat papildomą terminuotą gyvybės rizikos draudimą su papildomu nelaimingų atsitikimų ir ligų draudimu. Naujos draudimo su garantuotomis palūkanomis sutartys 2010 metais parduodamos nebuvo, tačiau techninių atidėjinių vis dar galiojančioms draudimo su garantuotomis palūkanomis sutartims investavimo rezultatai turėjo įtakos *Mandatum Life* pelningumui.

3.1. Gyvybės draudimo sektorius Baltijos šalyse 2010 metais

Baltijos šalių gyvybės draudimo rinkoje visos pagal sutartis gautos įmokos 2010 metais sudarė 4 860 757 tūkst. Estijos kronų (lyginant su 4 177 642 tūkst. Estijos kronų 2009 metais). Tai 11 % daugiau nei 2009 metais.

Didžiausia gyvybės draudimo rinka Baltijos šalyse yra Lietuvoje, kur gautos įmokos pagal sutartis iš viso sudarė 2 445 360 tūkst. Estijos kronų (12 % daugiau lyginant su 2 190 524 tūkst. 2009 metais), tuomet seka Estijos gyvybės draudimo rinka, kurioje gauta 1 232 493 tūkst. Estijos kronų įmokų (6 % daugiau lyginant su

1 157 848 tūkst. 2009 metais), ir galiausiai – Latvijos gyvybės draudimo rinka, kurioje gauta 1 183 963 tūkst. Estijos kronų įmokų (15 % daugiau lyginant su 829 270 tūkst. 2009 metais). 2010 metų Baltijos šalių investicinio gyvybės draudimo rinkos apžvalgos nebeliko, kadangi Latvijoje daugiau nebepateikiami duomenys apie investicinio gyvybės draudimo rinką, tuo tarpu duomenys apie Lietuvos ir Estijos investicinio gyvybės draudimo rinkas yra prieinami. Lietuvoje iš viso gauta 1 736 929 tūkst. Estijos kronų investicinio gyvybės draudimo įmokų (16 % daugiau lyginant su 1 502 074 tūkst. 2009 metais). Estijoje iš viso gauta 617 503 tūkst. Estijos kronų investicinio gyvybės draudimo įmokų (23 % daugiau lyginant su 500 691 tūkst. 2009 metais).

Mandatum Life rinkos dalis (pagal visų pagal sutartis gautų įmokų sumą) Baltijos šalyse 2010 m. gruodžio 31 d. siekė 19,5% (16,0% 2009 m. gruodžio 31 d.) ir užėmė trečią vietą Baltijos šalių gyvybės draudimo rinkoje. *Mandatum Life* investicinio gyvybės draudimo rinkos dalis (pagal visų pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis gautų įmokų sumą) Lietuvoje 2010 m. gruodžio 31 d. siekė 20,6% (16,1%) ir užėmė trečią vietą Lietuvos investicinio gyvybės draudimo rinkoje. *Mandatum Life* investicinio gyvybės draudimo rinkos dalis Estijoje 2010 m. gruodžio 31 d. siekė 54,7% (49,7%) ir užėmė pirmąją padėtį Estijos investicinio gyvybės draudimo rinkoje.

MANDATUM LIFE RINKOS DALIS (PAGAL VISŲ GAUTŲ ĮMOKŲ SUMĄ)	2008	2009	2010	VIETA
ESTIJA	12,1 %	24,3 %	29,6 %	2
LATVIJA	14,6 %	15,9 %	17,9 %	3
LIETUVA	8,5 %	11,6 %	15,2 %	4
IŠ VISO MANDATUM LIFE BALTIJOS ŠALYSE	10,6 %	16,0 %	19,5 %	3

3.2. Sutarčių portfelis

2010 m. gruodžio 31 d. *Mandatum Life* iš viso turėjo 39 342 galiojančias gyvybės draudimo sutartis (lyginant su 41 185 sutartimis 2009 metais). Didžiausią dalį visų galiojančių draudimo sutarčių sudarė investicinio gyvybės draudimo sutartys, o būtent – 68 %.

2010 m. gruodžio 31 d. *Mandatum Life* savo sutarčių portfelyje turėjo 43 661 apdraustuosius (45 776 apdraustuosius 2009 metais).

2010 metais *Mandatum Life* sudarė 3 112 naujas sutartis (lyginant su 2 859 naujomis sutartimis 2009 metais), 4 775 sutartys nutrūko arba suėjo jų terminas (lyginant su 5 434 2009 metais).

3.3. Pagal sutartis gautos įmokos ir valdomas turtas

2010 metais *Mandatum Life* pagal sutartis gautos įmokos iš viso sudarė 945 482 tūkst. Estijos kronų (664 692 tūkst.

2009 metais). Tai 42 % daugiau nei 2009 metais.

2010 metais pagal sutartis gautos įmokos iš naujo verslo (įmokos, gautos pagal naujas 2010 metais sudarytas sutartis, ir papildomos vienkartinės įmokos, gautos pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis) iš viso sudarė 751 522 tūkst. Estijos kronų (464 873), tuo tarpu iš seno verslo gautos įmokos iš viso sudarė 193 960 tūkst. Estijos kronų (199 819).

2010 m. gruodžio 31 d. *Mandatum Life* finansiniai įsipareigojimai pagal investavimo ir draudimo sutartis, pvz., valdomas klientų turtas, sudarė 2 580 302 tūkst. Estijos kronų (1 859 245), kas yra 39 % daugiau nei 2009 metais.

Didžiausią valdomo turto dalį sudarė finansiniai įsipareigojimai pagal investavimo sutartis (investicinio draudimo turtas), kurie sudarė 92% (89%) viso valdomo klientų turto.

3.4. Patirtos žalos

2010 metais *Mandatum Life* bendra patirtų žałą suma su kitais išmokėjimais sudarė 413 647 tūkst. Estijos kronų (240 345), kas yra 72 % daugiau nei 2009 metais. Dauguma išmokėjimų pagal galiojančias sutartis buvo iš valdomo investicinio gyvybės draudimo turto. Visų išmokėjimų sumos padidėjimą lyginant su 2009 metais sąlygojo poros stambių investicinio gyvybės draudimo sutarčių nutraukimas. Vertinant pagal sutarčių skaičių, daugiausia buvo nutraukta periodinių į taupymą orientuotų draudimo su garantuotomis palūkanomis sutarčių ir investicinio gyvybės draudimo sutarčių. Išpirkimo santykis (visų išmokų dalis lyginant su visomis pagal sutartis gautomis įmokomis) 2010 metais pasiekė 44% (36%).

3.5. Investicijos

Mandatum Life investicinis tikslas yra gauti kuo didesnę galimą grąžą prisiimant priimtino lygio riziką. Sėkmingos investicijos užtikrina klientams gerą nominalią grąžą, taip pat pagerina mokumo atsargą ir patenkina pagrindinės bendrovės grąžos lūkesčius.

Kalbant apie investicijų valdymą, 2010 metais Bendrovė ir toliau bendradarbiavo su *Danske Capital AS. Mandatum Life* valdo savo techninių atidėjinių investicinius portfelius kaip vieną visų Baltijos šalių portfelį.

Grynosios pajamos iš techninių atidėjinių (atėmus investicines sąnaudas) 2010 metais sudarė 5 808 tūkst. Estijos kronų (lyginant su 21 260 tūkst. 2009 metais). Bendrovės nuosavo kapitalo portfelio investicinės pajamos sudarė 3 406 tūkst. Estijos kronų 2010 metais (3 892 tūkst. 2010 m.).

2010 metų pabaigoje bendras investicinio portfelio dydis (išskyrus investicijas, susijusias su investicinio gyvybės draudimo sutartimis) pasiekė 416 982 tūkst. Estijos kronų (405 868). *Mandatum Life* investicinis portfelis (išskyrus investicijas, susijusias su investicinio gyvybės draudimo sutartimis) susidėjo daugiausia iš pastoviųjų pajamų vertybinių popierių, tokių kaip vyriausybės ir bendrovių obligacijos ir pinigų rinkos priemonės, įskaitant terminuotuosius indėlius.

Investicinio portfelio metinė investicinė grąža 2010 metais siekė 3,1 % (7,4 %).

3.6. Klientui priskaičiuota draudiko pelno dalis

Mandatum Life nemokėjo jokių papildomų draudiko pelno dalies sumų į garantuotų palūkanų gyvybės draudimo sutartis už 2010 metus nė vietoje iš Baltijos šalių (2009 metais buvo pervesta 752 tūkst. Estijos kronų). Garantuota palūkanų norma atitinkamoms draudimo sutartims Estijoje sudaro 3,5 %; Latvijos filiale garantuotos palūkanos svyruoja nuo 2,5 % iki 4 %, atsižvelgiant į produkto tipą; Lietuvos filiale garantuotos palūkanos svyruoja tarp 2,5 % ir 4 %, atsižvelgiant į produkto tipą.

Priežastis nemokėti jokių papildomų draudiko pelno dalies sumų buvo susijusi su Bendrovės techninių atidėjinių investicinio portfelio 2,7 % metine grąža, kuri buvo mažesnė nei dauguma Bendrovės garantuojamų palūkanų normų.

3.7. Rizikos valdymas

Rizika yra svarbus ir neatskiriamas *Mandatum Life* veiklos ir verslo aplinkos elementas. Aukštos kokybės rizikos valdymas yra būtina Bendrovės verslų valdymo sąlyga. Valdydama savo draudimo riziką, rinkos riziką, kredito riziką ir veiklos riziką, *Mandatum Life* vadovaujasi *Sampo Group* rizikos valdymo principais. Pagrindinis *Sampo Group* rizikos valdymo tikslas yra užtikrinti, kad rizika būtų teisingai nustatoma, vertinama ir analizuojama, ir kad būtų pakankamai kapitalo prisiimtai rizikai padengti. Didžiausios Bendrovės rizikos grupės yra rinkos rizikos grupė ir palūkanų normos investiciniuose portfeliuose rizikos grupė, taip pat klientų draudimo rizika. Už rizikas atsako Bendrovės Valdyba ir Stebėtojų taryba, tačiau Rizikos valdymo komitetas, Turto ir įsipareigojimų komitetas ir Veiklos rizikos valdymo komitetas taip pat nuolat prižiūri rizikos ir investicijų valdymą *Mandatum Life*.

Mandatum Life kiekvienoje verslo srityje atlieka kasmetinę veiklos rizikos savianalizę. Remiantis šios savianalizės rezultatais, parengiamas metinis rizikos valdymo veiksmų planas.

Bendrovės vidaus auditų buvo nutarta atlikti nesamdant specialistų iš išorės ir visose Baltijos šalyse nuo 2010 m. vidaus auditus atlieka Bendrovės nuosavas vidaus auditorius. 2010 metais *Mandatum Life* buvo atlikti septyni vidaus auditai ir trys pakartotiniai vidaus auditai.

3.8. Savininkų nuosavybė ir mokumo atsarga

2010 m. gruodžio 31 d. savininkų nuosavybė sudarė 155 685 tūkst. Estijos kronų (133 016), iš kurių įstatinį kapitalą sudarė 55 000 tūkst. Estijos kronų (55 000).

Bendra turto suma, įtraukta į draudimo įmonės mokumo atsargą joku metu negali būti mažesnė nei minimali mokumo atsarga arba reikalaujama mokumo atsarga ir, esant reikalavimui laikytis pakeisto mokumo atsargos dydžio, negali būti mažesnė nei reikalaujama pakeista mokumo atsarga. *Mandatum Life* mokumo atsarga buvo 143 402 tūkst. Estijos kronų (125 384) 2010 m. gruodžio 31 d., kai tuo metu reikalaujama mokumo atsarga buvo 37 730 tūkst. Estijos kronų (31 333). Mokumo atsargos perviršis sudarė 105 633 tūkst. Estijos kronų (94 051), todėl buvo įvykdyti visi reikalavimai (įskaitant minimalios reikalaujamos mokumo atsargos 54 763 tūkst. Estijos kronų reikalavimą).

3.9. Veiklos sąnaudos

Mandatum Life veiklos sąnaudos (kurios apima įsigijimo sąnaudas, administracines sąnaudas ir investicines sąnaudas) padidėjo 6,6 % lyginant su 2009 metais. Sąnaudų augimą sąlygojo bendros gautų įmokų sumos augimas (pardavimų komisiniai, pardavimų palaikymas) ir investicijos į klientų aptarnavimą.

Bendros sąnaudos (įskaitant žalų sureguliuojimo sąnaudas) sudarė 86 732 tūkst. Estijos kronų 2010 metais (81 567). Įsigijimo sąnaudos sudarė 50 % (47 %) visų veiklos sąnaudų 2010 metais. Administracinės sąnaudos sudarė 41 % (44 %), o kitos sąnaudos sudarė 9 % (9 %) visų veiklos sąnaudų.

3.10. Veiklos pelnas

Mandatum Life 2010 finansinių metų pelnas iš viso sudarė 22 665 tūkst. Estijos kronų (lyginant su 20 452 tūkst. 2009 metais). Veiklos pelnas, neskaičiuojant Bendrovės nuosavo kapitalo investicinio portfelio pajamų, sudarė 19 259 tūkst. Estijos kronų (16 561). Pagrindiniai veiksniai, kurie lėmė *Mandatum Life* teigiamus finansinius rezultatus, buvo išaugę įmokų mokesčiai augant pagal sutartis gaunamoms įmokoms, valdomo klientų turto augimas ir Bendrovės techninių atidėjinių investicinio portfelio garantuotos palūkanų normos suvienodinimo vienkartinis efektas.

Mandatum Life nuosavybės grąža (ROE), t.y. koeficientas, paskaičiuotas kaip metinio finansinio rezultato santykis su vidutine metine savininkų nuosavybe), 2010 metais siekė 18,4 % (17,3 %).

3.11. Balansas

Mandatum Life balansas 2010 m. gruodžio 31 d. pasiekė 2 750 163 tūkst. Estijos kronų sumą (2 009 958), ši suma per metus išaugo 740 205 tūkst. Estijos kronų. Pagrindinė padidėjimo priežastis buvo išaugę įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis (minėti įsipareigojimai 2010 metais padidėjo 645 861 tūkst. Estijos kronų). Visi įsipareigojimai pagal draudimo sutartis 2010 metų pabaigoje pasiekė 2 580 302 tūkst. Estijos kronų sumą (1 859 245); iš jų finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis sudarė 2 293 562 tūkst. Estijos kronų (1 572 563).

4. Bendrovės darbuotojai

2010 m. gruodžio 31 d. *Mandatum Life* dirbo 111 (102) darbuotojai, iš kurių 41 (43) dirbo pardavimų srityje. Estijos padalinyje dirbo 47 (37) darbuotojai, Latvijos filiale – 30 (32) darbuotojai ir Lietuvos filiale – 34 (33) darbuotojai. Be to, 2010 metų pabaigoje 10 (10) darbuotojai buvo išėję motinystės (tėvystės) ir vaiko priežiūros atostogų arba kitokių atostogų, iš jų 5 (4) darbuotojai buvo iš Estijos padalinio, 1 (nulis) darbuotojai buvo iš Latvijos padalinio ir 4 (6) buvo iš Lietuvos filialo.

Mandatum Life, kartu su savo pagrindine bendrove, bendradarbiaudama su organizacijos „Great Place to Work“ apklausų kolektyvu, atlieka darbuotojų pasitenkinimo darbu apklausas. Darbuotojų pasitenkinimo darbu rezultatai, lyginant su 2009 metais, pagerėjo ir 2010 metais pasiekė 81 % iš galimų 100 %.

Atlyginimų ir darbo užmokesčio suma (įskaitant nuo atlyginimų skaičiuojamus mokesčius) per finansinius metus sudarė 45 791 tūkst. Estijos kronų (42 832). Stebėtojų tarybos nariams atlygis mokamas nebuvo. *Mandatum Life* mokėjo atlygi Valdybos nariams už jiems priskirtų užduočių vykdymą, kuris 2010 metais siekė 7 352 tūkst. Estijos kronų (6 737).

5. Veikla Baltijos šalyse

5.1. Pardavimai ir plėtra

Mandatum Life pagrindinis pardavimų kanalas yra jos pačios pardavimų personalas, įskaitant mažmeninių klientų ir svarbių klientų projektų vadovų komandas, turto valdymo operacijų ir klientų aptarnavimo padalinius. Kitas pardavimų kanalas yra gyvybės draudimas per bankus, bendradarbiaujant su *Danske Bank* filialais Lietuvoje ir Estijoje.

Pačios Bendrovės pardavimų personalas daugiausia stengiasi tenkinti poreikius, kuriuos turi aukštesniosios vidurinėsios klasės privatūs klientai, daug turto sukaupę fiziniai asmenys, verslininkai ir korporaciniai klientai dėl investavimo, turto valdymo ir gyvybės draudimo sprendimų. 2010 m. balandį Bendrovė pristatė savo turto valdymo sprendimus turtingiems klientams Baltijos šalyse. Šie sprendimai sukurti investicinio gyvybės draudimo įmokant vienkartinės įmokas produktų pagrindu.

Lyginant su ankstesniais metais, *Danske Bank* dalis, lyginant su visomis pagal sutartis gaunamomis įmokomis, mažėja. Kiti pardavimų kanalai, tokie kaip *If P&C* ir

draudimo brokeriai sudaro mažesnę visų gautų įmokų dalį. Įvairių pardavimų kanalų svarba įvairiose šalyse skiriasi, bet visgi pačios Bendrovės pardavimų komandos yra pagrindiniai pardavimų kanalai visose trijose Baltijos šalyse. *Mandatum Life* ir toliau kūrė savo aptarnavimo internetu įrankius E-Gyvybė Lietuvoje ir Estijoje, taip pat E-Investuotojas Estijoje. 2010 metais, siekiant pagerinti esamų Bendrovės klientų aptarnavimą, buvo įkurtas atskiras klientų aptarnavimo verslo padalinys, atskiriant jį nuo sutarčių administravimo ir pardavimų padalinių. Taip pat Baltijos šalyse buvo pradėtas santykių su klientais valdymo (CRM) projektas, kuriuo siekiama sukurti visoms trims Baltijos šalims bendrus santykių su klientais valdymo principus. *Mandatum Life* bendradarbiaujamas su pagrindine bendrove Suomijoje yra daugiausia sutelktas į investicijų valdymo ir turto valdymo sprendimų plėtojimą ir šių sprendimų siūlymą klientams Baltijos šalyse.

5.2. Kita veikla

Bendrovė Estijoje vykdė visus metus trukusį programų kūrimo projektą, susijusį su euro įvedimu nuo 2011 m. sausio 1 d. Visos pagrindinės Bendrovės IT sistemos ir kiti procesai sėkmingai ir laiku perėjo nuo Estijos kronų prie eurų. Bendrovė Latvijoje įdiegė naują draudimo programinę įrangą. Ji leis Bendrovei 2011 metais plėtoti internetines paslaugas Latvijos klientams. Bendrovė pristatė bendrą IT tinklą ir bendrą failų sistemą visoms Baltijos šalims, kad galėtų efektyviau valdyti savo vidinę komunikaciją. Bendrovės pagrindiniai partneriai valdant bendrą tinklą ir failų sistemą visose Baltijos šalyse yra *NetGroup* iš Estijos ir *Lattelecom* iš Latvijos. Bendrovė pradėjo skenuoti ir elektroniniu būdu archyvuoti savo klientų dokumentaciją visose Baltijos šalyse.

Tai įeina į Bendrovės bendrą rizikos valdymo veiklą ir 2011 metais. Bendrovė dalyvavo Kokybinio poveikio studijos (QIS) 5 skaičiavimuose, susijusiuose su ES draudimo sektoriaus pasirengimu „Mokumas II“ projektui.

Suomijos finansų priežiūros tarnyba ir Estijos finansų priežiūros tarnyba (EFSA) atliko pirmąjį vienos valstybės ribas peržengiantį *Sampo Group* įmonių auditą, susijusį su verslo veiklos nenumatytomis aplinkybėmis sistemomis ir procesais. *Mandatum Life* iš EFSA gavo teigiamus atsiliepimus; nebuvo nustatyta jokių esminių rizikų. 2010 metais Bendrovės išorės auditoriumi buvo *Ernst & Young Baltic AS*.

2010 metais perdraudiku buvo *Mandatum Life Insurance Company Ltd*.

6. 2011 m. perspektyva

Makroekonominė situacija Baltijos šalyse atsigauja ir perspektyvos 2011 metams yra teigiamos.

/parašas/

Imre Madison
Valdybos pirmininkas

Talinas, 2011 m. vasario 7 d.

Vienas iš aktualiausių klausimų visose Baltijos šalyse – didelis nedarbo lygis – vis dar lieka labai aktualus ir 2011 metais. *Mandatum Life* vadovybė mano, kad tokia situacija vis dar kelia pavojų investicijų, turto valdymo ir gyvybės draudimo sektoriams. Draudimo sektoriaus teisinėje aplinkoje 2010 metais buvo padaryta keletas pakeitimų, kurie turėjo įsigalioti nuo 2011 m. sausio 1 d. arba vėliau. Tokie pakeitimai turi tiesioginės įtakos ir Bendrovės verslui, pvz., MiFID reikalavimai investicinio gyvybės draudimo verslui (Lietuvoje ir Estijoje 2011 metais), pajamų apmokestinimo pasikeitimai, susiję su investicijų pelnu (Estijoje), papildomos naudos darbuotojams planų apmokestinimo pasikeitimai (nuo 2012 metų Estijoje) ir kt.

Mandatum Life vadovybė mato poreikį labiau suvienodinti Estijos, Latvijos ir Lietuvos finansų priežiūros tarnybų reikalavimus draudimo, investavimo ir turto valdymo sektoriams visose Baltijos šalyse.

Mandatum Life pagrindiniai prioritetai 2011 metais yra šie: ypatingas dėmesys nuolatinei savo pačios pardavimų personalo plėtrai, Baltijos šalyse siūlomi su investiciniu gyvybės draudimu susiję turto valdymo sprendimai, aukščiausios kokybės klientų aptarnavimas, įmonės valdomo klientų turto augimas, ekonomiškai veiklos Baltijos šalyse procesai, įmokų mokesčių augimas ir *Mandatum Life* tobulėjimas siekiant, kad ji būtų gerbiamas ir pageidaujamas darbdavys Baltijos šalių finansų sektoriuje.

7. Reikšmingi įvykiai po balanso sudarymo dienos

Nuo 2011 m. sausio 10 d. Bendrovės techninių atidėjinių ir nuosavo kapitalo investicinių portfelių turto valdytojas yra *Sampo Group*. Tai įvykdyta siekiant, kad visą *Sampo Group* įmonių investuotą turtą valdytų tas pats turto valdytojas.

II. Metinės finansinės ataskaitos

1. Finansinė būklės ataskaita 2010 12 31 d.

<i>tūkst. Estijos kronų</i>	2010 12 31	2009 12 31	Pastabos
Turtas			
Pinigai ir jų ekvivalentai	101 724	129 348	III.3.1
Draudimo įsipareigojimų perdraudikų dalis	1 165	1 014	III.3.9.1
Finansinis turtas			
- Finansinis turtas tikrąja verte, pokyty apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje	2 618 942	1 857 753	III.3.2
- Gautinos sumos, susijusios su draudimo veikla ir kt.	6 992	7 270	III.3.3.1
Sukauptos pajamos ir ateinančių laikotarpių sąnaudos	7 184	4 853	III.3.3.2
Nekilnojamas turtas, įrenginiai ir įranga	1 877	1 520	III.3.4
Nematerialusis turtas	12 279	8 200	III.3.5
Turtas, iš viso	2 750 163	2 009 958	
Įsipareigojimai ir savininkų nuosavybė			
Įsipareigojimai, susiję su draudimo veikla	4 552	6 562	III.3.6
Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos	9 624	11 135	III.3.7
Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis	2 142 614	1 647 701	III.3.8.1
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis	221 293	0	III.3.8.2
Draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai	216 395	211 544	III.3.9.1
Įsipareigojimai, iš viso	2 594 478	1 876 942	
Įstatinis kapitalas	55 000	55 000	
Akcijų priedai	54 918	54 918	
Privalomasis rezervas	2 071	1 048	
Nerealizuotas užsienio valiutos keitimo pelnas (nuostolis)	13	9	
Nepaskirstytas pelnas	43 683	22 041	
Savininkų nuosavybė, iš viso	155 685	133 016	III.3.12
Įsipareigojimai ir savininkų nuosavybė, iš viso	2 750 163	2 009 958	

Pastabos apie metines finansines ataskaitas, pateiktos 15–50 p., yra neatsiejama šių ataskaitų dalis.

2. 2010 m. bendrųjų pajamų ataskaita

tūkst. Estijos kronų	2010	2009	Pastabos
Pasirašytų įmokų suma	64 354	68 069	III.3.13
Persidraudimo įmokos	-11 512	-11 750	III.3.14
Pasirašytos įmokos, išskyrus perdraudikų dalį	52 842	56 319	
Investicinės pajamos	8 162	18 285	III.3.15
Tikrosios vertės pokyčiai	2 957	10 250	III.3.16
Perleidimo pelnas	1 589	264	III.3.17
Pelnas iš investicijų	12 708	28 799	
Įmokų mokesčiai	46 593	42 520	III.3.18
Persidraudimo komisiniai	5 324	5 484	III.3.14
Kitos pajamos	17 998	9 914	III.3.19
Kitos pajamos, iš viso	69 915	57 918	
Draudimo išmokų sąnaudos, išskyrus perdraudikų dalį, ir žalų sureguliuavimo sąnaudos	-24 055	-32 639	
Draudimo techninių atidėjinių padidėjimas, išskyrus perdraudikų dalį	-5 049	-8 321	
Draudimo išmokos ir techninių atidėjinių pokytis	-29 104	-40 959	III.3.20
Investicinio gyvybės draudimo finansinių įsipareigojimų ir turto vertės pokytis	1 280	-822	III.3.21
Draudimo sutarčių su garantuota palūkanų norma finansinių įsipareigojimų pokytis	-2 180	-3 156	III.3.8.5
Įsigijimo sąnaudos	-43 368	-37 792	
Administracinės sąnaudos	-35 936	-36 207	
Investicinės sąnaudos	-3 493	-3 647	
Sąnaudos, iš viso	-82 797	-77 646	III.3.22
Pelnas prieš apmokestinimą	22 665	20 452	
Pelno mokesčio sąnaudos	0	0	III.3.23
Finansinių metų pelnas (nuostoliai)	22 665	20 452	
Kitos bendrosios pajamos			
Valiutos keitimo kursų skirtumas	4	24	
Finansinių metų bendrosios pajamos iš viso	22 669	20 476	

Pastabos apie metines finansines ataskaitas, pateiktos 15–50 p., yra neatsiejama šių ataskaitų dalis.

3. 2010 m. pinigų srautų ataskaita

tūkst. Estijos kronų	2010	2009	Pastabos
Pinigų srautai iš pagrindinės veiklos			
Gautos draudimo įmokos	64 378	68 362	
Įmokos pagal finansinius įsipareigojimus	858 042	596 761	
Draudimo išmokos ir žalų sureguliuojimo sąnaudos	-25 729	-35 134	
Išmokos pagal finansinius įsipareigojimus	-360 258	-211 077	
Sumos, sumokėtos pagal persidraudimo sutartis	-4 666	-4 484	
Sąnaudos	-79 109	-68 894	
Kitos pajamos ir kitos sąnaudos	16 094	9 653	
Akcijų ir investicinių fondų vienetų įsigijimas	-3 736 689	-2 822 723	
Sumos, gautos pardavus akcijas ir investicinių fondų vienetus	3 343 145	2 379 286	
Obligacijų ir kitų pastovių pajamų vertybinių popierių įsigijimas	-267 893	-107 304	
Sumos, gautos pardavus obligacijų ir kitus pastovių pajamų vertybinius popierius	112 800	155 018	
Investicijos į terminuotuosius indėlius	-185 901	-535 381	
Sumos, gautos iš terminuotųjų indėlių	238 754	563 455	
Gautos palūkanos	9 285	19 846	
Gauti dividendai	80	37	
Investicinės sąnaudos	-3 493	-3 647	
Grynieji pinigų srautai iš pagrindinės veiklos	-21 160	3 774	
Pinigų srautai iš investicinės veiklos			
Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimas	-6 463	-4 911	III.3.4, III.3.5
Grynieji pinigų srautai iš investicinės veiklos	-6 463	-4 911	
PINIGŲ SRAUTAI, IŠ VISO	-27 623	-1 137	
Pinigai ir jų ekvivalentai laikotarpio pradžioje	129 348	130 490	
Pinigų ir jų ekvivalentų pokytis	-27 623	-1 137	
Užsienio valiutos keitimo įtaka	-1	-5	
Pinigai ir jų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje	101 724	129 348	

Pastabos apie metines finansines ataskaitas, pateiktos 15–50 p., yra neatsiejama šių ataskaitų dalis.

4. 2010 m. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita

tūkst. Estijos kronų	Įstatinis kapitalas	Akcijų priedai	Privalomasis rezervas	Nerealizuotas užsienio valiutos keitimo pelnas (nuostolis)	Nepaskirstytas pelnas	Nuosavybė iš viso
2008 12 31	55 000	54 918	1 048	-15	1 589	112 540
2009 m. pelnas	0	0	0	0	20 452	20 452
Kitos bendrosios pajamos	0	0	0	24	0	24
2009 m. bendrosios pajamos, iš viso	0	0	0	24	20 452	20 476
2009 12 31	55 000	54 918	1 048	9	22 041	133 016
Finansinių metų pelnas	0	0	0	0	22 665	22 665
Kitos bendrosios pajamos	0	0	0	4	0	4
2010 m. bendrosios pajamos, iš viso	0	0	0	4	22 665	22 669
Privalomojo rezervo padidėjimas	0	0	1 023	0	-1 023	0
2010 12 31	55 000	54 918	2 071	13	43 683	155 685

Pastabos apie metines finansines ataskaitas, pateiktos 15–50 p., yra neatsiejama šių ataskaitų dalis.

III. Pastabos apie finansines ataskaitas

1. Apskaitos principai

1.1. Rengimo pagrindas

Įmonės 2010 m. finansinės ataskaitos parengtos pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS). Tarptautiniai finansinės atskaitomybės standartai yra standartai ir aiškinimai, kuriuos parengė Tarptautinė apskaitos standartų valdyba ir priėmė Europos Sąjunga.

Metinė finansinė ataskaita parengta pagal įsigijimo sąnaudų principą, išskyrus tam tikrą finansinį turtą, kuris atskleistas tikrąja verte, pokyčius registruojant pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Finansinės atskaitomybės parengimas pagal TFAS reikalauja, kad sprendimai būtų priimami remiantis įverčiais ir prielaidomis. Priimti sprendimai ir įverčiai turi įtakos Bendrovės turtui, įsipareigojimams, pajamoms ir sąnaudoms, atskleistiems balanso dieną. Nors vadovybė priėmė sprendimus ir įverčius pagal visą savo turimą informaciją, vėlesni faktiniai rezultatai gali skirtis.

Visos sumos pastabose išreikštos tūkstančiais Estijos kronų, nebent būtų nurodyta kitaip.

Pagal Estijos Respublikos Komercinį kodeksą metinę ataskaitą, įskaitant Valdybos parengtą ir Stebėtojų tarybos patvirtintą finansinių ataskaitų rinkinį, tvirtina visuotinis akcininkų susirinkimas. Akcininkai turi teisę atsisakyti tvirtinti parengtą ir Valdybos patvirtintą metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir reikalauti, kad būtų parengtos naujos metinės ataskaitos.

Finansinės ataskaitos apima Bendrovės finansines ataskaitas ir filialų Latvijoje bei Lietuvoje finansines ataskaitas.

Filialai kaip savarankiški vienetai rengia to paties laikotarpio savo finansines ataskaitas, taikydami visai Bendrovei taikomus apskaitos principus. Visi tarp trijų šalių susidarę likučiai, pelnas ir sandoriai eliminuojami.

Lyginant su anksčiau paskelbtomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis, Bendrovė pakeitė pinigų ir jų ekvivalentų pateikimo būdą. Investicijas pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis dengiantys pinigai pripažįstami investicijomis (3.2.2 pastaba), kadangi minėti pinigai buvo sukaupti investicijų įsigijimui. Todėl bendra pinigų ir jų ekvivalentų suma sumažėjo 15 680 tūkst. Estijos kronų (2009 metais sumažėjimas buvo 18 018 tūkst. Estijos kronų), o investicinio gyvybės draudimo sutarčių investicijos padidėjo ta pačia suma.

Bendrovės finansines ataskaitas už 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus patvirtino Bendrovės valdybos nariai 2011 m. vasario 28 d. Pagrindinės bendrovės *Mandatum Life Insurance Company Ltd* ir galutinės Bendrovę kontroliuojančios bendrovės *Sampo plc* finansinės ataskaitos prieinamos viešai tinklalapiuose www.mandatumlife.fi ir www.sampo.com.

1.2. Apskaitos politikos pasikeitimai

Finansinė ataskaita parengta taikant pastovumo ir palyginimo principus, kurie reiškia, kad Bendrovė taiko tuos pačius apskaitos principus ir pateikimo būdą kiekvienais finansiniais metais. Apskaitos principų ir pateikimo pakeitimai atliekami tik tada, jei to reikalauja nauji ar pakeisti TFAS bei aiškinimai, arba jei naujas apskaitos principas ir (ar) pateikimo būdas objektyviau atskleidžia Bendrovės finansinę padėtį, finansinius rezultatus ir pinigų srautus.

1.2.1. Naujų ir (ar) pakeistų TFAS ir TFAAK aiškinimų taikymas

Bendrovė ataskaitiniais metais nutarė taikyti šiuos naujus ir pakeistus TFAS ir TFAAK (Tarptautinis finansinės atskaitomybės aiškinimo komitetas) aiškinimus:

2-ojo TFAS „Mokėjimas akcijomis“ pakeitimas;

□□ 3-ojo TFAS „Verslo jungimai“ ir 27-ojo TAS „Konsoliduotos ir atskiros finansinės ataskaitos“ pakeitimai;

□□39-ojo TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“ pakeitimas „Tinkami apdraustieji objektai“;

□□12-asis TFAAK aiškinimas „Koncesijų sutartys dėl paslaugų“;

□□17-asis TFAAK aiškinimas „Nepiniginio turto paskirstymas savininkams“;

□□18-asis TFAAK aiškinimas „Klientų perduodamas turtas“;

TFAS patobulinimai (priimti 2008 ir 2009 metais, įsigaliojo 2010 m. sausio 1 d.).

Šių pakeitimų pagrindinė įtaka yra tokia:

3-ojo TFAS „Verslo jungimai“ ir 27-ojo TAS „Konsoliduotos ir atskiros finansinės ataskaitos“ pakeitimai

3-ojo TFAS pakeitimai pristato reikšmingus apskaitos pokyčius po jų įsigaliojimo vykstantiems verslo jungimams. Pokyčiai turi įtakos kontrolės teisių nesuteikiančio akcijų paketo vertinimui, sandorio sąnaudų apskaitai, sąlyginio atlygio pirminiam pripažinimui ir paskesniai vertinimui, taip pat įvairiose stadijose esantiems verslo jungimams. Šie pokyčiai turės įtakos pripažinto prestižo vertei, ataskaitose nurodomiems rezultatams už laikotarpį, kurį vykdomas įsigijimas, ir būsimose ataskaitose pateikiamiems rezultatams.

TAS 27R reikalauja, kad nuosavybės dalies dukterinėje bendrovėje pokytis (neprarandant įmonės kontrolės) būtų apskaitomas kaip nuosavybės sandoris. Todėl tokie sandoriai daugiau neįtakos prestižo atsiradimo, taip pat dėl jų neatsiras pelnas arba nuostolis. Be to, dėl pasikeitusio standarto keičiasi dukterinės bendrovės patirtų nuostolių, taip pat dukterinės bendrovės kontrolės praradimo apskaita.

Kiti standartai ir aiškinimai ir 2010 metais priimti jų pakeitimai įtakos Bendrovės finansinėms ataskaitoms neturėjo, kadangi Bendrovės finansinėse ataskaitose nebuvo atitinkamų eilučių ir sandorių, kuriems tokie pasikeitimai taikomi.

1.2.2. Priimti, bet dar neįsigalioję standartai

Bendrovė netaikė šių TFAS ir TFAAK aiškinimų, kurie yra priimti, bet dar neįsigaliojo:

7-ojo TFAS „Finansinės priemonės: atskleidimas“ pakeitimai (ES priėmus, galios finansiniams metams, prasidėjusiems 2011 m. liepos 1 d. ir vėliau)

Šis pakeitimas keičia atskleidimo reikalavimus, taikomus tam tikram finansinio turto perdavimui. Tikimasi, kad šis pakeitimas neturės jokios įtakos konsoliduotoms finansinėms ataskaitoms, kadangi Bendrovė tokių perdavimų nevykdo.

9-asis TFAS „Finansinės priemonės“ (ES priėmus, galios finansiniams metams, prasidėjusiems 2013 m. sausio 1 d. ir vėliau).

9-asis TFAS galiausiai pakeis 39-ąjį TAS. Tarptautinė apskaitos standartų valdyba išleido pirmą standarto dalį, nustatydamą naują finansinio turto klasifikaciją ir vertinimo sistemą. Bendrovė dar neįvertino šio standarto įgyvendinimo įtakos.

12-ojo TAS „Pelno mokesčiai“ pakeitimai (ES priėmus, galios finansiniams metams, prasidėjusiems 2012 m. sausio 1 d. ir vėliau).

Pakeitimas pateikia problemos nustatant, ar įmonė, kuri vertina su investiciniu turto susijusį atidėtajį mokestį, jį įvertino naudodama tikrosios vertės modelį, ir ar tikisi atgauti investicinio turto balansinę vertę naudodama arba parduodama toki turtą, praktinį sprendimą, įvedant prielaidą, kad paprastai balansinė vertė atgaunama parduodant turtą. Bendrovė dar neįvertino šių pokyčių įgyvendinimo įtakos.

24-ojo TAS „Susijusių šalių atskleidimas“ pakeitimai (ES priėmus, galios finansiniams metams, prasidėjusiems 2011 m. sausio 1 d. ir vėliau).

Pakeitimai supaprastina susijusios šalies apibrėžimą, paaiškindami jos numatytąją reikšmę ir panaikindami apibrėžime buvusias prieštaras. Jie taip pat numato dalinę išimtį iš reikalavimų atskleisti, taikomų su valdžios institucijomis susijusiems subjektams. Šių pakeitimų įgyvendinimas neturės jokios įtakos Bendrovės finansinei padėčiai arba veiklos rezultatams. Tačiau jie gali turėti įtakos susijusių šalių atskleidimams.

32-ojo TAS „Finansinės priemonės. Pateikimas“ pakeitimas „Teisų emisijų grupavimas“ (galioja finansiniams metams, prasidėjusiems 2010 m. vasario 1 d. ir vėliau).

Pakeitimas keičia finansinio įsipareigojimo apibrėžimą iš jo išbraukiant tam tikras teises, opcionus ir variantus. Šis pakeitimas neturės jokios įtakos Bendrovės finansinei padėčiai arba veiklos rezultatams, kadangi Bendrovė tokių priemonių neturi.

1.2.3. TFAS patobulinimai

2010 m. gegužės mėn. Tarptautinė apskaitos standartų valdyba išleido savo patvirtintų standartų pakeitimų rinkinį. Pakeitimai įsigalioja metiniams laikotarpiams prasidedantiems nuo 2010 m. liepos 1 d. arba nuo 2011 m. sausio 1 d., ir vėlesniems, bet juos dar turi priimti ES. Priėmus toliau nurodytus pakeitimus, gali atsirasti apskaitos principų pokyčių, bet tai neturės įtakos Bendrovės finansinei padėčiai arba veiklos rezultatams:

□□3-iasis TFAS „Verslo jungimai“;
□□7-iasis TFAS „Finansinės priemonės: atskleidimas“;
□□1-asis TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“;
□□27-asis TAS „Konsoliduotos ir atskiros finansinės ataskaitos“;
□□13-asis TFAAK aiškinimas „Klientų lojalumo programos“.

14-ojo TFAAK aiškinimo „19-asis TAS. Nustatytų išmokų turto apribojimas, minimalūs finansavimo reikalavimai ir jų sąveika“ pakeitimas (galioja finansiniams metams, prasidėjusiems 2011 m. sausio 1 d. ir vėliau). Pakeitimas keičia būsimų įmokų išankstinio mokėjimo apskaitą, kai taikomas minimalus finansavimo reikalavimas. Šis pakeitimas neturės jokios įtakos konsoliduotoms finansinėms ataskaitoms, kadangi Bendrovė neturi jokio nustatytų išmokų turto.

19-asis TFAAK aiškinimas „Finansinių įsipareigojimų panaikinimas išleidžiant nuosavybės priemones“ (galioja finansiniams metams, prasidėjusiems 2010 m. liepos 1 d. ir vėliau). Šis aiškinimas pateikia gaires dėl finansinių įsipareigojimų panaikinimo išleidžiant nuosavybės priemones apskaitos. Kadangi Bendrovė tokių sandorių neturi, 19-asis TFAAK aiškinimas neturės jokios įtakos jos konsoliduotoms finansinėms ataskaitoms.

1.3. Užsienio valiutų perskaičiavimas

Finansinės ataskaitos pateikiamos Estijos kronomis – Bendrovės funkcine ir ataskaitų valiuta. Į finansines ataskaitas įtrauktų Bendrovės padalinių straipsniai vertinami jų funkcine valiuta, tai yra ekonominės aplinkos, kurioje padalinys veikia, valiuta. Sandoriai užsienio valiuta perskaičiuojami į atitinkamą funkcinę valiutą pagal kiekvieno tokio sandorio dieną taikomus valiutos keitimo kursus.

Užsienio valiutomis denominuoti piniginiai balanso straipsniai perskaičiuojami į funkcinę valiutą pagal balanso sudarymo dieną taikomą valiutos keitimo kursą. Nepiniginiai balanso straipsniai, vertinami jų įsigijimo savikaina, pateikiami balanse pagal sandorio dieną galiojusį kursą.

Filialų, kurių funkcinė valiuta nėra Estijos krona, turtas ir įsipareigojimai perskaičiuojami į ataskaitų valiutą laikotarpio pabaigos keitimo kursais, o pelno (nuostolių) ataskaitų straipsniai perskaičiuojami taikant Estijos banko nustatytą sandorio dienos kursą. Perskaičiuojant šiuos straipsnius atsiradę valiutos keitimo skirtumai pripažįstami pelno (nuostolio) ataskaitoje kaip perskaičiavimo pelnas arba nuostolis, išskyrus skirtumus, susijusius su tokiais straipsniais, kuriuose pelnas arba nuostolis pripažįstami tiesiogiai savininkų kapitale ir jų pokytis parodomas kitose bendrosiose pajamose.

Rengiant finansinę atskaitomybę taikyti šie valiutos perskaičiavimo kursai:

Estijos kronos (EEK)	2010 12 31	2009 12 31
I Latvijos latas (LVL)	22,0436	22,0504
I Lietuvos litas (LTL)	4,53157	4,53157

1.4. Pinigai ir jų ekvivalentai

Pinigai ir jų ekvivalentai apima banko sąskaitas, indėlius iki pareikalavimo, trumpalaikius indėlius (terminas iki 3 mėn.) ir pinigų rinkos fondų akcijas, nepasižyminčias reikšminga rinkos vertės pokyčių rizika. Bendrovė neturi gryną pinigų kasoje.

1.5. Finansinis turtas

Finansinis turtas apima pinigus, trumpalaikes finansines investicijas, iš klientų gautinas sumas ir kitas trumpalaikes bei ilgalaikes gautinas sumas.

Bendrovės finansinis turtas skirstomas į šias grupes:

turtas tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje; paskolos ir kitos gautinos sumos; turtas, laikomas iki sueis terminas;

turtas, skirtas parduoti.

Bendrovė neturi investicijų, priskiriamų investicijoms, laikomoms iki sueis terminas, ar investicijoms, skirtoms parduoti.

Gautinos persidraudimo sumos apskaitomos balanse ir jų skaičiavimo principai aprašomi atskirai, nors jos laikomos finansiniu turtu (žr. p. 1.9).

Finansinio turto pardavimas ir pirkimas pripažįstamas sandorio dieną, t. y. dieną, kurią Bendrovė įsipareigojo pirkti ar parduoti turtą.

Finansinis turtas pripažįstamas įsigijimo savikaina, t. y. už turtą sumokėtos sumos tikrąja verte. Pirminio pripažinimo momentu įsigijimo savikaina apima visas tiesiogines sandorio sąnaudas, susijusias su turto įsigijimu, išskyrus finansinio turto, vertinamo tikrąja verte, pokytį registruojant pelno (nuostolių) ataskaitoje, įsigijimo sąnaudas.

Finansinio turto pripažinimas balanse nutraukiamas Bendrovei praradus sutartinę teisę į pinigų srautus iš to finansinio turto arba perdavus šiuos pinigų srautus ir didžiąją susijusios su finansiniu turtu rizikos ar naudos dalį trečiajam asmeniui.

Tarp finansinio turto balansinės vertės ir tikrosios vertės esminio skirtumo nėra (išskyrus sumas, gautinas pagal draudimo sutartis).

1.5.1. Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje

Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje, apima finansines investicijas ir investicijas, susijusias su investicinio gyvybės draudimo sutartimis.

Kad finansinis turtas būtų priskirtas finansiniam turtui, vertinamam tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje, jis turi atitikti šiuos kriterijus:

turtas laikomas parduoti; turtas, priskirtas šiai kategorijai, nes taip gaunama tikslesnė finansinė informacija. Finansinis turtas, kuris nėra laikomas pardavimui, gali būti priskirtas šiai kategorijai, jei:

tai reikalinga siekiant panaikinti visus pajamų ir sąnaudų pripažinimo skirtumus, atsiradusius vertinant turtą ir susijusius įsipareigojimus, t. y. padeda sumažinti apskaitos neatitikimus; finansinio turto grupė valdoma kartu ir rezultatai vertinami tikrąja verte pagal patvirtintą rizikos valdymo ar investavimo strategiją, ir vadovybei teikiama atitinkama informacija.

Finansinis turtas iš pradžių pripažįstamas tikrąja verte pagal dokumentuotą rizikos valdymo ir investavimo strategiją. Jei nuosavybės priemonė neturi aktyvioje akcijų rinkoje nustatytos kainos ir jos tikrosios vertės negalima patikimai įvertinti, tikroji vertė nenaudojama.

Tikrąja verte pripažįstamas finansinis turtas iš naujo įvertinamas kiekvieną balanso dieną remiantis tuometine tikrąja verte, neišskaitant galimų sandorio sąnaudų, susijusių su turto pardavimu.

Finansinio turto tikroji vertė pagrįsta aktyvioje rinkoje nustatytais kainomis. Kai vertybiniai popieriai įtraukti į vertybinių popierių biržos sąrašus, Bendrovė taiko balanso dienos skelbiamus oficialius valiutų keitimo kursus; jei vertybiniai popieriai į biržos sąrašus neįtraukti, Bendrovė naudojami visa turima informacija apie investicijos vertę. Terminuotųjų indėlių vertė yra jų apskaitinė vertė. Apskaitinė vertė lygi indėlio vertės ir sukauptų palūkanų sumai. Terminuotojo indėlio apskaitinė vertė laikoma jo apytikre tikrąja verte.

Pelnas ar nuostoliai, atsirandantys dėl tikrosios vertės pokyčių, pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnyje „Tikrosios vertės padidėjimas ar sumažėjimas“.

Pelnas ar nuostolis iš investicijų pardavimo pripažįstamas straipsnyje „Perleidimo pelnas“. Pajamos iš tam tikrų vertybinių popierių palūkanų ir dividendų pripažįstamos straipsnyje „Investicinės pajamos“.

1.5.2. Investicinės pajamos

Pajamos iš palūkanų pripažįstamos tada, kai uždirbamos, taikant efektyviąją palūkanų normą. Pajamos iš dividendų pripažįstamos tada, kai gaunamos.

1.5.3. Gautinos sumos

Gautinos sumos yra neišvestinis finansinis turtas su fiksuotais mokėjimais arba apibrėžtais mokėjimais, nekotiruojamais veikiančioje rinkoje, ir kurių Bendrovė neįsigeria pardavimo tikslu. Pirmą kartą jas pripažinus, gautinos sumos pripažįstamos jų amortizuota savikaina, naudojant galiojančios palūkanų normos metodą. Trumpalaikės gautinos sumos pripažįstamos balanse jų nominalia verte, kuri paprastai lygi gautinų sumų amortizuotai savikainai.

Gautina suma pripažįstama abejotina, jei Bendrovė yra gavusi patikimų įrodymų apie patirtą nuostolį.

Gautinos sumos taip pat apima iš draudimo veiklos gautinas sumas, t.y. iš draudėjų ir iš perdraudikų gautinas sumas. Gautinos sumos pateikiamos jų grynąja verte, t.y. atėmus abejotinas sumas ir sumas, kurios tikrai nebus atgautos. Neatgautos gautinos sumos (išskyrus iš draudėjų gautinas sumas) įvertinamos atskirai, t.y. vertinama kiekvienos gautinos sumos gavimo tikimybė. Abejotinomis laikomos gautinos sumos išbraukiamos iš balanso ir atskaitinio laikotarpio pajamos sumažinamos atitinkama suma.

1.6. Nekilnojamas turtas, įrenginiai ir įranga

Nekilnojamas turtas, įrenginiai ir įranga vertinami įsigijimo savikaina atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir reikiamus nurašymus dėl vertės sumažėjimo.

Šio turto nusidėvėjimas skaičiuojamas tiesiniu metodu per numatomą naudingo tarnavimo laikotarpį:
IT įranga ir automobiliai – 3 metų;
kita įranga – 5 metų.

Nusidėvėjimas pripažįstamas atskaitinio laikotarpio sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniuose „Įsigijimo savikaina“, „Administracinės sąnaudos“, „Išmokėjimų sureguliuojimo sąnaudos“ ir „Investicinės sąnaudos“.

Kiekvieno balanso dieną vadovybė sprendžia, ar yra vertės sumažėjimo požymių. Abejojant, kad turto vertė gali tapti mažesnė už jo balansinę vertę, atliekamas atkuriamosios vertės testas. Turto atkuriamoji vertė – tai grynoji turto pardavimo kaina arba jo naudingoji vertė, apskaičiuota remiantis diskontuotu pinigų srautu, žiūrint, kuri didesnė. Jei testas parodo, kad atkuriamoji vertė mažesnė už balansinę vertę, turto vertė sumažinama iki atkuriamosios vertės dydžio. Ši suma pripažįstama atskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

Jei turto, kurio vertė anksčiau buvo sumažinta, atkuriamosios vertės testas parodo, kad atkuriamoji vertė yra didesnė už balansinę likutinę vertę, ankstesnis vertės sumažinimas anuliuojamas ir turto balansinė vertė padidinama.

Nekilnojamojo turto, įrenginių ir įrangos objektas „nebepripažįstamas“, kai tik jis perleidžiamas arba kai nebesitikima ateityje iš jo naudojimo arba perleidimo gauti kokios nors ekonominės naudos. Dėl turto „nebepripažinimo“ atsiradęs pelnas arba nuostolis įtraukiamas į pelno (nuostolio) ataskaitos straipsnius „Kitos pajamos“ arba „Įsigijimo sąnaudos“ ir „Administracinės sąnaudos“, taip pat „Investicinės sąnaudos“ tą laikotarpį, kurį toks turtas tapo nebepripažintas.

1.7. Nematerialusis turtas

Programinė įranga ir kitas nematerialusis turtas balanse pripažįstamas nematerialiuoju turtu, kuriam apibrėžtas naudingo tarnavimo laikas, jei yra tikėtina, kad Bendrovė iš šio turto gaus ekonominę naudą ir jei turto vertę galima patikimai įvertinti.

Naujos programinės įrangos kūrimo ar turimos programinės įrangos reikšmingo patobulinimo sąnaudos pripažįstamos tik tokiu laipsniu, kiek jos tenkina pirmiau nurodytus pripažinimo balanse reikalavimus.

Apibrėžto naudingo tarnavimo laikotarpio nematerialusis turtas vertinamas įsigijimo savikaina atėmus sukauptą amortizaciją ir vertės sumažėjimo nuostolį. Amortizacija pripažįstama atskaitinio laikotarpio sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniuose „Įsigijimo sąnaudos“ ir „Administracinės sąnaudos“.

Jei yra abejonių, kad nematerialiojo turto vertė galėjo sumažėti, atliekamas atkuriamosios vertės testas taikant tuos pačius kriterijus, kaip ir nekilnojamojo turto, įrenginių ir įrangos atveju.

Nematerialusis turtas apima įsigytas licencijas ir programinę įrangą (kai vertė viršija 15,6466 tūkst. Estijos kronų arba 1 000 eurų). Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama tiesiniu metodu per 2–10 metų laikotarpį.

Bendrovėje nėra nematerialiojo turto, kurio naudingo veikimo laikotarpis būtų neapibrėžtas.

1.8. Draudimo sutarčių ir investavimo sutarčių pripažinimas

1.8.1. Sutarčių klasifikavimas

Pagal 4-ą Tarptautinį finansinės atskaitomybės standartą kiekviena su draudėju sudaryta sutartis turėtų būti klasifikuojama kaip draudimo sutartis arba kaip investicinė sutartis;

savarankiško dalyvavimo elemento (SDE) buvimas turėtų būti įvertintas ir indėlio komponentas turėtų būti atskirtas.

Sutarties klasifikavimas (ir komponentų atskyrimas) nulemia jai arba jos komponentams taikomą vertinimo principą.

Sutartys, pagal kurias perkeliama žymi draudimo rizika, turi būti klasifikuojamos kaip draudimo sutartys.

Jei sutartimi perkeliama rizika iš esmės yra labiau finansinė, o ne žymi draudimo rizika, sutartis klasifikuojama kaip investicinė sutartis. Kitaip tariant, investicinės sutartys yra tokios sutartys, kuriomis neperkeliama jokia žymi draudimo rizika.

Priskyrus sutartį draudimo sutarčių kategorijai, ji išlieka šioje kategorijoje iki pat jos pasibaigimo.

Kitos sutartys turi būti reguliariai testuojamos. Savarankiškas dalyvavimo elementas (SDE) yra draudėjo sutartinė teisė gauti papildomų išmokų kaip priedą prie garantuotų išmokų. Papildomos išmokos yra tokia klientui priskaičiuota draudiko pelno dalis (papildomos palūkanos), kuri pervedama į draudėjo atidėjinį arba kuri išmokama kartu su žalos atlyginimu mirus apdraustajam.

BENDROVĖ SUTARTIS KLASIFIKUOJA TAIP:

Klasifikavimas (įskaitant derinių atskyrimą)	Atskirai vertinami komponentai	Sutarčių grupės
Draudimo sutartis be atskirto indėlio/santaupų komponento ir be SDE	Draudimo komponentas	Gyvybės rizikos draudimas; paskolų draudimas; papildomos draudimo apsaugos; kai kurios sutartys per anuiteto laikotarpį; terminuotas gyvybės draudimas turto valdymo sutartyse
Draudimo sutartis su atskirtu SDE, bet be atskirto kitokio indėlio/santaupų komponento	Draudimo komponentas SDE = priemokos iš pelno (pastarasis punktas vertinamas kaip finansinis įsipareigojimas)	Tradiciniai, dalyvavimą pelne numatantys produktai: kaupiamasis draudimas; vaikų draudimas; studijų draudimas; kai kurie anuitetai; kai kurios sutartys per anuiteto mokėjimo laikotarpį
Draudimo sutartis su atskirtu indėlio/santaupų komponentu(-ais) ir su atskirtu SDE	Draudimo komponentas Investicinės santaupos Garantuotos santaupos SDE = priemokos iš pelno (trys pastarieji punktai vertinami kaip finansinis įsipareigojimas)	Investicinio ir universalaus gyvybės draudimo produktai (gali apimti santaupas su garantuotomis palūkanomis, papildomas palūkanas arba priemokas iš pelno; rizikos apsaugas; investicines santaupas). Garantuotos palūkanos, investicinės santaupos ir priemokos iš pelno bus atskirtos nuo tos dalies, kuria suteikiama rizikos apsauga.
Investicinė sutartis	Investicinės santaupos Garantuotos santaupos SDE = priemokos iš pelno (visi trys punktai vertinami kaip finansinis įsipareigojimas)	Turto valdymo sutartys, investicinės santaupos.

Siekiant užtikrinti vieningą panašių sutarčių apskaitą, draudimo ir indėlio komponentai visuomet atskiriami ir apskaitomi atskirai, kaip parodyta pirmiau pateiktoje lentelėje (t.y. indėlio komponentas pripažįstamas finansine priemone), kiekvienai konkrečiai sutarčiai nenustatant draudimo ir investicinių komponentų svarbumo ribos. Indėlio komponentas reiškia tą sutarties dalį, kuri veikia kaip investicija. Tai priemokos iš pelno, investicinės santaupos ir garantuotos santaupos, minimos ankstesnėje lentelėje. Bendrovė neatskiria indėlio komponento (išskyrus nustatytas priemokas iš pelno) tradicinėse, dalyvavimą pelne numatančiose sutartyse (tokiose kaip kaupiamasis draudimas arba vaikų draudimas), kadangi standartas leidžia tokias sutartis apskaityti kaip ir anksčiau.

1.8.2. Pasirašytų įmokų suma

Pasirašytos įmokos yra susijusios tik su įmokomis, klasifikuojamomis kaip draudimo komponentas.

Tai reiškia, kad priklausomai nuo klasifikacijos, pasirašytos įmokos gali būti tokio pačio dydžio kaip klientų mokamos įmokos (jei nėra jokių kitų komponentų, išskyrus draudimo komponentą), tačiau jos gali sudaryti tik tokių įmokų dalį (kuri reiškia draudimo komponentą, jei kitos įmokos dalys yra atskirtos), taip pat jos gali būti ne mokamos klientų, o vietoj to atimamos iš kliento santaupų (rizikos įmokos, skirtos išmokoms mirties, neįgalumo arba ligos atveju išmokėti). Atsižvelgiant į draudimo ir produkto rūšį, pasirašytos įmokos

pripažįstamos, kai sueina įmokos mokėjimo terminas, arba kai įmoka išskaitoma, apskaičiuojama arba sumokama. Tradicinių produktų arba produktų su fiksuotu mokėjimo grafiku atveju, pasirašyta įmoka paprastai pripažįstama tą dieną, kai ateina laikas ją sumokėti. Mokėjimo diena suprantama kaip draudimo sutartyje sutarta vėliausia diena. Rizikos įmokos produktų su lanksčiu mokėjimo grafiku atveju paprastai pripažįstamos, kai jos apskaičiuojamos arba išskaitomos. Iš draudimo ir investicinių sutarčių atsirandantys įsipareigojimai laikomi ilgalaikiomis įsipareigojimais. Todėl draudimo įmokos ir atitinkamos žalos negali būti pripažįstamos tuo pačiu ataskaitiniu laikotarpiu.

Šis neatitikimas panaikinamas padidinant draudimo atidėjinius, kurie pelno (nuostolių) ataskaitoje nurodomi prie sąnaudų. Pasirašyta įmoka apskaitoma pelno (nuostolių) ataskaitoje tuo pačiu metu, kai atitinkamas gyvybės draudimo atidėjins apskaitomas kaip įsipareigojimas. Gyvybės draudimo atidėjinio pokytis įtraukiamas į sąnaudų straipsnį „Draudimo techninių atidėjinių padidėjimas, išskyrus perdraudikų dalį“.

1.8.3. Įmokų mokesčiai

Įmokų mokesčių pajamos apima pagal kainynus skaičiuojamus mokesčius, susijusius su draudimo sutarčių indėlių komponentais. Tai – įsigijimo mokesčiai, administravimo mokesčiai, su išmokomis susiję mokesčiai arba įvairūs vienkartiniai arba sandorio mokesčiai. Įmokų mokesčiai pripažįstami sandorio dieną, taip pat, daugeliu atvejų, ir kaupimo principu.

1.8.4. Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo arba investicines sutartis

Draudimo techniniai finansiniai įsipareigojimai apima šiuos punktus: Visa klientams priskaičiuota draudiko pelno dalis tokiomis sumomis, kurios priskirtos klientams per visus praėjusius metus iki 2010 metų ir kurios koreguojamos (didinamos ir (arba) mažinamos) atsižvelgiant į sutarties statusą ir sąlygas iki balanso sudarymo dienos. Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai suma yra tiesiogiai susijusi su juos atitinkančio turto rinkos verte. Kalbant su klientu, tai paprastai vadinama investiciniu rezervu arba santaupomis. Atitinkamo turto vertė pagal kiekvieną sutartį gaunama iš atitinkamų turto valdytojų arba skaičiuojama atskirai kiekvienai sutarčiai remiantis vienetų skaičiumi ir juos atitinkančio turto verte. Atitinkamo turto portfelio vienetų vertės taip pat gaunamos iš atitinkamų turto valdytojų. Ji vertinama tikrąja verte, pokyčius atspindint pelno (nuostolių) ataskaitoje, kad atitinkamo turto atžvilgiu būtų išlaikytas tas pats apskaitos metodas. Finansiniai įsipareigojimai pagal kitas draudimo sutartis reiškia pagal sutartis sumokėtas įmokas, prie kurių pridedamos garantuotos palūkanos ir iš kurių atimami mokesčiai ir rizikos įmokos. Kalbant su klientu, tai dažnai vadinama santaupų rezervu. Jei garantuota palūkanų norma yra didesnė, nei leidžia teisės aktai, tuomet šiai virš ribos esančiai daliai skaičiuojamas papildomas įsipareigojimas.

Finansiniai įsipareigojimai, dengiantys dar neatliktus išmokėjimus. Tai nustatytos priemokos iš pelno arba investiciniai arba taupymo rezervai pareikalautoms išmokėti, bet dar neišmokėtoms sumoms.

Finansiniai įsipareigojimai dėl kitų, pirmiau nenurodytų priežasčių, esant reikalui. Visi įsipareigojimai, išskyrus tuos, kurie yra susiję su investicinėmis sutartimis, yra įsipareigojimai, susiję su sutartimis su SDE, kai 7-asis TFAS neleidžia atskleisti tikrosios vertės.

1.8.5. Draudimo techniniai atidėjiniai

Draudimo techniniai atidėjiniai apima draudimo komponento įsipareigojimus.

1.8.5.1 Gyvybės draudimo atidėjins

*Gyvybės draudimo atidėjins reiškia tuos balanse numatytus įsipareigojimus draudėjams, kurie priskiriami prie draudimo komponentų. Gyvybės draudimo atidėjiniį gali sudaryti draudimo statistinis atidėjins, nepakankamumo atidėjins ir perkeltų įmokų atidėjins. Draudimo statistinis atidėjins yra būsimų išmokų (žalų, sąnaudų) dabartinė vertė atsižvelgiant į pelningumą, atėmus kiekvienai sutarčiai atskirai paskaičiuotas būsimas įmokas. Vertinant šiuos įsipareigojimus naudojamos kelios prielaidos, tokios kaip prielaidos dėl mirtingumo, diskonto normos ir būsimų administracinių sąnaudų. Prielaidos iš esmės yra tokios pačios, kuriomis naudojamosi nustatant kainas (draudimo sutarties sudarymo momentu). Nepakankamumo atidėjins naudojamas atidėjinių pakankamumo testo rezultatui nustatyti ir papildomiems atidėjiniams iki 2010 m., kurie skaičiuojami dėl to, kad Lietuvoje tenka laikytis griežtesnių teisės aktų reikalavimų dėl diskonto normos lyginant su estiškais. Perkeltų įmokų atidėjins skaičiuojamas *pro rata temporis* (proporcingai laikui) metodu.*

1.8.5.2 Atidėjins dėl būsimų priemokų iš pelno

Atidėjins dėl būsimų priemokų iš pelno reiškia sumą, kuri ateityje gali būti paskiriama draudėjų arba sutartyse nustatytų naudos gavėjų naudai papildomai prie garantuoto pelno.

Atidėjins dėl būsimų priemokų iš pelno, atsižvelgiant į dabartinius ūkinius metus, bus suformuotas, kai tik vadovybė galės tikėtis, kad šiais metais bus teigiamos priemokos iš pelno. Atidėjins bus koreguojamas, kai tik vadovybė galės susidaryti nors kiek kitokius lūkesčius dėl priemokų iš pelno už šiuos ūkinius metus.

Teisės aktai nenumato konkrečios pelno dalies, kuri turi būti paskirstoma. Pagal Bendrovės verslo planą dėl pelno paskirstymo, dalyvavimo pelne norma konkrečiai sutarčių grupei skaičiuojama remiantis bendrais ankstesnių metų finansiniais rezultatais, taip pat investiciniu rezultatu, sutarčių grupės pelningumu per atitinkamų sutarčių laikotarpį, įskaitant ankstesnių ir būsimų laikotarpių pelningumą, garantuotų palūkanų suma, bendra investicine aplinka ir galiausiai gyvybės draudimo bendrovių ir kitų panašių finansinių produktų pelningumu, jų mokumu ir kitais atitinkamais duomenimis. Dalyvavimas pelne konkrečiai sutarčiai skaičiuojamas kaip tam tikra suma remiantis dalyvavimo pelne norma ir vidutiniu atidėjiniu. Metų pabaigoje (iki xx m. gruodžio 31 d. balanso dienos) Stebėtojų taryba priima sprendimą dėl priemokų iš pelno galutinių sumų ir normų, tuomet jos tvirtinamos akcininkų susirinkime. Sprendimas dėl priemokų iš pelno reiškia, kad metų pabaigoje atidėjins būsimoms priemokoms iš pelno bus sumažintas, o finansiniai įsipareigojimai, susiję su (paskirtomis) priemokomis iš pelno, bus atitinkamai padidinti.

1.8.5.3 Numatomų išmokėjimų atidėjiniai

Numatomų išmokėjimų atidėjiniai sudaromi, kad padengtų praneštas arba nepraneštas žalas, kurios jau įvyko, bet dar neapmokėtos, kartu su pradėtais išmokėjimais (tokiais kaip išmokėjimai suėjus draudimo sutarties terminui arba nutraukus sutartį) ir su apskaičiuotomis atitinkamų žalų reguliavimo sąnaudomis, atsirandančiomis iš sutarčių draudimo komponento.

Numatomų išmokėjimų atidėjiniai dėl jau žinomų žalų vertinami kiekvienu atveju individualiai.

Atidėjins dėl žalų, kurios jau patirtos, bet apie kurias dar nepranešta, vertinamas arba remiantis ankstesne statistika, arba pagal atitinkamų institucijų vietines rekomendacijas. Atskirtas indėlio komponentas į numatomų išmokėjimų atidėjinius neįtraukiamas, bet pripažįstamas kaip finansinis įsipareigojimas.

1.8.6. Atidėjinių pakankamumo testas

Su draudimo sutartimis susiję atidėjiniai apskaičiuojami remiantis pastoviomis ir gana atsargiomis prielaidomis dėl būsimų mirtingumo tendencijų, investicijų pajamingumo, išlaidų ir sutarčių nutraukimo. Kartą per metus atliekamas atidėjinių pakankamumo testas siekiant nustatyti, ar įsipareigojimai yra pakankami atsižvelgiant į esamas prielaidas. Prielaidų priėmimo procesas aprašytas vidinėje tvarkoje, patvirtintoje Bendrovės Valdybos. Testo metu apskaičiuoti įsipareigojimai lygūs mokėjimų (draudimo išmokų, sąnaudų), kurie turi būti atlikti pagal sutartį ateityje, diskontuotai vertei, atėmus ateityje draudėjų mokėtinų draudimo įmokų diskontuotą vertę, diskontavimui skaičiuoti naudojant nerizikingo pajamingumo kreivę ir geriausias įmanomas prielaidas esamu momentu.

Jei laikoma, kad atidėjiniai pakankami, jie nekeičiami.

Jei atidėjiniai nepakankami, įsipareigojimai įvertinami pagal naujas prielaidas. Todėl pokytis yra asimetriškas. Jei įvertinimas geras, pelno (nuostolių) ataskaitos jis nekeičia, blogas įvertinimas – keičia.

1.8.7. Draudimo išmokų sąnaudos ir žalų sureguliuavimo sąnaudos

Draudimo išmokų sąnaudos reiškia:

- su draudimo komponentu susijusias išmokas, kurios mokamos esant draudiminiams įvykiams, susijusiems su mirtimi, nelaimingais atsitikimais arba ligomis atskaitiniui laikotarpiu;
- suėjus sutarties terminui mokamą išmoką arba nutraukiant sutartį mokamas sumas, susijusias su draudimo komponentu.

Draudimo išmokų sąnaudos neapima išmokų iš indėlio komponento, kadangi jis naudojamas tik atitinkamam finansiniam įsipareigojimui mažinti.

Žalų sureguliuavimo sąnaudos reiškia tiesiogines ir paskaičiuotas sąnaudas, kurios yra susijusios su mokamų žalų apdorojimu ir mokėjimu ir tokių išmokų kaip, pavyzdžiui, žalų reguliavimo personalo atlyginimas arba mokesčiai, susiję su naudojimosi ekspertų paslaugomis, administravimu.

1.9. Persidraudimo sutartys

Persidraudimo sutartis yra sutartis, kuri atitinka 4-ojo TFAS reikalavimus draudimo sutartims ir kurios pagrindu *Mandatum Life* (perdraudėjas) gali gauti kompensaciją iš kito draudiko (perdraudiko), jei jai tenka mokėti kompensaciją pagal kitą jos sudarytą draudimo sutartį.

Bendrovė perduoda savo prisiimtą draudimo riziką *Mandatum Life Insurance Company Limited* vykdydama savo įprastinę su savo pagrindinėmis paslaugomis susijusią ūkinę veiklą. Perdraudimas vykdomas rizikos pagrindu. Jis daugiausia dengia mirties ir neįgalumo riziką. Tai reiškia, kad perdraudimo susitarimai susiję tik su *Mandatum Life* sudarytų sutarčių draudimo komponentu ir nėra susiję su atskirtais indėlio komponentais ir finansiniais įsipareigojimais.

Į ataskaitas įtraukti šie persidraudimo straipsniai:

Persidraudimo įmokos, kurias *Mandatum Life* moka Perdraudikui. Pelno (nuostolio) ataskaitoje tai mažina bendrą įmokų sumą;

Persidraudimo komisiniai, kuriuos Perdraudikas mokės *Mandatum Life*. Šios sumos įtrauktos į pelno (nuostolių) ataskaitą prie kitų pajamų;

Tiek persidraudimo įmokos, tiek persidraudimo komisiniai apskaitomi atliekant mėnesinius skaičiavimus ir daugiausia kaupimo principu;

Įsipareigojimų perdraudikų dalis (daugiausia perdraustos sumos, susijusios su numatomų išmokėjimų atidėjimais,

tačiau mažesne dalimi taip pat susijusios su perkeltų įmokų atidėjiniu) apskaitoma balanso turto dalyje kaip perdraudikų turtas. Pelno (nuostolių) ataskaitoje išmokėtų išmokų ir techninių atidėjinių pokyčio perdraudikų dalis sumažina bendrą išmokėtų išmokų ir techninių atidėjinių pokyčio sumą. Išmokėtų išmokų ir numatomų išmokėjimų atidėjinių perdraudikų dalis kiekvienu atveju vertinama individualiai.

Persidraudimo sutartys neatleidžia Bendrovės nuo įsipareigojimų draudėjams.

Tikrieji pinigų srautai tvarkomi pagal balanso likučius ir nesusiję su kaupimo laikotarpiams.

1.10. Finansiniai įsipareigojimai, išskyrus įsipareigojimus pagal draudimo sutartis

Finansiniai įsipareigojimai apima tiekėjams mokėtinas sumas, sukauptas sąnaudas ir kitus trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus. Šie straipsniai pripažįstami, kai jie tampa mokėtini, ir pirmą kartą vertinami tikrąja gauto atlygio verte, atėmus sandorio išlaidas. Finansiniai įsipareigojimai toliau pripažįstami jų amortizuota savikaina, naudojant galiojančios palūkanų normos metodą.

Trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai pripažįstami balanse, kadangi suma, kuri turi būti sumokėta kaip trumpalaikių finansinių įsipareigojimų amortizuota savikaina, paprastai lygi jų nominaliai vertei.

Finansinis įsipareigojimas daugiau nebeįsipareigojimas, jei įsipareigojimas įvykdomas, panaikinamas arba baigiasi jo galiojimo terminas.

Tarp finansinių įsipareigojimų buhalterinės vertės ir tikrosios vertės jokio esminio skirtumo nėra.

1.11. Kitos pajamos

Kitos pajamos apima pajamas iš komisinio atlyginimo už tarpininkavimą kitiems draudikams, už tarpininkavimą investiciniams fondams bei pajamas iš materialiojo turto pardavimo.

1.12. Sąnaudos

Veiklos sąnaudos skirstomos į įsigijimo sąnaudas, administracines sąnaudas, investicines sąnaudas ir žalų sureguliuavimo sąnaudas. Bendrasis sąnaudų paskirstymo pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniams principas: sąnaudos, kurias galima tiksliai identifikuoti (komisinis atlyginimas tarpininkams ir kt.), tiesiogiai priskiriamos atitinkamam straipsniui. Jei sąnaudų tiksliai identifikuoti negalima (biuro sąnaudos, patalpų sąnaudos ir kt.), taikomas proporcinis paskirstymas.

Įsigijimo sąnaudos yra susijusios su draudimo sutarčių pardavimu. Įsigijimo sąnaudos apima tiesiogines sąnaudas, pvz., komisinį atlyginimą tarpininkams, įvairias draudimo dokumentų tvarkymo ir sutarčių priskyrimo portfeliui sąnaudas, sutarčių sudaryme tiesiogiai dalyvaujančių darbuotojų sąnaudas, ir netiesiogines sąnaudas, pvz., reklamos sąnaudas ir sutarčių išrašymo administracines sąnaudas.

Administracinės sąnaudos susijusios su įmokų surinkimu, portfelių administravimu, draudimo išmokų tvarkymu.

Administracinės sąnaudos apima su draudimo veikla susijusias sąnaudas, neįtrauktas į įsigijimo sąnaudas, žalų sureguliuavimo sąnaudas ar investicines sąnaudas. Kitos sąnaudos, patirtos Bendrovės interesais, pvz., atlyginimas auditoriams ir mokesčių konsultantams, priežiūros mokesčiai ir mokėjimai profesionalų asociacijoms, irgi įtraukiamos į administracines sąnaudas.

Žalų sureguliuavimo sąnaudos – žr. 1.8.7 punktą.

Investicinės sąnaudos apima tiesiogines sąnaudas, susijusias su investicinių portfelių administravimu ir valdymu, finansinio turto įsigijimo sandorių sąnaudas, kitas netiesiogines sąnaudas, priskirtas investicinėms sąnaudoms proporcinio paskirstymo metodu.

1.13. Veiklos nuoma

Nuomos sutartys, pagal kurias žymi rizikos ir iš nuosavybės gaunamos naudos dalis tenka nuomotojui, priskiriamos veiklos nuomai ir įtraukiamos į nuomotojo balansą.

Turtas, įsigytas veiklos nuomos sutarties galiojimo laikotarpiu, į Bendrovės balansą neįtraukiamas. Mokėjimai pagal veiklos nuomos sutartis pripažįstami sąnaudomis nuomos laikotarpiu pagal tiesinį principą.

Veiklos nuoma įtraukiama į veiklos sąnaudas kaip nuomos sąnaudas. Nuomos įsipareigojimai detalizuoti 3.24 pastaboje.

1.14. Privalomasis rezervas

Pagal Komercinio kodekso nuostatas Bendrovė kasmet mažiausiai 5 proc. savo grynojo pelno turi skirti privalomajam rezervui, kol rezervo suma pasieks 10 proc. įstatinio kapitalo dydžio. Privalomojo rezervo sumos negalima paskirstyti dividendams, tačiau ji galima naudoti nuostoliams padengti ir įstatiniam kapitalui didinti.

1.15. Pelno mokesčiai

Pagal Estijos įstatymus juridinių asmenų pelnas neapmokestinamas, todėl nėra atidėtojo pelno mokesčio turto ir įsipareigojimų, susijusių su Estijoje vykdomomis operacijomis. Tačiau Estijoje apmokestinami dividendai, išmokėti iš nepaskirstytojo pelno. 2011 m. sausio 1 d. šio mokesčio tarifas buvo 21/79 grynosios dividendų sumos (21 proc. pelno prieš mokesčius), kaip ir 2010 m. Dividendų pelno mokestis pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažįstamas kaip pelno mokesčio sąnaudos tą laikotarpį, kurį dividendai buvo paskelbti, neatsižvelgiant į tai, už kurį laikotarpį dividendai buvo paskelbti, arba į tą momentą, kada dividendai išmokami.

2010 12 31 Bendrovės nepaskirstytasis pelnas buvo 43 683 tūkst. Estijos kronų. Didžiausias galimas mokesstinis įsipareigojimas, susijęs su dividendų išmokėjimu, nurodytas 3.12 pastaboje.

Latvijos ir Lietuvos filialai moka metinį pelno mokesį, apskaičiuojamą pagal vietos mokesčių įstatymus.

Lietuvoje pelno mokesčio tarifas 2010 m. buvo 15 proc. (2009 m. – 20 proc.).

Lietuvos padalinys 2010 m. uždirbo 7 021 080 Lt pelno. Atsižvelgiant į draudimo sutarčių terminą, buvo atliktos korekcijos: ilgalaikių ir trumpalaikių sutarčių administravimo sąnaudos buvo padalytos proporcingai šių sutarčių grupių uždirbtoms draudimo įmokoms. Apmokestinamas pelnas sumažėjo, nes leidžiama atskaityti investicines pajamas iš techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų bei atskaityti dalį techninių atidėjinių pokyčio (trumpalaikių sutarčių atveju). Su ilgalaikėmis (daugiau nei 10 metų) sutartimis susijusios pajamos ir sąnaudos neapmokestinamos. Atlikus koregavimus, apmokestinamasis 2010 m. rezultatas buvo 1 816 975 Lt pelnas.

Po šių perskaičiavimų, 2010 m. gruodžio 31 d. perkelti mokesčiai nuostoliai sudarė 52 382 556 Lt, kaip matyti iš toliau pateiktos lentelės:

Mokestiniai metai	Mokestinių nuostolių suma (LTL)
2003	11 281 588
2004	17 970 885
2005	21 852 424
2007	1 277 659

Mokestiniai nuostoliai gali būti perkelti neribotai, išskyrus nuostolius, kurie buvo patirti perleidus vertybinius popierius ir (arba) išvestines finansines priemones.

Nuostoliai, patirti perleidus vertybinius popierius ir (arba) išvestines finansines priemones, gali būti perkeliama penkerius metus iš eilės ir gali būti naudojami sumažinti tik iš to paties tipo sandorių uždirbtas apmokestinamąsias pajamas.

Atidėtasis mokesčių turtas nesuformuotas, nes Bendrovė nenumato realizuoti atidėtojo mokesčių turto artimiausioje ateityje. Gyvybės draudimo bendrovių Lietuvoje specifiška yra ta, kad ilgalaikio gyvybės draudimo veikla nėra apmokestinama, todėl gyvybės draudimo bendrovėms praktiškai neįmanoma realizuoti atidėtąjį mokesčių turta.

Bendrovės Latvijos filialo mokesčių laikotarpiu uždirbtam pelnui taikomas 15 proc. pelno mokesčio tarifas.

2010 m. gruodžio 31 d. *SE Mandatum Life Insurance Baltic* Latvijos filialas turėjo mokesčių nuostolių, perkeltų iš ankstesnių mokesčių laikotarpių. Perkelti mokesčiai nuostoliai parodyti lentelėje:

Mokesčiai metai	Mokesčių nuostolių suma (LVL)
2002	88 794
2003	266 799
2004	333 010
2005	499 655
2007	1 311 058
2008	667 504
2009	211 121
2010	179 047

Bendrovės Latvijos filialas turi teisę perimti sukauptus per ankstesnius laikotarpius *AAS Sampo Dzīvība* mokesčius nuostolius ir pritaikyti juos mokesčio laikotarpio, kuriuo atliktas sujungimas, bei chronologine tvarka vėlesnių mokesčių laikotarpių (bet ne ilgiau nei 8 metus (pradedant nuo 2008 m.) po mokesčio laikotarpio, kuriuo mokesčių inspekcijai pateikta ataskaita apie nuostolį) Latvijos filialo apmokestinamam rezultatui.

Atidėtasis mokesčių turtas nesuformuotas, nes Bendrovė nenumato realizuoti atidėtojo mokesčių turto.

1.16. Apskaitos principai, dėl kurių reikia vadovybės sprendimo, ir pagrindiniai vertinimų neaiškumų metinėje ataskaitoje šaltiniai

Rengiant ataskaitas pagal TFAS reikalingi vadovybės vertinimai ir prielaidos, kurie turi įtakos finansinėse ataskaitose nurodomoms pajamoms, sąnaudoms, turtui, įsipareigojimams ir sąlyginiams įsipareigojimams. Taikant apskaitos principus taip pat reikia priimti sprendimus. Gauti vertinimai yra pagrįsti balanso sudarymo dieną turima informacija. Vertinimai remiami praeityje įgyta patirtimi ir prielaidomis balanso sudarymo dieną dėl labiausiai tikėtinų įvykių ateityje.

Faktiniai rezultatai gali skirtis nuo vertinimų ir prielaidomis grįstų rezultatų. Bet kokie vertinimų pokyčiai bus pripažįstami tiek tais finansiniais metais, kuriais toks vertinimas peržiūrimas, tiek visais vėlesniais laikotarpiais.

Gyvybės draudimo bendrovės pagrindinės prielaidos dėl ateities ir pagrindiniai su vertinimais balanse susiję neaiškumai siejami, pavyzdžiui, su prielaidomis, kurios naudojamos draudimo statistikos skaičiavimuose, ir su nekotiruojamo finansinio turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės nustatymu. Bendrovės požiūriu, apskaitos principai dėl šių sričių yra patys sudėtingiausi, vertinimų ir prielaidų dėl jų naudojimas yra pats reikšmingiausias.

Draudimo statistikos prielaidos
Draudimo įsipareigojimų vertinimas visuomet turi savyje neaiškumo, kadangi techniniai atidėjiniai yra pagrįsti vertinimais ir prielaidomis dėl būsimų žalių. Vertinimai yra paremti statistika, kuri gaunama iš Bendrovės balanso sudarymo dieną turimos informacijos apie praeityje patirtas žalias.

Su vertinimais susijęs neaiškumas paprastai yra didesnis vertinant naujus draudimo portfelius arba portfelius, kuriuose nuostolio išsiaiškinimas užima daug laiko, kadangi dar nėra išsamios žalių statistikos. Greta praeities duomenų, vertinant draudimo įsipareigojimus atsižvelgiama į kitus klausimus, tokius kaip žalių kitimas, nepadengtu žalių suma, teisės aktų pasikeitimai, teismų nutartys ir bendra ekonominė situacija.

Draudimo įsipareigojimams taikomos draudimo statistikos prielaidos taip pat aptariamose dalyje „Rizikos valdymas“, o būtent su draudimo rizika susijusiame 2.6 punkte; taip pat prie atidėjinių pakankamumo testo 1.8.6 ir 3.11 punktuose ir prie draudimo techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų, taip pat pagrindinių prielaidų pokyčių 3.8–3.10 punktuose.

2. Rizikos valdymo ataskaita

2.1. *Mandatum Life* rizikos valdymo ataskaitos apžvalga

2.1.1. Rizikos ataskaitos apžvalga

Rizika yra svarbus ir neatskiriamas *Mandatum Life* veiklos ir verslo aplinkos elementas. Aukštos kokybės rizikos valdymas yra būtina verslo valdymo sąlyga. Kalbant apie finansinio sektoriaus bendrovės apskritai, pagrindinės verslo kompetencijos apima rizikos veiksmų vertinimą ir tinkamą bet kokios galinčios kilti rizikos valdymą.

Vienintelis bendrovės *SE Sampo Insurance Baltic* akcininkas yra *Mandatum Life Insurance Company Ltd*, kuris savo ruožtu priklauso *Sampo Group*. Bendri rizikos valdymo ir vidinės kontrolės principai, taip pat funkcijų pasidalijimas tarp antrinių draudimo įmonių nustatomi *Sampo Group* lygmeniu. Antrinės draudimo įmonės savo veiklą organizuoja pagal šiuos principus, atsižvelgdamos į atitinkamos verslo srities specifiką. *Mandatum Life* rizikos valdymo principai ir rizikos struktūra pateikiami toliau.

Bendrovėje *Mandatum Life* pagrindiniai rizikos valdymo uždaviniai yra:

- užtikrinti, kad būtų nustatoma, vertinama ir analizuojama pelningumą įtakojanti rizika, taip pat kita esminė rizika;
- užtikrinti, kad rizika būtų tinkamai įkainota;
- užtikrinti, kad būtų pakankamai kapitalo atsižvelgiant į esamą ūkinės veiklos riziką ir esamą aplinką;
- riboti ir švelninti Bendrovės finansinių rezultatų ir vertės svyravimus;
- užtikrinti bendrą veiklos efektyvumą, saugumą ir tęstinumą.

Kad šie uždaviniai būtų įvykdyti, *Mandatum Life* rizikos valdymo procesai numato šias užduotis:

funkcijų, kurios yra būtinos efektyviai ir aukštos kokybės veiklai, apibrėžimas ir aiškus padalinimas;

su ūkine veikla ir verslo aplinka susijusios rizikos nustatymas ir nuolatinis stebėjimas;

protingas draudimo sutarčių įkainojimas ir investicijų rizikos / grąžos santykio įvertinimas, kas yra būtina sąlyga norint bėgant laikui pasiekti nusistatytus finansinius rezultatus ir pelningumą;

rizikos valdymas ir rizikos portfelių koregavimas, tiek kalbant apie investicijas, tiek apie įsipareigojimus, siekiant išlaikyti protingo dydžio rizikos / grąžos santykį. Portfelio valdymo funkcijos pagrįstos nustatytais limitais ir suteiktais įgaliojimais;

rizikos, rezultatų ir pelningumo vertinimas ir ataskaitų apie juos teikimas.

2.1.2 Bendrovės rizikos apibūdinimas

Gyvybės draudimo pelningumas priklauso nuo investicinio rezultato, draudimo rizikos rezultato ir sąnaudų rezultato. Investicinis rezultatas yra skirtumas tarp turto, išskyrus turtą, dengiantį finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, investicinės grąžos, ir tarp išlaidų garantuotoms ir kitokioms palūkanoms bei priemokoms iš pelno, didinančių techninius atidėjinius ir finansinius įsipareigojimus. Investicinio gyvybės draudimo sutartyse investicijų rizika tenka klientui; tačiau Bendrovė vis tiek patiria tam tikrą investicinę riziką dėl investicinio turto valdymo proceso specifikos ir galimo nedidelio investicinio turto ir įsipareigojimų neatitikimo. Draudimo rizikos rezultatas yra skirtumas tarp faktiškai patirtų žalų ir nustatant kainas preziumuotos žalų sumos. Sąnaudų rezultatas gaunamas iš sutarčių mokesčių išlaidoms padengti atėmus faktiškai patirtas sąnaudas.

Greta pirmiau aptartų rizikos rūšių, *Mandatum Life* patiria veiklos riziką ir verslo riziką, pvz., vidinių procesų sutrikimus arba ekonominės aplinkos pokyčius. Tokia rizika slypi visose verslo srityse.

Bendrovės rizikos veiksmus galima suskirstyti į keturias pagrindines kategorijas: draudimo rizika; rinkos rizika; kredito rizika ir veiklos rizika. Draudimo rizikos veiksmiai susiję su tam tikros draudimo rūšies padengiama rizika ir su specifiniu draudimo veiklos procesu. Rinkos rizika atsiranda dėl turto rinkos kainų lygio ar nepastovumo. Kredito rizika – tai rizika, kad vertybinių popierių emitentai, sutarčių šalys ir tarpininkai nevykdys įsipareigojimų ir kad pasikeis kreditų kokybė. Veiklos rizika – tai rizika, kylanti iš Bendrovės veiklos rūšies ir pobūdžio. Tai apima tiesioginius ar netiesioginius nuostolius, atsirandančius dėl netinkamų ar nesėkmingų vidaus procesų, darbuotojų ar sistemų arba dėl išorės įvykių. Bendrovė kasmet atlieka draudimo sutarčių portfelio pelningumo analizę, pagrįstą įvairiais ateities scenarijais, atsižvelgdama į Bendrovės sąnaudų dinamiką, investicijų grąžą, žalų dinamiką, naujas veiklos apimtis ir kt. Ši analizė padeda geriau suprasti Bendrovės rizikos pobūdį ir leidžia numatyti galimas ateities tendencijas.

Bendrovei tenkančios rizikos pokyčiai ir Bendrovės mokumas 2010 metais bus aprašyti atitinkamuose tolesniuose šios ataskaitos punktuose.

Tačiau pagrindiniai dalykai, susiję su minėtose srityse 2010 metais pasiektais rezultatais, būtų šie:

- žymiai išaugo įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis dėl padidėjusių pajamų iš įmokų ir puikios investicinių fondų investicinės grąžos;
- bendra draudimo rizika iš esmės nepasikeitė;

Bendrovės investicinė grąža buvo labai gera ir atsivėrė investicijoms prastus 2009 metus;

dėl pelningų operacijų padidėjo Bendrovės mokumo perviršis.

2.1.3. Rizikos valdymas

2010 metais *Mandatum Life* toliau plėtojo savo rizikos valdymo organizavimą ir rizikos valdymo sistemų, kurias sudaro strategijos, procesai ir atskaitomybės procedūros, kurių reikia nuolatiniam rizikų stebėjimui, įgyvendinimui ir pranešimų apie jas teikimui, įgyvendinimą. Toliau aprašomas Bendrovės rizikos valdymo organizavimas, kuris galioja po 2010 metais įdiegtų pakeitimų.

Bendrovė taiko *Sampo Group* apibrėžtus rizikos valdymo principus, kuriuos formuluojant atsižvelgta į gyvybės draudimo bendrovės specifiką. Be to, bendrovė yra įgyvendinusi rizikos valdymo principus, kuriuos patvirtino Stebėtojų taryba ir kurie, be kitų dalykų, apibrėžia Bendrovės rizikos klasifikaciją ir organizacinę rizikos valdymo struktūrą.

Bendra atsakomybė už rizikos valdymą ir vidinės kontrolės sistemos Bendrovėje tinkamumą tenka Valdybai, kuri atsako už aktyvų visų rizikų valdymą ir kuri taip pat vadovaujasi aiškiais Bendrovės Stebėtojų tarybos pateiktais nurodymais. Valdyba informuoja Stebėtojų tarybą apie galimas rizikas ir pavojus ir teikia veiksmų planus, skirtus tokioms rizikoms ir pavojams valdyti.

Vienas Valdybos narys paskirtas rizikos valdytoju, kuris atsako už bendrą rizikos valdymo klausimų koordinavimą ir už su rizikos valdymu susijusių sprendimų įgyvendinimo stebėjimą.

Rizikos valdymo komitetas (RVK) organizuoja ir stebi rizikos valdymą visose rizikos srityse, vadovaudamasis tiek išoriniais, tiek vidiniais reikalavimais ir gairėmis. RVK yra asmenys, atsakingi už kiekvieną rizikos sritį (veiklos riziką, turto ir įsipareigojimų riziką, draudimo riziką, teisinę ir reikalavimų nesilaikymo riziką, verslo ir reputacijos riziką).

RVK posėdžiai šaukiami kiekvieną ketvirtį. RVK vadovauja Bendrovės rizikos valdytojas. RVK posėdžių protokolai reguliariai pateikiami Bendrovės Valdybai.

Veiklos rizikos valdymo komitetas (VRVK) organizuoja veiklos rizikos valdymą, įskaitant verslo tęstinumo planavimą. VRVK posėdžiai šaukiami kiekvieną ketvirtį. VRVK pirmininkas ir RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį, yra Bendrovės rizikos valdytojas. VRVK uždaviniai apima:

Metinių veiklos rizikos savianalizių organizavimą ir veiksmų planų rizikai sumažinti rengimą;

Kiekybinių veiklos rizikos rodiklių stebėjimą;

Įvykusių arba beveik įvykusių veiklos rizikos incidentų analizavimą;

Bendrovės nenumatytų atvejų ir veiklos atkūrimo plano rengimą ir atnaujinimą bei jo testavimo ir mokymų organizavimą;

Dalyvavimą stebint paslaugų perdavimą išorės tiekėjams.

Turto ir įsipareigojimų komitetas (TĮK) atsako už balanso rizikos (rinkos rizikos, palūkanų normos rizikos, likvidumo rizikos, valiutų rizikos ir kredito rizikos) valdymą, įskaitant turto ir įsipareigojimų atitikimą. Už grynųjų pinigų valdymą atsako finansų skyrius; tačiau apie grynųjų pinigų valdymo rezultatus turi būti pranešta TĮK. TĮK posėdžiai šaukiami kiekvieną ketvirtį. TĮK pirmininkas ir RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį, yra Bendrovės investicijų valdytojas, kuris taip pat yra Valdybos narys, atsakingas už bendrą su investicijų valdymu susijusių klausimų koordinavimą. TĮK uždaviniai apima:

Dalyvavimą planuojant trumpalaikes ir ilgalaikes investicijas;

Investavimo rezultatų, investicijų portfelio ir jo pokyčių, turto pasiskirstymo ir ribų, rinkos rizikų, rinkos naujienų ir trumpalaikių pokyčių, likvidumo ir valiutų pozicijų stebėjimą;

Įvairių su investicijomis susijusių ataskaitų ir prielaidų stebėjimą;

Išorės tiekėjams perduotos investavimo veiklos stebėjimą.

Bendrovės investavimo strategiją Stebėtojų taryba tvirtina kasmet. Įprastomis aplinkybėmis Valdybos nariai gauna mėnesines investavimo ataskaitas.

2010 metais *Danske Group* įmonių grupės narė *Danske Capital AS* priimdavo kasdienes investavimo sprendimus dėl Bendrovės nuosavo kapitalo ir techninių atidėjinių portfelio investavimo pagal *Mandatum Life* investavimo strategijoje išdėstytus principus. Nuo 2011 metų tokių portfelių investicijas valdys *Sampo plc* investavimo padalinys.

Draudimo rizikas daugiausia stebi Bendrovės aktuarų skyrius ir rizikos vertintojai. RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį, yra Bendrovės vyriausiasis aktuaras. Aktuarų skyrius stebi tarifų ir kainų tinkamumą ir praneša Valdybai ir Stebėtojų tarybai, jei reikia keisti tarifus. Stebėtojų taryba tvirtina pagrindinius tarifus ir produktų kainas, nustato maksimalų draudimo rizikos dydį, kurį Bendrovė gali išlaikyti sau, ir tvirtina persidraudimo politiką. Aktuarų skyrius nuolat stebi techninių atidėjinių pakankamumą ir praneša Valdybai ir Stebėtojų tarybai, jei reikia keisti skaičiavimo pagrindą. Pagrindinius techninių atidėjinių skaičiavimo pagrindo pakeitimus tvirtina Stebėtojų taryba. Aktuarų skyrius rengia ir teikia Valdybai įvairias mėnesines arba ketvirtines ataskaitas.

Teisės skyrius ir reikalavimų laikymosi Bendrovėje koordinatoriai atsako už rizikos valdymą teisės ir reikalavimų laikymosi rizikos srityse. RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį, yra Bendrovės vyriausiasis teisininkas.

Už verslo ir reputacijos rizikų valdymą atsako Valdyba ir veiklos rūšių valdytojai. RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį, yra Bendrovės generalinis direktorius.

Verslo padalinių atsakomybė yra nustatyti, įvertinti, stebėti ir valdyti savo pačių rizikas ir bei įgyvendinti pakankamą vidinę kontrolę.

Vidaus auditas vertina vidaus kontrolės sistemos ir kitų valdymo sistemos elementų pakankumą ir veiksmingumą. Metinis vidaus audito veiklos planas yra paremtas atliktomis rizikos analizėmis. Audito ataskaitose pateikiamos audito išvados ir rekomendacijos, taip pat su tuo susiję vadovybės komentarai ir sprendimai. Vėliau atliekamas pakartotinis auditas siekiant patikrinti, kaip vykdomos audito rekomendacijos. Jei įmanoma, pirmenybė paprastai suteikiama automatinei kontrolei, kad būtų sukurtos veiksmingos vidaus kontrolės sistemos.

2.2. Kapitalo valdymas

2.2.1. Kapitalo turinys ir kapitalo valdymas

Kapitalo valdymo tikslas yra užtikrinti turimo kapitalo pakankumą atsižvelgiant į rizikos veiksnius, susijusius su bendrovės veikla ir verslo aplinka.

Draudimas – dideliu laipsniu reguliuojama veikla, kuriai yra nustatytos minimalaus kapitalo ir kapitalo struktūros taisyklės. Kapitalas čia reiškia nuosavą kapitalą, sudarytą iš įstatinio kapitalo, akcijų priedų, privalomojo rezervo, kitų rezervų ir nepaskirstyto pelno. *Mandatum Life* vertina savo kapitalą pagal teisės aktais nustatytus reikalavimus kapitalui, atsižvelgdama į Bendrovės strateginę plėtrą. Pastaraisiais metais savininkai priėmė sprendimą neišmokėti dividendų; be to, nebuvo poreikio įsigyti papildomo kapitalo.

2.2.2. Įstatyminiai kapitalo reikalavimai

Estijos draudimo veiklos įstatyme nustatyti trys reikalavimai gyvybės draudimo bendrovės kapitalui:

☐☐ gyvybės draudimo bendrovės įstatinis kapitalas turi būti ne mažesnis nei trys milijonai eurų (įstatymo 56 str.);

☐☐ turima mokumo atsarga turi būti ne mažesnė nei minimali mokumo atsarga, kuri nuo 2010 m. sausio 01 d. yra lygi 3,5 milijonams eurų (įstatymo 71 str.);

☐☐ mokumo atsarga turi būti ne mažesnė nei reikalaujama mokumo atsarga, apskaičiuota pagal 73 str. pateiktą algoritmą.

Įmonės mokumo atsargos apibrėžimas pateiktas įstatymo 67 str. Ši atsarga apima apmokėtą įstatinį kapitalą ir susijusius akcijų priedus, suformuotą rezervą ir nepaskirstytąjį pelną atėmus nematerialųjį turtą; patirtus nuostolius; dalyvavimą kitose finansinėse įstaigose, išpirktų išdo akcijų įsigijimo savikainą ir kitus komponentus, kuriuos gavus išankstinį Finansinės priežiūros tarnybos leidimą, galima pridėti prie subordinuotųjų įsipareigojimų ar kitų garantijų be apibrėžto termino. Bendrovė neturi turto, kuris mažintų mokumo maržą, ar subordinuotųjų įsipareigojimų, kuriuos būtų galima pridėti. Todėl Bendrovės mokumo atsarga iš esmės lygi balanse nurodytam nuosavam kapitalui.

2.2.3. Kapitalo reikalavimų vykdymas

tūkst. Estijos kronų	2010 12 31	2009 12 31	2008 12 31	2007 12 31
Įstatinio kapitalo reikalavimas (įst. 56 str.)	46,940	46,940	46,940	46,940
<i>Mandatum Life</i> įstatinis kapitalas	55,000	55,000	55,000	55,000
Perviršis	8,060	8,060	8,060	8,060
Minimali mokumo atsarga (įst. 71 str.)	54,763	50,069	50,069	50,069
<i>Mandatum Life</i> mokumo atsarga	143,402	125,384	107,116	122,586
Perviršis	88,639	75,315	57,047	72,516
Reikalaujama mokumo atsarga (apskaičiuota pagal įst. 73 str.)	37,730	31,333	28,505	31,294
<i>Mandatum Life</i> mokumo atsarga (turima mokumo atsarga)	143,402	125,384	107,116	122,586
Perviršis	105,673	94,051	78,611	91,291

2.3. Rinkos rizika

Rinkos rizika yra susijusi su finansinių rezultatų ir mokumo svyravimais, atsiradusiais dėl finansinio turto ir įsipareigojimų, taip pat techninių atidėjinių rinkos vertės pokyčių.

Mandatum Life ilgalaikis tikslas – gauti pakankamas grynąsias pajamas iš investicinės veiklos, kad būtų galima padengti garantuotą palūkanų normą ir priemokas pagal teisingumo principą ir patenkinti akcininkų grąžos reikalavimą esant priimtinam rizikos laipsniui.

2.3.1. Rinkos rizikos kontrolė ir valdymas

Rinkos rizika valdoma diversifikuojant investicijų portfelį ir nuolat stebint investicijų sudėtį, atsižvelgiant į draudimo įsipareigojimų pobūdį, priežiūros institucijų reikalavimus, siekiamus reitingus ir rizikos prisiėmimo pajėgumą. Nuolat stebimas ir valdomas terminų neatitikimas tarp techninių atidėjinių ir pastoviųjų pajamų investicijų, taip pat turto ir įsipareigojimų pasiskirstymas pagal valiutas.

Mandatum Life rinkos rizika daugiausia susijusi su investicijomis į akcijas ir palūkanų normos rizika, būdinga pastoviųjų pajamų turtui bei draudimo įsipareigojimams su garantuota palūkanų norma. *Mandatum Life* Stebėtojų taryba kasmet tvirtina Investavimo strategiją, kurioje nustato investavimo veiklos principus ir ribas. Investavimo strategijoje taip pat numatytos priemonės ir ribos maksimaliai priimtinais rinkos rizikai nustatyti.

Siekama užtikrinti reikiamą mokumą, taip pat kad investicijos būtų pakankamos ir tinkamos draudimo techniniams atidėjiniams ir finansiniams įsipareigojimams padengti.

Iki 2011 m. sausio 10 d. *Mandatum Life* valdė tris portfelius:

- 1) Investicinio draudimo portfelis apima turtą, kuris kaip galima tiksliau dengia atitinkamus finansinius įsipareigojimus, kai rizika tenka draudėjams.
- 2) Techninių atidėjinių portfelis reiškia turtą, kuris skirtas dengti visus kitus draudimo techninius atidėjinius ir finansinius įsipareigojimus, išskyrus perdraudikų dalį, visose šalyse. Tai įsipareigojimai, kuriuos Bendrovė turėtų garantuoti. Tokie įsipareigojimai taip pat apima finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, atitinkančius nustatytus išmokėjimus, kurie dar neišmokėti. Šio turto valdymas reiškia, kad Bendrovė taip pat privalo laikytis reikalavimų, kuriuos apribotam turtui nustato Draudimo veiklos įstatymas (77 str.).
- 3) Bendrovės nuosavo kapitalo portfelyje yra visas kitas turtas. Jame taip pat yra techninių atidėjinių portfelio apsauginė dalis, jei dėl skaičiavimų arba taikomų apribojimų techninių atidėjinių portfelis būtų nepakankamas atitinkamiems įsipareigojimams padengti arba jei dėl kokios nors kitos priežasties būtų nesilaikoma nustatytų apribojimų. Investavimo strategija taikoma pirmiau minėtiems techninių atidėjinių ir Bendrovės nuosavo kapitalo portfeliams.

Rinkos rizikos kontrolė yra atskirta nuo portfelio valdymo veiklos. TĪK reguliariai kontroliuoja Investavimo strategijoje išdėstytas rinkos rizikas ir ribas ir praneša apie jas *Mandatum Life* Stebėtojų tarybai. Bendrovės investicinės veiklos grąža (įskaitant tiek techninių atidėjinių, tiek Bendrovės nuosavo kapitalo portfelius) 2010 metais siekė 3,1 procento (7,4 procento 2009 metais). Metų pabaigoje Bendrovės investicinio turto rinkos vertė (įskaitant tiek techninių atidėjinių, tiek Bendrovės nuosavo kapitalo portfelius) siekė 416 985 tūkst. Estijos kronų (405 868 tūkst. Estijos kronų).

2.3.2. Palūkanų normos rizika ir nuosavybės vertybinių popierių kainos rizika

Didžiausia palūkanų normos rizika gyvybės draudimo versle yra ta, kad per ilgą laiką pastoviųjų pajamų investicijos neduos tokios grąžos, kuri būtų bent jau lygi techninių atidėjinių garantuotai palūkanų normai. Šios rizikos tikimybė didėja rinkoje kritus palūkanų normoms ir likus žemame lygyje. Kai krenta palūkanų normos, mokumo padėtis trumpuoju laikotarpiu gerėja, bet tuo pačiu metu didėja techninių atidėjinių palūkanų normos rizika.

Šią riziką ketinama riboti investicinio turto sudėtimi, atsižvelgiant į tai, kad investicinio turto struktūra būtų tinkama atsižvelgiant į palūkanų normos riziką ir infliaciją taip, kad toks turtas padengtų Bendrovės techninius atidėjinius. Ši rizika valdoma nuolat stebint ir valdant įsipareigojimų ir fiksuotų pajamų investicijų trukmės skirtumą.

Metų pabaigoje, iš viso Bendrovės investicinio portfelio (įskaitant techninius rezervus ir Bendrovės nuosavo kapitalo portfelį) 0,1 procento buvo investuota į nuosavybės vertybinius popierius, 56,3 procento į vyriausybės obligacijas (27,2 %), 6,0 % procento į bendrovių obligacijas (20,9 %) ir 37,5 procento į pinigų rinkos priemones (51,8 %).

Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius sudarė 396 tūkst. Estijos kronų (502 tūkst. Estijos kronų).

Mandatum Life nuosavybės vertybinių popierių portfelis yra aktyviai valdomas. Nuosavybės vertybinių popierių portfelio pozicijos ir rizika negali viršyti Investavimo strategijoje nustatytų ribų. Investavimo strategijoje yra nustatytos maksimalios ribos skirtingoms geografinėms teritorijoms.

Nuosavybės vertybinių popierių kainos rizika yra nuostolių, patiriamų pasikeitus akcijų kainoms, rizika. *Mandatum Life* investicijos į nuosavybės vertybinius popierius 2010 metais svyravo tarp 0,1% ir 20,0% ir metų pabaigoje sudarė vos 0,1%.

Žemiau esančioje lentelėje pateiktas **Bendrovės investicinio turto** (techninių atidėjinių ir Bendrovės nuosavo kapitalo portfelio) **pasiskirstymas pagal turto klases** (atkreipiame dėmesį, kad šis pasiskirstymas skiriasi nuo pasiskirstymo apskaitos tikslais pagal priemones, kuris naudojamas finansinių ataskaitų paaiškinamojo rašto pastabose).

tūkst. Estijos kronų	2010	2009
Nuosavybės vertybiniai popieriai, iš viso	396	502
Vyriausybės obligacijos	234,869	110,380
Bendrovių obligacijos	25,185	84,793
Pinigų rinkos priemonės	156,535	210,193
Pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai, iš viso	416,589	405,366
Portfeliai, iš viso	416,985	405,868

Finansinio turto vertė kinta atsižvelgiant į pagrindinių rinkos veiksnių dinamiką. Turimo finansinio turto (įskaitant techninių atidėjinių ir nuosavybės

portfelius) jautrumo analizė pagal skirtingus rinkos rizikos scenarijus pateikta lentelėje. Rezultatai atspindi momentinę pagrindinio rinkos

kintamojo vienkartinio pokyčio įtaką tikrajai vertei 2010 m. gruodžio 31 d.

Toliau pateikiamoje lentelėje parodytas *Mandatum Life Insurance Baltic SE* investicinio portfelio **jautrumas rinkos pokyčiams** 2009 m. ir 2010 m. gruodžio 31 d.

	Rizika		
	Palūkanų normos		Akcijų
	1 % lygiagretus kritimas	1 % lygiagretus kilimas	20% kainų kritimas
2010	+1,4 %	-1,3 %	-0,02 %
2009	+1,1 %	-1,1 %	-0,02 %

Bendrovės prisiimti įsipareigojimai išreikšti garantuotu palūkanų normos lygiu ir klientų lūkesčiais dėl papildomų palūkanų. Bendrovės draudimo sutarčių portfelio garantuota palūkanų norma yra 2,5–4,0 proc., atsižvelgiant į produkto rūšį, pardavimo laikotarpį ir šalį.

Įmokų dydžiai draudimo sutartims su dalyvavimu pelne yra ribojami kai kuriems produktams ir nėra apriboti kitiems. Tradicinių kaupimo sutarčių, kurioms nustatytos garantuotos palūkanos, įmokų dydžiai dažniausiai fiksuoti, išskyrus atvejus, kai draudėjas įformina sutarties pakeitimą dėl iš anksto nustatytos ar

papildomos dinamikos (padidėjimas neturi viršyti 10 proc. ankstesnių metinių įmokų).

Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išskyrus finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai rizika tenka draudėjui) **pagal garantuotų palūkanų normą** tūkstančiais Estijos kronų lyginant su apskaitomo turto pastoviosiomis pajamomis:

Garantuota palūkanų norma	0,00 %	2,50 %	3,00 %	3,50 %	4,00 %	Iš viso	
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*)	19,218	8,738	24,517	147,650	96,525	296,648	
Perdraudžiama suma	1,102	0	24	0	40	1,165	
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*), išskyrus perdraudikų dalį	18,117	8,738	24,493	147,650	96,485	295,483	
Pastoviosios pajamos	0–2,49 %	2,5 %–2,99 %	3 %–3,49 %	3,5 %–3,99 %	virš 4 %	Nenustatyta (fondai ir akcijos)	Iš viso
Techninių atidėjinių portfeliui priskirtas pastoviųjų pajamų turtas ir akcijos	246,768	0	0	35,114	28,066	396	310,344

* Kuriose vis dar yra finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kurie dengia numatomus išmokėjimus, kaip aprašyta 2.3.1 punkte.

Draudimo techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų terminas metais (išskyrus finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai rizika tenka draudėjui) tūkstančiais Estijos kronų:

Likę metai iki termino pabaigos	Nenustatyta	0-1.(9)	2-5.(9)	6-10.(9)	11-15.(9)	16-19.(9)	20 ir daugiau	Iš viso
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*)	16,629	56,704	47,272	89,522	51,586	17,861	17,074	296,648
Perdraudžiama suma	316	786	19	45	0	0	0	1,165
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*), išskyrus perdraudikų dalį	16,314	55,918	47,253	89,477	51,586	17,861	17,074	295,483
Techninių atidėjinių portfeliui priskirtas turtas	396	199,627	84,257	26,063	0	0	0	310,344

* Kuriose vis dar yra finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kurie dengia numatomus išmokėjimus, kaip aprašyta 2.3.1 punkte.

Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai čia grupuojami pagal laiką iki termino pabaigos, atsižvelgiant į kiekvienoje draudimo sutartyje nustatytą pabaigos datą. Tai neatspindi numatomų pinigų srautų geriausių įmanomų prognozių, kadangi pinigų srautus taip pat įtakotų būsimos įmokos, sutarčių nutrūkimai, daliniai nutrūkimai, žalos, mokesčiai, palūkanos, sutarčių pakeitimai ir kt. Bet tai vis tiek galėtų būti naudojama apytiksliam pinigų srautų prognozavimui. Prognozuoti būsimus nediskontuotus pinigų srautus, imant geriausių įmanomą prognozę (rodant

duomenis atskirai pagal metus), iki šiol buvo netikslinga. Investicinio gyvybės draudimo sutarčių turto ir įsipareigojimų dydžiai turi sutapti, o visa investavimo rizika tenka klientams, kurie patys pasirenka investicinius fondus ar kitas investavimo priemones. Tam tikru laipsniu reikia atsižvelgti į šių sutarčių rinkos vertės pokyčius, turinčius įtakos komisiniams mokesčiams, kuriuos fondų valdytojai moka Bendrovei, ir į mokesčius, kurių dydį lemia draudėjo rezervas.

Be to, dėl rinkos įtakos gali padidėti klientų nutraukiamų sutarčių skaičius ir tuo pačiu Bendrovės išmokų suma.

2.3.3. Valiutos rizika

Iki 2010 12 31 sutartys sudaromos Estijos kronomis, Latvijos lalais, Lietuvos litais, eurai ir JAV doleriais. Valiutos rizika valdoma užtikrinant reikiamą turto ir

įsipareigojimų balansą pagal valiutas. Didžiausias leidžiamas skirtumas tarp įsipareigojimų Estijos kronomis, Latvijos lalais, Lietuvos litais ir JAV doleriais (visas šias valiutas, išskyrus dolerį, galima padengti ir eurai),

garantuotos palūkanų normos produktų srityje yra 20 proc. investuojamo turto vertės. Bendrovė kas mėnesį kontroliuoja investicijų valiutines pozicijas.

Toliau lentelėje parodytos techninių atidėjinių portfelio investicijų ir įsipareigojimų **valiutų pozicijos** (išskyrus finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis) 2010 12 31, tūkst. Estijos kronų:

Valiuta	EEK	EUR	LTL	LVL	USD	Iš viso
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*)	146,735	66,061	61,204	20,699	1,949	296,648
Perdraudžiama suma	110	162	786	79	28	1,165
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*), išskyrus perdraudikų dalį	146,625	65,899	60,418	20,620	1,921	295,483
Techninių atidėjinių portfeliui priskirtas turtas	396	247,599	33,874	28,475	0	310,344

* Kuriose vis dar yra finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kurie dengia numatomus išmokėjimus, kaip aprašyta 2.3.1 punkte.

Investiciniai įsipareigojimai, kai rizika tenka draudėjui, nesukuria valiutos rizikos, net kai įsipareigojimai yra skirtinga valiuta. Investicinio gyvybės draudimo sutarčių atveju siekiama suderinti turtą ir įsipareigojimus. Bendrovė smulkius sandorius jungia. Ši procedūra gali Bendrovei atnešti nedidelį pelną arba nuostolį.

2.3.4. Likvidumo rizika

Likvidumo riziką Bendrovė apibrėžia kaip tikimybę, kad Bendrovė neturės pakankamai išteklių laiku įvykdyti savo įsipareigojimus ir kad dėl įvairių įvykių gali susidaryti ypatingos nenumatytos aplinkybės.

Pagrindiniai likvidumo rizikos šaltiniai: žalos, susijusios su stichinėmis nelaimėmis, didesnis nei numatyta sutarčių nutraukimo ar dalinių mokėjimo atvejų skaičius, pablogėjusi Bendrovės reputacija, bendras ekonominis nuosmukis, tiekėjų pretenzijos. Bendrovė yra raštu įforminusi likvidumo valdymo principus. Be to, likvidumo valdymo reikalavimai išsamiai išdėstyti investicijų administravimo sutartyje. Ši sutartis pagrįsta Bendrovės Stebėtojų tarybos patvirtinta investavimo strategija. Bendrovės likvidumo poreikiai nuolat analizuojami, rengiamos ataskaitos ir prognozuojamos ateities tendencijos.

Kadangi didžiąją dalį Bendrovės įsipareigojimų sudaro ilgalaikės draudimo sutartys ir nutraukimo anksčiau termino rizika yra palyginti maža, galima patikimai numatyti draudimo išmokų išlaidas artimiausiu laikotarpiu. Bendrovės investicinio portfelio struktūra sudaryta atsižvelgiant į likvidumo reikalavimus ir prireikus atliekamas investicijų perskirstymas. Nuolatinis likvidumo stebėjimas užtikrina veiksmingą likvidumo valdymą ir pakankamus išteklius reikalavimų vykdymui užtikrinti. Likę metai iki termino pabaigos draudimo techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų atveju, išskyrus finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai rizika tenka draudėjui, parodyti 2.3.2 punkte.

Toliau pateiktoje lentelėje rodomi **likę metai iki termino pabaigos finansinių įsipareigojimų pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis atveju, kai rizika tenka draudėjui**, tūkstančiais Estijos kronų 2010 m. gruodžio 31 d.:

Terminas, metais	Nenustatyta	0-1.(9)	2-5.(9)	6-10.(9)	11-15.(9)	16-19.(9)	20-20 ir daugiau	Iš viso
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis	0	475,155	261,782	545,481	260,732	110,385	630,117	2,283,653

Lentelėje matyti 2010 m. gruodžio 31 d. sumos, padalintos į grupes pagal likusius metus iki termino pabaigos, kaip nurodyta kiekvienoje draudimo sutartyje. Tai neatspindi numatomų pinigų srautų geriausių įmanomų prognozių, kadangi pinigų srautus taip pat įtakotų būsimos įmokos, sutarčių nutūkėjimai, daliniai nutūkėjimai, žalos, mokesčiai, investicinių vienetų kainų pokyčiai, sutarčių pakeitimai ir kt. Bet tai vis tiek galėtų būti naudojama apytiksliai pinigų srautų prognozavimui.

Bendras skirtumas tarp šioje lentelėje pateiktų skaičių ir 3.8.3 pastaboje nurodyto skaičiaus paaiškintas 2.3.1 punkte, kuriame pateikiamas *Mandatum Life* valdomų portfelių paaiškinimas. 3.8.3 punkte nurodyti 2 072 269 tūkst. Estijos kronų dydžio finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis taip pat apima finansinius įsipareigojimus, kurie dengia 9 909 tūkst. Estijos kronų dydžio numatytas, bet dar neišmokėtas išmokas. Šios sumos terminas įtrauktas į 2.3.2 ir 2.3.3 punktuose esančias lenteles.

2.4. Investicinės veiklos rizikos koncentracija

Investavimo strategijoje vadovybė nustatė investavimo į atskiras bendroves ir turto klases ribas. Nustatant šias ribas atsižvelgta į techninius atidėjinius dengiančiam turtui taikomus reikalavimus ir investicijų kredito reitingus. Rizikos koncentracija nuolat stebima.

2.5. Kredito rizika

Kredito rizika – tai rizika, kad bendrovė patirs nuostolių ar pablogės jos finansinė padėtis dėl vertybinių popierių emitentų, sandorio šalių ar skolininkų kreditingumo svyravimų. Kredito rizika atsiranda iš investicijų ir draudimo bei persidraudimo sutarčių.

Su investicine veikla susijusi rizika apima riziką, kad emitentas – vyriausybė ar bendrovė – neįvykdys savo įsipareigojimų ar kitaip bus suvaržytas skolininkų lėšų pervedimas, visų pirma pastovaus pajamingumo vertybinių popierių srityje. Investicinės veiklos riziką galima skirstyti į šias kategorijas: emitento rizika; sandorio šalies rizika; skolinimosi ir skolinimo palūkanų normų skirtumo rizika.

Emitento rizika dažnai susijusi su tiesiogine vertybinių popierių nuosavybe, sandorio šalies rizika – su išvestinėmis priemonėmis. Esminis skirtumas rizikos prasme yra tas, kad emitento rizikos atveju rizika kyla visai priemonės nominaliai vertei, o sandorio šalies rizika susijusi tik su išvestinės priemonės dabartine rinkos verte.

Skolinimosi ir skolinimo palūkanų normų skirtumo rizika susijusi daugiausia su bankų ir bendrovių pastovaus pajamingumo investicijų normų skirtumais.

Greta kredito rizikos, siejamos su investiciniu turtu, kredito rizika gali būti susijusi su draudimo veikla pagal persidraudimo sutartis. Su perdraudikais susijusi kredito rizika kyla dėl gautinų iš persidraudimo sumų ir dėl perdraudikų dalies techniniuose atidėjiniuose.

Tokia rizika yra gana nedidelio laipsnio palyginti su investicinio turto kredito rizika. Kredito rizika valdoma atsižvelgiant į ribas, nustatytas *Mandatum Life* investavimo strategijoje. Nustatomos didžiausios rizikos ribos ir apribojimai atskiriems emitentams ar reitingų klasėms. Prieš investuojant į naują priemonę kruopščiai ištiriamas emitento kreditingumas ir priemonės įvertinimas bei likvidumas. Emitentų ir sandorio šalių patikimumui nustatyti naudojami daugiausia „Standard & Poor’s“, „Moody’s“ ir „Fitch“ kredito reitingai. Nuolat stebimi portfelio pokyčiai ir sandorio šalių kreditingumas. Kredito rizikos ataskaitos rengiamos remiantis visų pirma emitentų reitingais, bet naudojamos ir priemonių reitingais

Toliau pateiktoje lentelėje matyti **investicinio portfelio kredito reitingai** pastoviuųjų pajamų vertybiniais popieriais 2010 m. gruodžio 31 d.

Pastoviuųjų pajamų	2010		2009	
	Investicijų suma	% dalis	Investicijų suma	% dalis
investicijų reitingas	tūkst. Estijos kronų	% dalis	tūkst. Estijos kronų	% dalis
AAA-AA+	219,138	52,7 %	113,282	28,0 %
AA-A+	88,495	21,2 %	128,999	31,8 %
A-BBB+	103,444	24,8 %	86,561	21,4 %
BBB-BB+	5,512	1,3 %	6,008	1,4 %
Be reitingo	0	0 %	1,200	0,3 %
Pastoviuųjų pajamų fondai	0	0 %	69,316	17,1 %
Iš viso	416,589	100 %	405,366	100 %

Jei dukterinėms bendrovėms kredito reitingas nesuteiktas, taikomas pagrindinės bendrovės kredito reitingas.

Kredito rizika pagal finansinio turto kategorijas:

tūkst. Estijos kronų	2010 12 31			2009 12 31		
	Kita	Investicinis gyvybės draudimas	Iš viso	Kita	Investicinis gyvybės draudimas	Iš viso
Finansinis turtas tikrąja verte pelno (nuostolių) ataskaitoje	323,725	44,153	367,878	225,308	175,351	400,659
- obligacijos ir kiti pastovaus pajamingumo VP	320,203	21,142	341,345	168,262	17,143	185,405
- grynieji pinigai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo įsipareigojimus	0	15,680	15,680	0	18,018	18,018
- terminuotieji indėliai	3,522	7,331	10,853	57,046	140,190	197,236
- su draudimo veikla susijusios gautinos sumos ir kt.	6,992	0	6,992	7,270	0	7,270
Sukauptos pajamos ir ateinančių laikotarpių sąnaudos	7,184	0	7,184	4,853	0	4,853
Draudimo įsipareigojimų perdraudikų dalis	1,165	0	1,165	1,014	0	1,014
Pinigai ir jų ekvivalentai	101,724	0	101,724	129,348	0	129,348
Iš viso	440,790	44,153	484,943	367,793	175,351	543,144

2.6. Draudimo rizika

Draudimo bendrovės prisiima riziką per sudaromas draudimo sutartis.

Draudimo sutarties rizika – tai galimybė, kad draudiminis įvykis galiausiai įvyks arba kad draudiminis įvykis įvyks netikėtai, t. y. įvykio laikas ir žalos dydis nėra žinomi. Draudimo sutarčiai būdingas atsitiktinumas ir nenuspėjamumas.

Bendrovė siūlo produktus, kuriuose draudiminiais įvykiais gali būti mirtis, išgyvenimas iki iš anksto numatytos datos, su įvairiais įvykiais susiję nelaimingi atsitikimai arba liga apskritai, arba tam tikri nelaimingi atsitikimai arba liga (kaulų lūžis, traumos, sužalojimai, kritinė liga ir kt.).

Draudimo sutarčių portfelio įkainojimas ir susijusių įsipareigojimų nustatymas pagrįsti tikimybių teorija. Pagrindinė su draudimo sutartimis susijusi rizika - kad faktinės išmokos viršys pripažintus (esamus) draudimo įsipareigojimus. Taip gali įvykti dėl to, kad nuostoliai yra dažnesni ar didesni, nei iš pradžių prognozuota. Draudiminiai įvykiai yra atsitiktinio pobūdžio ir jų skaičius kasmet skiriasi nuo statistiniais metodais atliktų skaičiavimų.

Kuo didesnis panašių sutarčių portfelis, tuo mažesnis skirtumas, palyginti su laukiamais rezultatais. Pastebimas natūralus kai kurių rizikos veiksnių balansas. Bendrovės rizika yra mažesnė, nes Bendrovė prisiima ir mirtingumo, ir išgyvenimo rizikas kartu, o ne atskirai.

Neapibrėžtumas vertinant ateities išmokas ir įmokas atsiranda dėl to, kad sunku nustatyti būsimas tendencijas, tokias kaip ilgalaikiai mirtingumo rodikliai ir draudėjų elgsenos skirtingumai (pvz., draudėjų teisė nutraukti sutartį, atsisakyti nuo būsimų įmokų mokėjimo, pakeisti pasirinktą įmokų mokėjimo periodiškumą ir t.t.). Jei draudėjai elgiasi racionaliai, bendroji draudimo rizika gali padidėti. Pvz., tikėtina, kad apdraustieji asmenys, kurių sveikata žymiai pablogėjo, bus mažiau linkę nutraukti sutartis, pagal kurias numatyta išmoka mirties atveju, arba mažinti draudimo sumą, nei tie, kurių sveikata gera. Dėl to numatomas mirtingumas didėja, nes portfelio apimamas apdraustų asmenų skaičius mažėja dėl savanoriškų sutarties nutraukimų. Vertindama savo įsipareigojimus, Bendrovė atsižvelgė į šias draudėjų elgesio prielaidas. Bendrovė reguliariai lygina kainodarai ir įsipareigojimų įvertinimui naudojamus skaičiavimus su esama patirtimi. Patirtimi remiamasi ne tik apibendrinimo lygyje, bet ir tokia detalio lygyje, kad galima būtų prognozuoti rizikos koncentraciją, pavyzdžiui, pagal geografinę teritoriją, rizikos apsaugą (draudiminio įvykio tipą), bendras rizikos grupės sumas prieš perdraudimą ir po jo ir pan. Nuostolių, susijusių su mirtingumu, išgyvenimu, nelaimingais atsitikimais ir ligomis dažnumą didele dalimi lemia socialinės sąlygos (išsilavinimas, sveikatos priežiūra ir kt.), be to, epidemijos ir paplitę gyvenimo būdo (mitybos, rūkymo, mankštinosi) pokyčiai.

Kalbant apie rizikos jautrumo rodiklį, jei užfiksuoti mirtingumo, neįgalumo, ligų ir nelaimingų atsitikimų rodikliai 2010 metais padvigubėtų, tai reikštų, kad Bendrovė patirtų apie 7 milijonus kronų papildomų žalų išlaidų (žr. lentelę toliau). Žalų kitimas (pagal 4.44-ąją TFAS) neatskleidžiamas, kadangi neaiškumas dėl žalų mokėjimo sumos ir laiko paprastai išaiškėja per vienerius metus.

Daugelio produktų (ypač Estijoje ir Lietuvoje siūlomų lanksčių produktų su kaupimu bei draudimo apsauga) rizika mažesnė, nes Bendrovė prireikus gali keisti įmokų ir sąnaudų dydį. Rizikos mažinimą gali riboti laikotarpis, būtinas pokyčiams, rinkos (konkurencijos) apribojimams ar priežiūros reikalavimams įgyvendinti. Tradicinių produktų atveju mokėjimai visada pastovūs ir negali būti keičiami atsižvelgiant į naują įvertinimą. Bendrovė laikosi tam tikrų taisyklių draudimo rizikos valdymo srityje. Draudimo įmokos dydį paprastai lemia apdraudžiamo asmens sveikatos būklė Daugelio atvejų draudimo sutartis sudaroma pagal pasirašytus dokumentus (sveikatos būklės anketas ar klausimynus).

Kai kuriais atvejais, kai sumos nedidelės, apie sveikatos būklę neklausama, tačiau

kai sumos didelės, reikalaujama medicininio tyrimo. Bendrovė riboja

labai didelės ar išskirtinės rizikos prisiėmimo atvejus.

Toliau pateiktoje lentelėje matyti **faktiškai patirtos žalos ir rizikos mokesčiai** (tūkst. Estijos kronų) esant draudimo apsaugai nuo mirties, neįgalumo, ligos ir nelaimingų atsitikimų. Atitinkami skaičiai paimti iš visų sutarčių:

	Iš viso	Turinys
Faktiškai patirtos žalos	7,383	Apima dalį sumokėtų žalų ir numatomų išmokėjimų atidėjinių, dengiančių rizikos (mirties, neįgalumo, nelaimingo atsitikimo ir ligos atveju) sumą, padidėjimą. Ji neapima kitų techninių atidėjinių arba finansinių įsipareigojimų, įskaitant mirties atveju išmokamas santaupas.
Rizikos mokesčiai	33,708	Bendrovė ima rizikos mokesčius žaloms padengti. Į tai įeina dalis įmokų ir atitinkamų atidėjinių augimo dalis. Tai neapima įmokų, kuriomis draudėjas didina savo santaupas, taip pat neapima kitų mokesčių, kuriuos ima Bendrovė.
Žalų rodiklis	22 %	Rodiklis skaičiuojamas faktiškai patirtas žalas padalinus iš rizikos mokesčių (t.y. tikėtinų žalų) ir nurodomas procentais. Faktiškai patirtos žalos ir išmokėjimai neviršijo sumų, kurias Bendrovė prognozavo 2010 metams.

Žaloms ir atitinkamiems rodikliams turi įtakos draudimo procesas – tikimasi, kad žalų rodikliai bus geresni pirmaisiais draudimo metais. Draudimo rizikos veiksnys turėtų išnykti apytikriai po penkerių draudimo metų. Pateikti duomenys neapima išperkamųjų sumų ir žalų sureguliuojimo išlaidų. Su persidraudimu susijusi Bendrovės rizika nedidelė. Bendrovės persidraudimo partneris – *Mandatum Life Insurance Company Limited*.

Persidraudžiama mirties ir neįgalumo rizikai, bet ne išgyvenimo rizikai. Be to, neperdraudžiami kai kurie maža rizika pasižymintys produktai, pvz., vaikų kaupiamasis draudimas, nelaimingi atsitikimai ir dienos išmokos pagal papildomą nelaimingų atsitikimų draudimą.

Neperdraudžiamos ir anuitetinės išmokos. Bendrovės sukaupta suma vienam apdraustajam/draudimo apsaugai siekia iki 340 000 kronų atsižvelgiant į draudimo apsaugą, valiutą ir šalį. Bendrovė nėra sudariusi perdraudimo stichinių nelaimių atvejais sutarties, nes sukaupta suma, tenkanti vienam apdraustajam/draudimo apsaugai, yra gana maža.

Toliau lentelėje parodyta **draudimo rizikos koncentracija pagal šalis** ir Bendrovės sukaupta suma. Rizikos sumos parodytos milijonais Estijos kronų 2010 12 31 ir 2009 12 31. Rizikos suma apskaičiuojama iš draudimo sumos atėmus draudimo techninius atidėjinius ir finansinius įsipareigojimus. Esant neapibrėžtam išmokos dydžiui draudimo suma prilyginama maksimaliai galimai išmokai pagal nustatytas sąlygas. Pz., skaičiuojant dienos išmoką nelaimingo atsitikimo atveju Estijoje draudimo suma skaičiuojama padauginus dienos draudimo apsaugos vertę iš 120.

Šalis	Bendra rizikos suma neatskaičius perdraudimo			Perdraudžiama suma			Sukaupta suma, išskyrus perdraudimo dalį		
	10 12 31	09 12 31	pokytis	10 12 31	09 12 31	pokytis	10 12 31	09 12 31	pokytis
Estija	1,037	1,152	-10 %	506	560	-10 %	531	591	-10 %
Latvija	1,207	1,417	-15 %	743	782	-5 %	464	635	-27 %
Lietuva	5,512	5,501	0 %	2,347	2,322	1 %	3,165	3,179	0 %
Iš viso	7,756	8,070	-4 %	3,597	3,664	-2 %	4,160	4,406	-6 %

Toliau pateiktoje lentelėje parodyta **draudimo rizika ir jos koncentracija**, taip pat Bendrovės sau pasiliekiama rizikos dalis **pagal draudimo apsaugos rūšis** ir rizikos sumų grupes. Rizikos sumos parodytos milijonais kronų 2010 m. gruodžio 31 d.

Rizika	Rizikos sumų grupės, tūkst. kronų	Bendra rizikos suma neatskaičius perdraudimo	%	Perdraudžiama suma	%	Sukaupta suma, išskyrus perdraudikų dalį	%
Mirtis (pagrindinis draudimas)	Iš viso	3,537	100%	1,954	55%	1,583	100%
	Iki 600	2,772	78%	1,384	71%	1,388	88%
	600 ir daugiau	765	22%	570	29%	195	12%
Mirtis dėl nelaimingo atsitikimo	Iš viso	1,123	100%	679	61%	443	100%
	Iki 600	834	74%	431	64%	402	91%
	600 ir daugiau	289	26%	248	36%	41	9%
Neįgalumas dėl nelaimingo atsitikimo	Iš viso	1,125	100%	607	54%	519	100%
	Iki 600	779	69%	374	62%	405	78%
	600 ir daugiau	346	31%	233	38%	113	22%
Trauma dėl nelaimingo atsitikimo*	Iš viso	1,265	100%	0	0%	1,265	100%
Dienos išmokos nelaimingo atsitikimo atveju*	Iš viso	6	100%	0	0%	6	100%
Kritinė liga	Iš viso	674	100%	343	51%	331	100%
	Iki 600	649	96%	325	95%	324	98%
	600 ir daugiau	25	4%	18	5%	7	2%
Atsisakymas nuo įmokų mokėjimo	Iš viso	27	100%	13	50%	13	100%
	Iki 600	25	95%	13	95%	13	95%
	600 ir daugiau	1	5%	1	5%	1	5%

* iki 300, iš viso

2010 12 31 Bendrovė turėjo 6 galiojančias anuiteto sutartis Lietuvoje, 5 Latvijoje ir 2 Estijoje, kurių išmokų terminas buvo suėjęs. Bendrovė negarantuoja Estijos III pakopos pensijų išmokų išmokėjimo prieš terminą. Susitarimai su draudėju dėl pensijų išmokų sudaromi pagal kainyną, galiojantį išmokų laikotarpio pradžioje. Be to, Bendrovė taip pat turi anuiteto produktų tiek fiksuotam terminui, tiek iki gyvenimo pabaigos, pagal kuriuos būsimas anuitetas garantuojamas iš anksto. 2010 m. gruodžio 31 d. Lietuvoje galiojo trisdešimt tokių sutarčių, Latvijoje – 380 sutarčių ir nei vienos Estijoje. Šių anuitetų techniniai atidėjiniai ir gyvybės draudimo atidėjiniai 2010 12 31 siekė 15 459 tūkst. kronų. Įprastai anuiteto sutartys sukuria ilgaamžiškumo riziką. Papildomai prie pirmiau aprašytų biometrinių rizikų (susijusių su mirtingumu, ilgaamžiškumu ir panašiomis rizikomis), Bendrovė patiria ir kitas rizikas, tokias kaip diskonto normos rizika, su draudėjo elgesiu susijusi rizika ir kt. Techninių atidėjinių diskonto normos rizika yra pagrindinė rizika, turinti įtakos atidėjinių (techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų) pakankamumui. Garantuota palūkanų norma sutartyse daugeliu

atvejų fiksuojama visam sutarties laikotarpiui. Todėl, jei palūkanų normos rinkoje ir tikėtina investicijų grąža krenta, techninius atidėjinius gali tekti papildyti. Turto ir įsipareigojimų palūkanų normos rizika taip pat buvo aptarta 2.3 punkte „Rinkos rizika“, o prielaidos dėl diskonto normos aptartos kalbant apie įsipareigojimus 3.10 punkte.

Dar viena iš pagrindinių rizikų yra susijusi su draudėjų elgesiu. Draudėjas gali nustoti mokėti įmokas arba nutraukti savo sutartį arba pasinaudoti dalinio nutraukimo galimybe. Visa tai turi įtakos sąnaudų rizikai tuo, kad įmokos dalis išlaidoms padengti nepadengs faktinių sąnaudų. Įmokos daliai išlaidoms padengti įtakos turi draudėjo rezervai. Norint padidinti draudėjo rezervą galima didinti įmokas, mažinti dalinių nutraukimų skaičių, mažinti dalinių nutraukimų apimtį, ilginti sutarčių terminą ir kt. Tarifai ir kainos peržiūrimi arba kartą į metus, arba pagal poreikį, ir Stebėtojų taryba patvirtina visus reikiamus pakeitimus. Aktuarų skyrius reguliariai rengia keletą ataskaitų,

kurias Valdyba atidžiai peržiūri, kad tinkamai stebėtų draudimo riziką ir draudimo rezultatus. Pavyzdžiui, be kitų šaltinių, tarifų adekvatumas vertinamas reguliariai analizuojant numatomas žalias, lyginant jas su faktiškai patirtomis žalomis. Kitos pelningumo šaltinių detalės taip pat nuolat analizuojamos. Pavyzdžiui, kas mėnesį atliekamas įmokos dalies išlaidoms padengti ir faktinių sąnaudų palyginimas, taip pat investicinių pajamų ir palūkanų savikainos ir klientams priskiriamos draudiko pelno dalies palyginimas. Be to, kiekvienais metais aktuarai rengia pelningumo analizes kitų metų biudžete numatytiems naujiems pardavimams, remdamiesi prognozuojamais būsimais pinigų srautais iki numatomos termino pabaigos. Atidėjinių pakankamumo testas atliekamas kasmet. Bendrovės įsipareigojimų terminai nurodyti 2.3.2 ir 2.3.4 punktuose. Techninių atidėjinių pokyčiai pateikti 3.9 pastaboje, finansinių įsipareigojimų pokyčiai – 3.8 pastaboje. Draudimo išmokų duomenys pateikti 3.20 pastaboje.

2.7. Veiklos rizika

2.7.1. Veiklos rizikos apžvalga

Veiklos rizika yra galimi nuostoliai dėl nepakankamo ar nepatenkinamo vidaus procesų bei sistemų veikimo, darbuotojų kaltės ar išorės įvykių. Pagal klasifikavimą, pateikiamą Bendrovės rizikos valdymo principuose, veiklos rizika Bendrovėje skirstoma į 20 pogrupių. Galima paminėti šiuos veiklos rizikos pogrupius: organizacijos riziką, išorės paslaugų teikėjų sandymo riziką, įmonės valdymo riziką, tvarkų, procedūrų ir kontrolės priemonių riziką, informacinių sistemų riziką, platinimo ir netinkamo pardavimo riziką, strategijos riziką, reikalavimų laikymosi riziką, teisinę riziką, reputacijos riziką, pinigų plovimo riziką ir kt.

Veiklos rizikos šaltiniai yra šie:

- bendrovės vidaus veikla (neleistini darbuotojų veiksmai, vidiniai sandėriai, vidaus vagystės);
- išorės veiksniai (vagystės, programišiai, pinigų vagystės);
- darbuotojų darbo organizavimo trūkumai, su darbo aplinka ir darbo kultūra susiję rizikos veiksniai;
- veiklos tvarkų trūkumai, susiję su klientais, produktais ar Bendrovės veiklos procesais;
- materialiojo turto sugadinimas;
- veiklos sutrikimai ir sistemų gedimai;
- nepatenkinamas pardavimo ir rinkodaros planų įgyvendinimas, nepakankamas veiklos procesų valdymas;
- išorės aplinkos – teisės aktų pakeitimų, konkurentų veiksmų – poveikis.

Veiklos rizika gali būti išreikšta tiesioginiais piniginiiais nuostoliais, pajamų mažėjimu ir sąnaudų didėjimu.

2.7.2. Veiklos rizikos valdymas

Veiklos rizikos valdymo tikslai:

- tuo pačiu metu užtikrinti veiklos efektyvumą ir kokybę;

užtikrinti, kad veikla būtų vykdoma laikantis įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų;

užtikrinti ūkinės veiklos tęstinumą ypatingomis aplinkybėmis.

Siekama iki minimumo sumažinti veiklos riziką ir sumažinti neigiamą tokios rizikos įtaką Bendrovei, atsižvelgiant į išlaidų ir naudos santykį.

Už Bendrovės veiklos rizikos valdymą tiesiogiai atsakinga Valdyba. Be to, Bendrovėje yra įsteigtas Veiklos rizikos valdymo komitetas, kurio užduotis yra stebėti ir koordinuoti rizikos valdymo klausimus, susijusius su Bendrovėje esančia veiklos rizika, ir kurti jų valdymo procesus. Šis komitetas nuolat analizuoja ir stebi veiklos riziką, jos rodiklius ir tendencijas, nustatytas savianalizės metu, taip pat ir įvykusius įvykius. Be šių užduočių, Veiklos rizikos valdymo komitetas taip pat dalyvauja rengiant ir atnaujinant nenumatytų atvejų ir veiklos atkūrimo planus. Bendrovės Veiklos rizikos valdymo komitetas tiesiogiai atsiskaito Bendrovės Rizikos valdymo komitetui.

2.7.3. Veiklos rizikos identifikavimas ir valdymas

Valdyba, Rizikos valdymo komitetas ir Veiklos rizikos valdymo komitetas kartu su padalinių vadovais yra atsakingi už veiklos rizikos veiksnių nustatymą laiku, optimaliausių veiksmų planų įgyvendinimą ir išvadų parengimą, užtikrinant, kad būtų išvengta rizikos ar ji būtų sumažinta ir jos įtaka Bendrovės veiklai ateityje nebūtų reikšminga.

Veiklos rizika nustatoma remiantis įvairiais šaltiniais ir naudojant įvairius metodus. Tuo tikslu Bendrovės naudojami pagrindiniai procesai – aplinkos analizė ir makroanalizė, veiklos rizikos įvertinimo procesas ir įvykių ataskaitos.

Aplinkos analizė ir makroanalizė yra metinio strategijos formavimo ir planavimo proceso, kuriuo nustatomos pagrindinės gyvybės draudimo verslą veikiančios tendencijos bei jų poveikis Bendrovei, dalis.

Remiantis tuo identifikuojamos svarbiausios galimybės ir grėsmės, nustatomi jų prioritetai. Šio vertinimo proceso metu nustatomi pagrindiniai veiklos ir verslo rizikos veiksniai. Išorės įvykiai stebimi nuolat, Bendrovė į juos reaguoja kaip įmanoma greičiau.

Siekiant nustatyti ir įvertinti pagrindines veiklos rizikas ir jų tikimybę bei svarbą, įskaitant esamų vidinės kontrolės priemonių įvertinimą ir dabartinės rizikos sušvelninimą, naudojamas savianalizės procesas. Bendrovė kasmet atlieka veiklos rizikos visose pagrindinėse verslo srityse savianalizę. Be to, atliekant veiklos rizikų savianalizę taip pat nustatomos kai kurios verslo rizikos. Savianalizės metu sudaromas rizikų tam tikrai verslo linijai arba padaliniiui sąrašas, tos rizikos vertinamos remiantis rizikos tikimybės ir įvykio poveikio kriterijais, įvertinamos rizikos tendencijos, o esamas rizikos lygis palyginamas su Bendrovės tolerancijos rizikai lygiais. Savianalizės proceso metu taip pat nustatomi atitinkami rizikos faktoriai ir jų ribos bei siūlomi veiksmų planai nustatytoms rizikoms valdyti ir jų galimai įtakai verslo rezultatams sumažinti iki minimumo. Nustatytas rizikas savo posėdžiuose analizuoja ir joms prioritetą suteikia Rizikosvaldymo komitetas arba Veiklos rizikos valdymo komitetas.

Bendrovei reikšmingiausios veiklos rizikos, nustatytos atliekant veiklos rizikos savianalizę, buvo šios: rizika, susijusi su dideliu Baltijos šalių ūkio smukimu; nepakankamai išvystytos IT sistemos ir IT pagrįstas modeliavimas, produktų kūrimas, duomenų pakankamumo ir duomenų kokybės klausimai; rankinio darbo procesuose dalis; žmogiškasis faktorius; rašytinių instrukcijų kai kuriose srityse trūkumas ir išteklių kuriose srityse trūkumas.

Parengti veiksmų planai nustatytoms rizikos arba jų poveikiui sušvelninti.

Įvykių ataskaitos ir analizė – dar vienas veiklos rizikos identifikavimo šaltinis. Su veiklos rizika susiję įvykiai išsamiai analizuojami Rizikos valdymo komiteto arba Veiklos rizikos valdymo komiteto posėdžių metu. Kiekvienas verslo padalinys privalo užtikrinti, kad visi įvykiai būtų registruojami specialioje duomenų bazėje ir apie juos būtų pranešta VRVK. Be to, apie visus nuostolius ir galimus nuostolius, viršijančius 1000 eurų sumą, turi būti papildomai pranešta *Mandatum Life Insurance Company Ltd.*

Mandatum Life, rengdama ir nuolat atnaujindama vidaus procesų instrukcijas, užtikrina Bendrovės darbo procesų valdymą ir darbuotojų žinių, įgūdžių bei patirties kaupimą. Tai leidžia apsaugoti intelektinę nuosavybę darbuotojo išėjimo iš Bendrovės atveju, taip pat užtikrinti sklandžią darbo procesų tąsą ir veiklos rizikos ribojimą. Svarbiausios vidinės instrukcijos apima draudimo sutarties administravimo instrukcijas, rizikos vertinimo ir žalų reguliavimo instrukcijas, darbo su pagrindine draudimo programine įranga instrukcijas, pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos instrukcijas, technines instrukcijas ir daug kitų instrukcijų, susijusių su įvairiais verslo ir vykdomos operatyvinės veiklos aspektais. Bendrovė taip pat įgyvendino ir privalo laikytis įvairių *Sampo Group* vidaus tvarkų, pvz. susijusių su saugumu, ryšiais, įstatymų laikymusi ir kitomis sritimis.

Bendrovės nuomone, labai didelę reikšmę turi ir rizikos, susijusios su klientų duomenų apsauga, valdymas ir kontrolė, įskaitant pažeidžiamos informacijos apsaugą.

Bendrovė yra parengusi ir nuolat tikrina veiksmų planus krizinės situacijos atveju (įskaitant nenumatytų atvejų ir veiklos atkūrimo planą), kad užtikrintų savo ūkinės veiklos tęstinumą.

Procesų vidinės kontrolės sistema leidžia užkirsti kelią nepageidaujamiems įvykiams. Visgi, jei įvyktų arba beveik įvyktų su veiklos rizika susijęs įvykis, apie tai turi būti pranešta veiklos rizikos valdymo komitetui.

2.7.4. Vidaus auditas

2010 metais Bendrovės vidaus auditorius atliko septynis vidaus auditus ir tris pakartotinius auditus. Audito metu tikrintos sritys apėmė investicijų apskaitos ir valdymo procesus, verslo tęstinumo planavimą, susijusių asmenų kainodarą, Bendrovės paslaugas internetu, su nauju turto valdymo produktu susijusius procesus, taip pat procesus, susijusius su perėjimu prie naujos IT sistemos Latvijos filiale ir perėjimo prie euro projektą Estijoje. Atliekant vidaus auditą, didelis dėmesys visuomet kreipiamas į pasiūlymus, kaip sušvelninti galimą veiklos riziką ir kaip atlikti reikiamus veiksmus.

2.8. Rizikos valdymo perspektyvos

2.8.1. Planuojami rizikos valdymo pokyčiai

Rengdamasi vykdyti direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus, Bendrovė ir toliau kuria savo rizikos valdymo struktūrą, sistemas ir procesus ir nuolat tobulina Bendrovės valdymą. Bendrovė nuolat dirba siekdama pagerinti vidinę kontrolę, pagrindinius procesus ir sistemas, taip pat stebi ir analizuoja poveikį, kurį daro pokyčiai išorinėje Bendrovės veiklos aplinkoje, kad sumažintų veiklos rizikos poveikį. Rengiantis vykdyti direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus planuojami didelio masto pokyčiai, susiję su įvairių modeliavimo ir ataskaitų teikimo galimybių kūrimu.

2.8.2. Pasirengimas vykdyti direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus

2009 m. balandžio mėn. Europos Parlamentas priėmė pagrindų direktyvą „Mokumas II“. Naujoje ekonomine rizika paremtame mokumo režimo įvedimu siekiama padidinti draudimo ir perdraudimo rinkos integraciją, sustiprinti draudėjų ir naudos gavėjų apsaugą, pagerinti ES draudikų ir perdraudikų konkurencingumą tarptautinėje rinkoje bei paskatinti geresnį reguliavimą.

Direktyvos „Mokumas II“ tikslas, susijęs su norminiais kapitalo pakankamumo reikalavimais, yra toks, kad tokie reikalavimai labiau atitiktų kiekvienos bendrovės konkretų rizikos profilį lyginant su esamais „Mokumas I“ reikalavimais. Jei šis tikslas bus pasiektas, tai paskatins bendrovės sutelkti dėmesį į protinę rizikos valdymą ir vidaus kontrolės procedūras ir tuo iškiepys rizikos suvokimą visoje organizacijoje.

Bendrovė pradėjo rengtis būsimai direktyvai „Mokumas II“ ir nuolat stebi teisės aktų pasikeitimus, įskaitant direktyvos „Mokumas II“ projekto įgyvendinimo priemones. Imtasi parengiamųjų veiksmų siekiant užtikrinti, kad direktyvos „Mokumas II“ reikalavimai būtų įgyvendinti iki 2012 metų. Šis darbas bus tęsiamas keletą ateinančių metų. Bendrovė taip pat dalyvavo Kiekybinio poveikio tyrime 5 (KPT 5) 2010 metais.

3. Finansinės ataskaitos pastabos

3.1. Pinigai ir jų ekvivalentai

tūkst. Estijos kronų	2010 12 31	2009 12 31
Pinigai banke	33,217	25,516
Trumpalaikiai indėliai (iki 3 mėn.)	84,187	110,051
Pinigų rinkos fondai	0	11,800
Grynieji pinigai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo finansinius įsipareigojimus	-15,680	-18,018
Iš viso	101,724	129,349

3.2. Finansinis turtas, vertinamas tikrąją verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje

3.2.1. Investicijos, išskyrus investicijas pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis

Šios investicijos padengia visus įsipareigojimus, išskyrus įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai riziką prisiima draudėjas. Tai reiškia, kad šios investicijos padengia nuosavą kapitalą, techninius atidėjinius (kaip aprašyta 2.3.1 punkte) ir kitus finansinius įsipareigojimus.

Investicijos pagal turto klases:

tūkst. Estijos kronų	2010 12 31	2009 12 31
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	396	58,019
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai, iš jų:	320,203	168,262
Kintamos palūkanų normos skolos priemonės	0	4,654
Pastovios palūkanų normos skolos priemonės (2,75 %–5,8 %)	297,784	133,394
Diskontuotos obligacijos	22,419	30,214
Terminuotieji indėliai	3,522	57,046
Iš viso	324,121	283,327

3.2.2. Investicijos pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis

Investicijos pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis padengia finansinius įsipareigojimus ta dalimi, kuria investavimo riziką prisiima draudėjas. Atlikdama savo įsipareigojimus, susijusius su turto valdymo sutarčių investicinio portfelio valdymu, Bendrovė naudoja *Mandatum Life Insurance Company Limited* (toliau – *Mandatum Life Finland*) paslaugomis. *Mandatum Life Finland* ir Bendrovė yra sudariusios kapitalo išpirkimo sutartį. Pagal šią sutartį *Mandatum Life Finland* siūlo turto valdymo paslaugas klientams ir klientai gali pasirinkti turto valdymo paslaugas pagal savo investicinio gyvybės draudimo sutartis.

tūkst. Estijos kronų	2010 12 31	2009 12 31
Investicinių fondų vienetai	2,017,159	1,387,000
Akcijos	12,216	12,075
Terminuotieji indėliai	7,331	140,190
Grynieji pinigai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo finansinius įsipareigojimus	15,680	18,018
Finansinis turtas pagal kapitalo išpirkimo sutartį, sudarytą su <i>Mandatum Life Finland</i>	221,293	0
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai	21,142	17,143
Iš viso	2,294,821	1,574,426

Investicijų pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis apskaitinė vertė

tūkst. Estijos kronų	Pinigai	Akcijos ir investicinių fondų vienetai	Terminuotieji indėliai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	Obligacijos ir kiti pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	Iš viso
2010 m. sausio 1 d.	18,018	1,399,075	140,190	17,143	1,574,426
Įsigijimai	15,680	2,784,468	0	16,206	2,816,354
Perleidimai	-18,018	-2,202,651	-132,859	0	-2,353,528
Priskyrimo koregavimas	0	0	0	-12,207	-12,207
Tikrosios vertės pokyčiai (3.2.1 pastaba)	0	269,251	0	0	269,251
Koregavimas dėl užsienio valiutos kursų	0	525	0	0	525
2010 m. gruodžio 31 d.	15,680	2,250,668	7,331	21,142	2,294,821

3.2.3. Finansinis turtas tikrąja verte, pokytį registruojant pelno (nuostolių) ataskaitoje

tūkst. Estijos kronų	Tikroji vertė 2010 12 31	Apskaitinė vertė 2010 12 31	Tikroji vertė 2009 12 31	Apskaitinė vertė 2009 12 31
Finansinis turtas				
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	396	396	58,019	58,019
Investicinių fondų vienetai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	2,017,159	2,017,159	1,387,000	1,387,000
Finansinis turtas pagal kapitalo išpirkimo sutartį, sudarytą su <i>Mandatum Life Finland</i>	221,293	221,293	0	0
Akcijos investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	12,216	12,216	12,075	12,075
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai	320,203	320,203	168,262	168,262
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo išsipareigojimus	21,142	21,142	17,143	17,143
Grynieji pinigai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo finansinius išsipareigojimus	15,680	15,680	18,018	18,018
Terminuotieji indėliai	3,522	3,522	57,046	57,046
Terminuotieji indėliai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	7,331	7,331	140,190	140,190
Iš viso	2,618,942	2,618,942	1,857,753	1,857,753
Finansiniai išsipareigojimai				
Finansiniai išsipareigojimai pagal draudimo sutartis	2,072,269	2,072,269	1,572,464	1,572,464
Finansiniai išsipareigojimai pagal investicines sutartis	221,293	221,293	0	0
Iš viso	2,293,562	2,293,562	1,572,464	1,572,464

Pirmiau pateiktoje lentelėje parodomos sumos apskaitomos tikrąja verte pokytį registruojant pelno (nuostolių) ataskaitoje arba nurodomos kaip tokios jas pripažinus pirmą kartą. Vertybinių popierių tikroji vertė yra paremta veikiančioje rinkoje skelbiamomis kainomis pagal dokumentuose pateiktą rizikos valdymo ir investavimo strategiją. Sukauptos palūkanų pajamos apskaitomos kaip finansinis turtas.

Tikrąja verte vertinamos finansinės priemonės suskirstytos į tris hierarchinius lygmenis, atsižvelgiant į tai, ar priemonė prekiaujama rinkoje, arba į tai, ar vertinimo technikoje naudojami įvesties duomenys yra verti dėmesio.

1-ame lygmenyje priemonės vertinimas paremtas veikiančioje rinkoje skelbiamomis tapataus turto arba išsipareigojimų kainomis.

2-ame lygmenyje vertinant priemonę naudojami įvesties duomenys taip pat apima kitus elementus nei dėmesio vertos skelbiamos turto arba išsipareigojimų kainos, tiesiogiai arba netiesiogiai naudojant vertinimo technikas.

3-ame lygmenyje priemonės vertinimas paremtas kitais įvesties duomenimis nei skelbiami rinkos duomenys.

3.2.4. Tikrosios vertės nustatymas ir tikrosios vertės hierarchija

tūkst. Estijos kronų	1 lygmuo	2 lygmuo	3 lygmuo	Tikroji vertė, iš viso
Finansinis turtas				
Akcijos ir investicinių fondų vienetai				
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	396	0	0	396
Investicinių fondų vienetai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	0	2,012,886	4,273	2,017,159
Akcijos investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	12,216	0	0	12,216
Finansinis turtas pagal kapitalo išpirkimo sutartį, sudarytą su <i>Mandatum Life Finland</i>	117,646	103,647	0	221,293
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai				
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai	197,729	122,474	0	320,203
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo įsipareigojimus	0	21,142	0	21,142
Grynieji pinigai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo finansinius įsipareigojimus	0	15,680	0	15,680
Terminuotieji indėliai	0	3,522	0	3,522
Terminuotieji indėliai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	0	7,331	0	7,331
Iš viso	327,987	2,286,682	4,273	2,618,942
Finansiniai įsipareigojimai	12,216	2,055,780	4,273	2,072,269
Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis				
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis	117,646	103,647	0	221,293
Iš viso	129,862	2,159,427	4,273	2,293,562

3-iam lygmeniui priskirtų finansinių priemonių suma neturi esminės reikšmės. *Mandatum Life* neprisiima jokios investicinės rizikos, kadangi finansinės priemonės yra susijusios su investiciniu gyvybės draudimu.

3.3. Finansinis turtas amortizuota savikaina

3.3.1. Gautinos sumos, susijusios su draudimo veikla ir kt.

tūkst. Estijos kronų	2010 12 31	2009 12 31
Iš tiesioginės draudimo veiklos gautinos sumos	486	510
Gautinos sumos, susijusios su persidraudimu	5,004	4,927
Iš prekybos VP gautinos sumos	1,209	1,437
Kitos gautinos sumos	293	396
Iš viso	6,992	7,270

Visos sumos yra gautinos per vienerius metus. Nėra jokių gautinų sumų, kurių terminas praėjęs ar vertė sumažėjusi. Apskaitinė vertė yra protingai paskaičiuota tikrosios vertės apytikslių reikšmė.

3.3.2. Sukauptos pajamos ir ateinančių laikotarpių sąnaudos

tūkst. Estijos kronų	2010 12 31	2009 12 31
Sukauptos pajamos	4,905	3,000
Ateinančių laikotarpių sąnaudos	2,279	1,853
Iš viso	7,184	4,853

Visos sukaupytų pajamų ir ateinančių laikotarpių sąnaudų sumos yra trumpalaikės (iki dvylikos mėnesių). Apskaitinė vertė yra protingai paskaičiuota tikrosios vertės apytikslių reikšmė.

3.4. Nekilnojamasis turtas, įrenginiai ir įranga

tūkst. Estijos kronų	Įsigijimo savikaina	Sukauptas nusidėvėjimas	Apskaitinė vertė
2008 12 31	2,763	-1,701	1,062
Įsigijimai	1,073	0	1,073
Koregavimas dėl užsienio valiutos kursų	-2	0	-2
Nusidėvėjimas	0	-613	-613
2009 12 31	3,834	-2,314	1,520
Įsigijimai	1,109	0	1,109
Koregavimas dėl užsienio valiutos kursų	0	-17	-17
Nusidėvėjimas	0	-735	-735
2010 12 31	4,943	-3,066	1,877

Įranga apima IT įrangą ir baldus.

3.5. Nematerialusis turtas

tūkst. Estijos kronų	Įsigijimo savikaina	Sukauptas nusidėvėjimas	Apskaitinė vertė
2008 12 31	11,682	-6,257	5,425
Įsigijimai	3,838	0	3,838
Koregavimas dėl užsienio valiutos kursų	-5	0	-5
Nusidėvėjimas	0	-1,058	-1,058
2009 12 31	15,515	-7,315	8,200
Įsigijimai	5,356	0	5,356
Koregavimas dėl užsienio valiutos kursų	-1	0	-1
Nusidėvėjimas	0	-1,276	-1,276
2010 12 31	20,870	-8,591	12,279

3.6. Įsipareigojimai, susiję su draudimo veikla

tūkst. Estijos kronų	31.12.2010	31.12.2009
Įsipareigojimai, susiję su tiesiogine draudimo veikla, iš jų:		
įsipareigojimai draudėjams	1,620	3,556
įsipareigojimai tarpininkams	1,213	3,322
įsipareigojimai tarpininkams	407	234
Įsipareigojimai, susiję su persidraudimu	2,932	3,007
Iš viso	4,552	6,562

Visos sumos yra mokėtinos per vienerius metus. Dėl trumpalaikio mokėtinų sumų pobūdžio, apskaitinė vertė yra protingai paskaičiuota tikrosios vertės apytikslė reikšmė.

3.7. Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos

tūkst. Estijos kronų	31.12.2010	31.12.2009
Įsipareigojimai darbuotojams	3,557	5,219
Įsipareigojimai tiekėjams	893	1,222
Kitos sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos	2,993	3,011
Mokesčių įsipareigojimai, iš jų:	2,181	1,683
gyventojų pajamų mokestis	1,088	766
socialinio draudimo mokestis	872	768
garantinio fondo mokestis	86	77
finansuojamos pensijos	37	13
PVM	49	22
Kiti mokesčiai	49	37
Iš viso	9,624	11,135

Visos sukauptų sąnaudų ir ateinančių laikotarpių pajamų sumos yra trumpalaikės (iki dvylikos mėnesių). Apskaitinė vertė yra protingai paskaičiuota tikrosios vertės apytikslė reikšmė.

3.8. Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo ir investicines sutartis

3.8.1. Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis, iš viso

tūkst. Estijos kronų	31.12.2010	31.12.2009
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis (pastaba 3.8.3)	2,072,269	1,572,464
Finansiniai įsipareigojimai pagal gyvybės draudimo sutartis su dalyvavimu pelne (pastaba 3.8.5)	70,345	75,238
Iš viso	2,142,614	1,647,701

Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis vertinami tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje. Visi kiti įsipareigojimai yra įsipareigojimai, susiję su sutartimis su SDE. Kaip leidžiama pagal 7-ąją TFAS, Bendrovė neatskleidė įsipareigojimų pagal investavimo sutartis su SDE tikrosios vertės, kadangi SDE tikrosios vertės arba tikrosios vertės ribų neįmanoma patikimai nustatyti. Nėra jokios veikiančios tokių priemonių rinkos, kurioje būtų atsiskaitoma su draudėjais vykdant veiklą kaip paprastai.

Prielaidų, kuriomis remiamasi vertinant draudimo įsipareigojimus, pasikeitimai nurodyti 3.10 punkte.

3.8.2. Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis, iš viso

tūkst. Estijos kronų	31.12.2010	31.12.2009
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis (pastaba 3.8.4)	221,293	0
Iš viso	221,293	0

Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis vertinami tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Prielaidų, kuriomis remiamasi vertinant draudimo įsipareigojimus, pasikeitimai nurodyti 3.10 punkte.

3.8.3. Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis

tūkst. Estijos kronų	31.12.2010	31.12.2009
Sausio 1 d.	1,572,464	906,395
Gautos draudimo įmokos	674,825	586,412
Išmokėtos išmokos	-376,597	-180,784
Atskaityti mokesčiai (3.18 pastaba)	-44,585	-40,574
Produktų priskyrimo koregavimas arba perrašymai tarp draudimo techninių įsipareigojimų ir finansinių įsipareigojimų (3.8.4, 3.8.5 ir 3.9.2 pastabos)	-10,424	4,566
Pokytis dėl vienetų kainų pokyčių ir kitų pasikeitimų (3.21 pastaba)	256,747	297,037
Koregavimas dėl užsienio valiutos kursų	-161	-588
Gruodžio 31 d.	2,072,269	1,572,464

Mandatum Life pradėjo skaičiuoti „Produktų priskyrimo koregavimas arba perrašymai tarp draudimo techninių įsipareigojimų ir finansinių įsipareigojimų“ atskirai nuo „Kitų pokyčių“ pradedant nuo 2009 metų.

3.8.4. Investicinio draudimo sutarčių finansiniai įsipareigojimai

tūkst. Estijos kronų	31.12.2010	31.12.2009
Sausio 1 d.	0	0
Gautos draudimo įmokos	198,404	0
Atskaityti mokesčiai (3.18 pastaba)	-693	0
Produktų priskyrimo koregavimas arba perrašymai tarp draudimo techninių įsipareigojimų ir finansinių įsipareigojimų (3.8.3, 3.8.5 ir 3.9.2 pastabos)	12,353	0
Pokytis dėl vienetų kainų pokyčių ir kitų pasikeitimų (3.21 pastaba)	11,224	0
Koregavimas dėl užsienio valiutos kursų	5	0
Gruodžio 31 d.	221,293	0

3.8.5. Draudimo sutarčių su dalyvavimu pelne finansiniai įsipareigojimai

tūkst. Estijos kronų	31.12.2010	31.12.2009
Sausio 1 d.	75,238	97,855
Gautos draudimo įmokos	7,898	10,211
Išmokėtos išmokos	-12,062	-30,294
Atskaityti mokesčiai (3.18 pastaba)	-1,315	-1,946
Produktų priskyrimo koregavimas arba perrašymai tarp draudimo techninių įsipareigojimų ir finansinių įsipareigojimų (3.8.3, 3.8.4 ir 3.9.2 pastabos)	-1,586	-3,515
Garantuotos palūkanos, priemokos iš pelno ir kiti pokyčiai	2,180	3,156
Koregavimas dėl užsienio valiutos kursų	-8	-229
Gruodžio 31 d.	70,345	75,238

3.9. Draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai ir susijęs persidraudimo turtas

3.9.1. Draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai ir susijęs persidraudimo turtu, iš viso

tūkst. Estijos kronų	31.12.2010	31.12.2009
Gyvybės draudimo atidėjiniai	211,467	207,158
Numatomų išmokėjimų atidėjiniai	4,928	4,386
Draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai, iš viso	216,395	211,544
Perdraudikų dalis techninių atidėjinių sumoje	1,165	1,014
Draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai ir susijęs persidraudimo turtas, iš viso	215,230	210,530

Prielaidų, kuriomis remiamasi vertinant draudimo įsipareigojimus, pasikeitimai nurodyti 3.10 punkte.

3.9.2. Gyvybės draudimo atidėjiniai

tūkst. Estijos kronų	31.12.2010	31.12.2009
Sausio 1 d.	207,158	200,086
Pasirašytų įmokų suma	64,354	68,069
Draudimo išmokos	-21,794	-31,213
Produktų priskyrimo koregavimas arba perrašymai tarp draudimo techninių įsipareigojimų ir finansinių įsipareigojimų (3.8.3, 3.8.4 ir 3.9.2 pastabos)	-343	-1,051
Kiti vertės pokyčiai (įskaitant mokesčius, rizikos įmokas ir palūkanas, koregavimą dėl užsienio valiutos kursų)	-37,908	-28,733
Gruodžio 31 d.	211,467	207,158
Perdraudikų dalis gyvybės draudimo atidėjinių sumoje	205	162

3.9.3. Numatomų išmokėjimų atidėjiniai

tūkst. Estijos kronų	31.12.2010	31.12.2009
Sausio 1 d.	4,386	4,276
Per metus išmokėta žalų suma	-21,794	-31,213
Kiti numatomų išmokėjimų atidėjinių pokyčiai (įskaitant koregavimus dėl užsienio valiutos kursų)	22,336	31,324
Gruodžio 31 d.	4,928	4,386
Perdraudikų dalis numatomų išmokėjimų atidėjinių sumoje	960	852

3.10. Prielaidų, susijusių su draudimo techniniais atidėjimais ir finansiniais įsipareigojimais, pasikeitimai

Prielaidų, naudojamų skaičiuojant atitinkamus draudimo techninius atidėjimus ir įsipareigojimus, pasikeitimai:

□□ Bendrovė suvienodino taisykles dėl diskonto normų ir dėl to pasikeitė Lietuvoje naudojama diskonto norma. Tai turi įtakos gyvybės draudimo atidėjimams ir finansiniams įsipareigojimams pagal sutartis su dalyvavimu pelne. Papildomai prie Estijos teisės aktų, skaičiuodama Lietuvos portfelį Bendrovė iki 2010 metų vidurio taip pat vadovavosi Lietuvoje nustatytais apribojimais. Kiekvieną ketvirtį skelbiama nauja maksimali diskonto norma. Pavyzdžiui, 2010 m. balandžio 30 d., maksimali leidžiama diskonto norma buvo 2,28%. Netgi esant tokiai normai, ji nebuvo taikoma visam portfeliui ir konkreti norma taikoma konkrečiai draudimo sutarčiai priklauso nuo tos sutarties išdavimo metų. Senesnės sutartims maksimali norma priklausė nuo taikomos ribos ir garantuotos normos. 2010 metų viduryje šią tvarką pakeitėme ir dabar visos šalys vadovaujasi tik Estijos teisės aktų nustatytais apribojimais. Šis pakeitimas turėjo įtakos tik Lietuvos portfeliui: norma buvo pakeista nuo 2,28% (su tam tikromis išimtimis) į 2,5% - 4%, atsižvelgiant į sutarties išdavimo datą. Dėl tokių minėtų pakeitimų Bendrovė gavo 10 mln. Estijos kronų pelno.

□□ Numatomų išmokėjimų atidėjiniai susideda iš dviejų sričių: žalos, kurios jau patirtos, bet apie kurias dar nepranešta, ir įvertintos numatomos sąnaudos, kurios vertinamos naudojantis prielaidomis.

Numatomų išmokėjimų atidėjiniai	Suma	Santykis
Įvykusios žinomos žalos, dėl kurių dar neišmokėtos draudimo išmokos, kartu su pradėtais išmokėjimais (tokiais kaip išmokėjimai suėjus sutarties terminui arba nutraukus sutartį)	3,388	69%
Žalos, kurios jau patirtos, bet apie kurias dar nepranešta	1,304	26%
Numatomos sąnaudos	236	5%
Iš viso	4,928	100%

Nustatant prielaidas dėl žalų, kurios jau patirtos, bet apie kurias dar nepranešta, siekiant paskaičiuoti poveikį atidėjinio sumai, naudojamos turima paskiausia statistine informacija, tokia kaip laiko tarpas tarp faktiškai patirtos žalos ir pranešimo apie patirtą žalą gavimo. Kai kurių papildomų draudimo apsaugų atveju, taip pat naudojami labiau apytiksliai metodai, kaip, pavyzdžiui, 5% nuo įmokų sumos.

Nustatant prielaidas dėl numatomų sąnaudų, naudojamos turima paskiausia statistine informacija apie faktines sąnaudas dėl praeityje patirtų žalų, priskirtas tokioms žaloms.

Bendrovėje nebuvo jokių kitų reikšmingų arba esminių prielaidų, naudojamų draudimo techniniams atidėjimams ir finansiniams įsipareigojimams įvertinti, pasikeitimų.

3.11. Atidėjinių pakankamumo testas

Pagrindinės prielaidos, kuriomis remdamasi bendrovė atlieka atidėjinių pakankamumo testą:

Mirtingumo tendencijos. Naudojamos vietos statistikos institucijų skelbiamais duomenimis, pakoreguotais atsižvelgiant į Bendrovės ir *Sampo Group* patirtų bei statistinius metodus. Sudarant sutartis daroma prielaida, kad bazinis mirtingumas pirmaisiais draudimo metais turėtų sumažėti 50 proc., o iki šeštųjų metų šis efektas mažės tiesiniu principu iki 25 proc.

Sutarčių nutraukimas prieš terminą. Čia remiamasi Bendrovės surinkta paskiausia statistine informacija, kuri koreguojama atsižvelgiant į numatomas būsimas tendencijas, taip pat atsižvelgiama į Bendrovės veiklą ir taikomą strategiją. Nutraukiamos sutartys sudaro nuo 1,2 % iki 18 % Estijoje, nuo 0,5 % iki 8,5 % Latvijoje ir nuo 2 % iki 20% Lietuvoje pagal skirtingus produktus, šalį ir metus, kuriais galioja draudimo apsauga. Nutraukiamų sutarčių procentas parodo, kiek sutarčių iš tų, kurios galioja, bus nutrauktos per metus. Taip pat, kai kurioms sutarčių grupėms buvo nustatytos prielaidos dėl dalinio sutarčių nutraukimo.

Diskonto norma. Pajamingumo kreivei naudojama AAA reitingo Europos centrinio banko skelbiama dabartinė norma. Normos siekia nuo 0,603 % iki 3,754 %, priklausomai nuo termino (skaičiuojama ne ilgesniam kaip trisdešimties metų terminui).

Sąnaudų lygis ir infliacija. Čia remiamasi Bendrovės surinkta paskiausia statistine informacija, kuri koreguojama atsižvelgiant į numatomas būsimas tendencijas, taip pat atsižvelgiama į Bendrovės veiklą ir taikomą strategiją. Prielaidoje dėl infliacijos imta standartinė 3 % norma.

Testas parodo, ar įsipareigojimai, apskaičiuoti remiantis būsimais pinigų srautais, yra didesni už įsipareigojimus, apskaičiuotus pagal dabartinę metodiką. Testo būdu apskaičiuoti įsipareigojimai reiškia diskontuotą būsimų mokėjimų pagal draudimo sutartį vertę (draudimo išmokos, sąnaudos), atėmus būsimų draudimo įmokų, gautinų iš draudėjų, diskontuotą vertę. Atliekant testą neatsižvelgiama į nereikšmingus būsimus sutarties ar sutarčių grupės, kurių įtaka portfeliui yra nežymi, pokyčius.

Īsipareigojimai sutarĉiū grupēse, atidējiniā kuriems sudarō neŹymiā portfelio daļi, netestuojami. Sutarĉiū lygmeniu skaiĉivāimā kai kuriems ģsipareigojimāms ir kai kurioms sutarĉiū grupēm̄s nebuvo taikomi.

Atidējiniū pakankamumo testas parodē, kad Bendrovēs atidējiniā pagal draudimo sutartis yra pakankami.

Bendrovē nustatē keletā prielaidū, kurioš naudojamos jautrumo paskaiĉivāimāms, verĉiū – rezultatai skaiĉiuojami vidutiniškai ŹeŹiems galimiems variantāms, atskirāi keiĉiant kiekvienā pagrindinē prielaidā. Jautrumo analiziū atlikimo tikslos yra ŹuŹinoti, kiek turētū pasikeisti prielaidos, kad testas rodytū esant nepakankamumā. Toliau pateikiami rezultatai yra tokie pasirinkimāi, kai prielaidū pasikeitimas sukēlē maŹiausiā nepakankamumā (tai reiŹkia, kad ankstesnis variants nepakankamumo nesukēlē). DidŹiausiā ģtakā testo rezultatāms daro prielaidos dēl pajamingumo kreivēs, po to – dēl numatomū iŹlaidū, susijusiū su inflācija, mirtingumo ir sutarĉiū nutraukimo. Pelningumo kreivēs, naudojamos pinigiū srautū diskontavimo tikslu, pasikeitimas -0,2% nereikŹtū nepakankamumo; taĉiau pasikeitimas -0,5 procentiniais punktais jau reikŹtū nedidelē nepakankamumā (iŹ viso 2 862). Nepakankamumas taip pat atsirastū, jei mirtingumas bŹtū 1,5 karto didesnis (882) arba jei fiksuoato dydŹio Źnaudos bŹtū 1,1 karto didesnēs (393), arba jei dalinis sutarĉiū nutraukimas bŹtū 3 kartus didesnis (1 308), nei atitinkami teste naudojami dydŹiai. Fiksuoatom̄s Źnaudoms pritaikyta inflācija sukurs nedidelē nepakankamumā pasikeitus 2 procentiniais punktam̄s (778). Ćia visi skaiĉiai skliausteliuose rodo nepakankamumā tŹkstanĉiais kronū tuo atveju, jei nebŹtū leidŹiama apjungti panaŹius produktus skirtingose Źalyse (skaiĉiuodami nepakankamumā, tarpusavio subsidijavimo neleidŹiame), bet bŹtū leidŹiama apjungti produktus toje paĉioje Źalyje. Jei rezultatai iŹ skirtingū Źaliū taip pat bŹtū apjungiami, tuomet mums reikētū dar labiau pakeisti prielaidas, kad gautume tokiā paĉiā nepakankamumo sumā. Tokie dideli pakeitimāi daugeliui prielaidū net nebuvo testuojami (nebuvo tikrinama, ar bŹtū nepakankamumas, jei bŹtū leidŹiamas tarpusavio subsidijavimas tarp Źaliū).

Visi Źie jautrumo rodikliai skaiĉiuojami atskirāi ir netaikomi kartu tuo paĉiu metu. Prielaidū koreliacija turēs reikŹmingos ģtakos nustatant ģsipareigojimus, taĉiau siekiant parodyti prielaidū pokyĉiū ģtakā, prielaidas reikējo keisti individualiai.

PaŹymētina, kad judējimai Źiose prielaidose yra nelinejiniai.

3.12. Savininkū nuosavybē

Pagal Bendrovēs ģstatus, minimali Bendrovēs ģstatinio kapitalo suma yra 20 milijonū Estijos kronū (20 000 000), maksimali suma – 80 milijonū Estijos kronū (80 000 000).

2010 m. gruodŹio 31 d. akcijū skaiĉius buvo 5 500 (5 500), vienos akcijos nominali vertē – 10 000 Estijos kronū. Visos akcijos prieklauso Suomijos ģmonei *Mandatum Life Insurance Company Ltd*. 2010 m. gruodŹio 31 d. Bendrovēs akcinē kapitalā sudarē 55 000 tŹkst. Estijos kronū, o Bendrovēs savininkū nuosavybē iŹ viso buvo lygi 155 685 (133 016) tŹkst. Estijos kronū.

Galimi pelno mokesĉio ģsipareigojimai

2010 12 31 bendrovēs nepaskirstytas pelnas sudarē 43 683 tŹkst. Estijos kronū (22 041 tŹkst. kronū). Maksimalus pelno mokesĉio ģsipareigojimas, susijēs su dividendū iŹmokējimu iŹ nepaskirstyto pelno, yra 9 173 tŹkst. Estijos kronū. Todēl bendrovē gali iŹmokēti 34 510 tŹkst. Estijos kronū gryniū dividendū.

3.13. PasiraŹytū ģmokū suma

tŹkst. Estijos kronū	2010	2009
Rizikos produktai	3,350	7,332
Tradiciniai kaupimo produktai	28,141	30,735
Universalūs gyvybēs draudimo produktai	3,595	1,728
Investicinio gyvybēs draudimo sutarĉiū rizikos ģmokos	12,582	12,375
Papildomas draudimas	16,686	15,899
IŹ viso	64,354	68,069

3.14. Grynosios persidraudimo pajamos

tŹkst. Estijos kronū	2010	2009
Persidraudimo ģmokos	-11,512	-11,750
Perdraudikū dalis draudimo iŹmokose	1,674	2,495
Perdraudikū dalies techniniuose atidējiniuose pokytis	108	61
Persidraudimo komisiniai	5,324	5,484
IŹ viso	-4,406	-3,710

3.15. Investicinės pajamos

tūkst. Estijos kronų	2010	2009
Palūkanos iš terminuotųjų indėlių	2,315	12,344
Palūkanos iš obligacijų ir kitų pastoviųjų pajamų vertybinių popierių	5,717	5,830
Dividendai	80	37
Palūkanos už likutį bankų sąskaitose	50	74
Iš viso	8,162	18,285

3.16. Tikrosios vertės pokyčiai

tūkst. Estijos kronų	2010	2009
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	5,683	5,840
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai	-2,726	4,410
Iš viso	2,957	10,250

3.17. Realizuotasis pelnas ir nuostoliai

tūkst. Estijos kronų	2010	2009
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	1,561	0
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai	28	264
Iš viso	1,589	264

Pirmiau pateiktose lentelėse rodomi rezultatai yra rezultatai finansinio turto, apskaitomo tikrąja verte pelno (nuostolio) ataskaitoje, kaip nurodoma pirminio priskyrimo metu.

3.18. Įmokų mokesčiai

tūkst. Estijos kronų	2010	2009
Įsigijimo mokesčiai	9,321	10,910
Pratęsimo mokesčiai	33,664	27,421
Termino pasibaigimo ir nutraukimo mokesčiai	3,470	4,176
Kiti mokesčiai	138	13
Iš viso	46,593	42,520

3.19. Kitos pajamos

tūkst. Estijos kronų	2010	2009
Tarpininkavimo komisiniai už fondų vienetus	17,911	9,712
Pardavimo komisiniai pagal kitas draudimo sutartis	11	24
Kitos pajamos (iš materialiojo turto pardavimo, valiutos keitimo kursų)	76	178
Iš viso	17,998	9,914

3.20. Draudimo išmokos ir techninių atidėjinių pokytis

tūkst. Estijos kronų	2010	2009
Žalos ir išmokos pasibaigus sutarčiai	12,910	13,466
Išperkamosios sumos	8,884	17,747
Žalų sureguliuavimo sąnaudos (3.22 pastaba)	3,935	3,921
Draudimo išmokos ir žalų sureguliuavimo sąnaudos, iš viso	25,729	35,134
Perdraudikų dalis draudimo išmokose	-1,674	-2,495
Draudimo techninių atidėjinių padidėjimas, išskyrus persidraudimo dalį, iš viso	24,055	32,639
Gyvybės draudimo atidėjinio padidėjimas	4,658	8,146
Numatomų išmokėjimų atidėjinio padidėjimas	542	114
Draudimo techninių atidėjinių padidėjimas, iš viso	5,200	8,260
Perdraudikų dalies techniniuose atidėjiniuose pokytis	-151	-60
Draudimo techninių atidėjinių padidėjimas, išskyrus persidraudimo dalį, iš viso	5,049	8,320
Draudimo išmokos ir techninių atidėjinių pokytis	29,104	40,959

3.21. Investicinio gyvybės draudimo finansinių įsipareigojimų ir turto vertės pokytis

tūkst. Estijos kronų	2010	2009
Investicinio gyvybės draudimo finansinių įsipareigojimų pokytis dėl vienetų kainų pokyčių ir kitų pasikeitimų (3.8.3 ir 3.8.4 pastaba)	-267,971	-297,037
Investicinių gyvybės draudimo sutarčių vertės pokytis (3.2.2 pastaba)	269,251	296,215
Iš viso	1,280	-822

3.22. Sąnaudos

Sąnaudos pagal jų šaltinį

tūkst. Estijos kronų	2010	2009
Darbuotojų sąnaudos	52,085	47,766
Komisinis atlyginimas tarpininkams	4,774	4,686
Patalpų sąnaudos	6,158	7,404
Biuro sąnaudos	2,891	2,504
Nusidėvėjimas	2,010	1,671
Kitos sąnaudos	18,814	17,536
Iš viso	86,732	81,567

Sąnaudos pagal gyvavimo ciklą

tūkst. Estijos kronų	2010	2009
Įsigijimo sąnaudos	43,368	37,792
Administracinės sąnaudos	35,936	36,207
Žalų sureguliuojimo sąnaudos	3,935	3,921
Investicinės sąnaudos	3,493	3,647
Iš viso	86,732	81,567

3.23. Pelno mokesčio sąnaudos

tūkst. Estijos kronų	Latvija	Lietuva	Estija	Iš viso
Pelnas prieš apmokestinimą	-3,941	31,816	-5,210	22,665
Pelno mokesčio tarifas	15%	15%		
Apskaičiuotas pelno mokestis	-576	4,772	0	4,197
Mokesčio padidėjimas ar sumažėjimas dėl: neleidžiamų atskaitymų	279	4,174	0	4,453
neapmokestinamųjų pajamų	0	-7,711	0	-7,711
nepripažinto atidėtojo mokesčio turto iš ankstesnių metų	-113	0	0	-113
nepripažinto atidėtojo mokesčio turto	410	-1,235		-825
Pelno mokesčio sąnaudos, iš viso	0	0	0	0

3.24. Veiklos nuoma

Bendrovė nuomojasi patalpas ir automobilius pagal veiklos nuomos sutartis. Nuomos mokesčiai pripažįstami sąnaudomis tą laikotarpį, kurį jie mokami.

tūkst. Estijos kronų	2010	2009
Patalpos	4,252	4,786
Automobiliai	1,603	1,205
Iš viso	5,855	5,991

Gruodžio 31 d. apskaičiuoti būsimi minimalūs įsipareigojimai pagal nuomos sutartis:

Mokėtini per vienerius metus	4,706
Ilgiau nei per vienerius metus, bet ne ilgiau kaip per penkerius	144
Iš viso	4,850

3.25. Sandoriai su susijusiomis šalimis

3.25.1. Sandoriai su Valdybos ir Stebėtojų tarybos nariais

Stebėtojų tarybos nariams atlyginimas už veiklą Taryboje ar išmokos atsistatydinus iš Tarybos narių nemokamos. Valdybos nariams pagal paslaugų sutartis 2010 m. išmokėta iš viso 7 352 (2009 m. 6 736) tūkst. Estijos kronų. Sutartyje nustatyta maksimali atsistatydinimo išmokų suma yra 3 981 tūkst. kronų.

3.25.2. Kiti sandoriai su susijusiomis šalimis

TURTAS tūkst. Estijos kronų	31.12.2010	31.12.2009
Pinigai ir jų ekvivalentai		
<i>Nordea Bank Finland Plc</i> (su <i>Sampo plc</i> susijusi bendrovė)	3,340	0
Gautinos persidraudimo sumos		
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	6,170	5,942
Finansinis turtas		
Finansinis turtas, užregistruotas tikrąja verte PNA		
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	967,283	346,366
Kitos gautinos sumos		
<i>If P&C Insurance Company Ltd.</i> (konsoliduojamos grupės bendrovė)	56	2
Sukauptos pajamos ir ateinančių laikotarpių sąnaudos		
<i>If P&C Insurance Company Ltd.</i> (konsoliduojamos grupės bendrovė)	206	80
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	1,173	559
<i>Sampo plc.</i> (pagrindinė kontroliuojanti bendrovė)	0	222
ĮSIPAREIGOJIMAI tūkst. Estijos kronų	31.12.2010	31.12.2009
Įsipareigojimai, susiję su draudimo veikla		
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	2,932	3,007
Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos		
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	121	0
<i>If P&C Insurance Company Ltd.</i> (konsoliduojamos grupės bendrovė)	9	15

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA tūkst. Estijos kronų	2010	2009
Persidraudimo įmokos		
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	11,512	11,750
Persidraudimo komisiniai		
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	5,324	5,484
Kitos pajamos		
<i>If P&C Insurance Company Ltd.</i> (konsoliduojamos grupės bendrovė)	11	24
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	5,706	1,265
Perdraudikų dalis draudimo išmokose ir atidėjinių pokytyje		
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	1,825	2,560
Sąnaudos		
Komisinis atlyginimas tarpininkams		
<i>If P&C Insurance Company Ltd.</i> (konsoliduojamos grupės bendrovė)	10	10
Transporto sąnaudos		
<i>If P&C Insurance Company Ltd.</i> (konsoliduojamos grupės bendrovė)	146	181
<i>Nordea Bank Finland Plc</i> (su <i>Sampo plc</i> susijusi bendrovė)	271	0
Kitos sąnaudos		
<i>Mandatum Life Insurance Company Limited</i> (pagrindinė bendrovė)	940	418
<i>If P&C Insurance Company Ltd.</i> (konsoliduojamos grupės bendrovė)	1,110	1,138
<i>Sampo plc.</i> (pagrindinė kontroliuojanti bendrovė)	457	567
<i>Nordea Bank Finland Plc</i> (su <i>Sampo plc</i> susijusi bendrovė)	6	0

3.26. Nebalansinis turtas

Smulkūs turto vienetai priskiriami nebalansiniams straipsniams. Tai turto vienetai, neįtraukti į ilgalaikį turtą pagal įsigijimo kainą ar kitus kriterijus, o įtraukti į įsigijimo sąnaudas, bet naudojami veiklai ilgus laikotarpius. Daugumą tokio smulkaus turto sudaro kompiuteriai, telekomunikacijų įrengimai ir kita įranga. Tokie vienetai registruojami smulkaus turto registre.

3.27. Įvykiai po ataskaitos sudarymo dienos

2011 m. sausio 1 d. Estija prisijungė prie euro zonos ir Estijos kroną (EEK) pakeitė euras (EUR). Todėl Bendrovė savo apskaitoje perėjo prie euro ir finansinės ataskaitos už 2011-uosius ir vėlesnius metus bus rengiamos eurais.

Lyginamieji duomenys bus keičiami pagal oficialų keitimo kursą: 15,6466 EEK = 1 EUR.

IV. AUDITO ATASKAITA

„Ernst & Young“	Ernst & Young Baltic AS Ravala 4 10143, Talinas, Estija Tel.: +372 611 4610, faks.: +372 611 4611 Tallim@ee.ey.com www.ey.com/ee ĪMONĒS kods 10877299 PVM kods EE 100770654	„Ernst & Young Baltic AS“ Ravala 4 10143, Talinas, Estija Tel.: +372 611 4610, faks.: +372 611 4611 Tallintfee.ey.com www.ey.com/ee Īmonēs kods 10877299 PVM kods EE 100770654
-----------------	---	--

Vertimas iš estu kalbos

NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS ATASKAITA

Mandatum Life Insurance Baltic SE akcininkams

Mes patikrinome *Mandatum Life Insurance Baltic SE* finansines ataskaitas, kurias sudaro 2010 m. gruodžio 31 d. balansas, bendrųjų pajamų ataskaita, nuosavo kapitalo pokyčių ir pinigų srautų ataskaitos už minėtą dieną pasibaigusius metus, taip pat reikšmingų apskaitos principų santrauka ir kitos paaiškinamojo rašto pastabos.

Vadovybės atsakomybė už finansines ataskaitas

Vadovybė atsako už šių finansinių ataskaitų parengimą ir tinkamą pateikimą pagal Europos Sąjungos patvirtintus Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus. Tokia atsakomybė apima vidinės kontrolės procedūrų, leidžiančių parengti finansines ataskaitas, kuriose nebūtų jokių esminių neteisingų tvirtinimų, atsiradusių dėl sukčiavimo arba klaidos, ir tinkamai jas pateikti, kūrimą, įgyvendinimą ir jų laikymąsi.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų atsakomybė yra pareikšti savo nuomonę apie šias finansines ataskaitas remiantis mūsų atliktu auditu. Auditą atlikome pagal Tarptautinius audito standartus (Estijoje). Šie standartai reikalauja, kad laikytumėmės etikos reikalavimų, planuotume ir atliktume auditą taip, kad gautume pakankamai įrodymų dėl to, ar finansinėse ataskaitose nėra jokių esminių neteisingų tvirtinimų.

Audito metu atliekamos procedūros, kuriomis siekiama gauti audito įrodymus apie finansinėse ataskaitose nurodytas sumas ir atskleistą informaciją. Procedūros parenkamos auditoriaus sprendimu, įskaitant esminių neteisingų tvirtinimų, galinčių atsirasti finansinėse ataskaitose dėl sukčiavimo arba klaidos, rizikos vertinimą. Atlikdamas tokius rizikos vertinimus, auditorius nagrinėja, ar vidinė kontrolė užtikrina, kad įmonė parengtų ir tinkamai pateiktų finansines ataskaitas, kad galėtų planuoti tokias audito procedūras, kurios būtų tinkamos esamomis aplinkybėmis. Tačiau tokių veiksmų tikslas nėra pareikšti nuomonę apie įmonės vidinės kontrolės veiksmingumą. Audito metu taip pat vertinamas taikytų apskaitos principų tinkamumas bei tai, ar vadovybės prognozavimas apskaitos tikslais yra pagrįstas, bei vertinamas bendras finansinių ataskaitų pateikimas.

Tikime, kad mūsų gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami, kad galėtume jais remtis pateikdami savo audito išvadą.

Išvada

Mūsų nuomone, finansinės ataskaitos visais esminiais atžvilgiais tinkamai atspindi *Mandatum Life Insurance Baltic SE* finansinę padėtį 2010 m. gruodžio 31 d., taip pat jos finansinius rezultatus už minėtą dieną pasibaigusius metus ir jos pinigų srautus tokiais metais pagal Europos Sąjungos patvirtintus Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus.

Talinas, 2011 m. kovo 29 d.

/Parašas/

Ivar Kügemägi
Įgaliotojo auditoriaus numeris 527
„Ernst & Young Baltic AS“
Audito įmonės registracijos numeris 58

/Parašas/

Tiina Sõmer
Įgalioto auditoriaus numeris 441

V. PASIŪLYMAS DĒL PELNO PASKIRSTYMO

Bendrovės nepaskirstytasis pelnas:

2010 metų grynasis pelnas 22 664 523 Estijos kronų

Nepaskirstytasis pelnas, iš viso 43 682 992 Estijos kronų

Valdyba siūlo paskirstyti 1 133 226 Estijos kronų į įstatymuose numatytą rezervą ir pridėti 21 531 297 Estijos kronų prie nepaskirstytojo pelno.

Imre Madison	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29
Erkki Sadam	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29
Uldis Mucinieks	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29
Rytis Ambrazevičius	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29
Ilona Stare	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29
Rasa Kasperavičiūtė	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29
Paul Lukka	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29
Timo Pursiala	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29

VI. VALDYBOS NARIŲ IR STEBĖTOJŲ TARYBOS NARIŲ 2010 M. METINĖS ATASKAITOS PARAŠAI

Šią 2010 m. vadovybės ataskaitą ir metines finansines ataskaitas parengė Bendrovės Valdyba.

Valdybos sudarytą metinę ataskaitą sudaro vadovybės ataskaita, metinių finansinių ataskaitų rinkinys, pasiūlymas dėl pelno paskirstymo ir audito ataskaita. Bendrovės Stebėtojų taryba peržiūrėjo metinę atskaitomybę ir patvirtino ją kaip teiktiną visuotiniam akcininkų susirinkimui.

Imre Madison	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29
Erkki Sadam	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29
Uldis Mucinieks	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29
Rytis Ambrazevičius	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29
Ilona Stare	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29
Rasa Kasperavičiūtė	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29
Paul Lukka	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29
Timo Pursiala	Valdybos pirmininkas	/parašas/	2011 03 29

VII. PARDAVIMŲ PAJAMOS PAGAL EMTAK 2008

EMTAK	Veiklos sritis	Iš viso
65111	Gyvybės draudimas	64 354 449 Estijos kronų